

**T.C.
ZONGULDAK KARAELMAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME SEKİZİNCİ SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN FİİLİMSİLER KONUSUNDAKİ
KAVRAM YANILGILARININ BELİRLENMESİ**

Seçil Yılmaz Yiğit

Zonguldak 2011

**T.C.
ZONGULDAK KARAELMAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME SEKİZİNCİ SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN FİİLİMSİLER KONUSUNDAKİ
KAVRAM YANILGILARININ BELİRLENMESİ**

**Hazırlayan
Seçil Yılmaz Yiğit**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Aziz Gökçe**

Zonguldak 2011

T.C.
ZONGULDAK KARAEMLAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında 2008628205002 numaralı Seçil Yılmaz Yiğit'in hazırladığı "**İlköğretim İkinci Kademe Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fiilimsiler Konusundaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi**" konulu ~~DOKTORA~~/YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 20./09/2011 Salı günü saat 14.00 'te yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezinin onayına OYBİRLİĞİYLE/~~OYÇOKLUĞUYLA~~ karar verilmiştir.

Başkan _____

Yrd. Doç. Dr. Aziz GÖKÇE (Danışman)

Üye _____

Yrd. Doç. Dr. Hülya GÖKÇE

Üye _____

Yrd. Doç. Dr. Şinasi SÖNMEZ

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

27.09/2011

Doç. Dr. Hasan VERGİL
Enstitü Müdürü

ÖZET

Kurum	: ZKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
Tez Başlığı	: İlköğretim İkinci Kademe Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fiilimsiler Konusundaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi
Tez Yazarı	: Seçil Yılmaz Yiğit
Tez Danışmanı	: Yrd. Doç. Dr. Aziz Gökçe
Tez Türü, Yılı	: Yüksek Lisans Tezi, 2011
Sayfa Adedi	: 165

Bu çalışmanın ana amacı, ilköğretim ikinci kademe sekizinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi “fiilimsiler” konusundaki kavram yanılgılarını belirlemektir. Bu amaçla geliştirilen üç aşamalı fiilimsiler konusundaki kavram testi, Zonguldak İli Alaplı İlçesindeki dört ilköğretim okulunda (Ahmet Zeki Atalay İ.Ö.O, Atatürk İ.Ö.O, Karşıyaka İ.Ö.O, Merkez İ.Ö.O) 302 öğrenciye uygulanmıştır.

Üç aşamalı kavram yanılgısı tespit testi, 302 öğrenciye uygulanmadan önce yirmi beş soru olarak 115 öğrenciye uygulanmıştır. Pilot uygulama sonucunda testteki maddelerin analizleri ITEMAN programı kullanılarak yapılmıştır. İki soru hatalı olduklarından testten çıkarılmıştır. Testin alpha değeri 0,802 çıkmıştır. Test, 23 soru olarak 302 öğrenciye uygulanmıştır. Üç aşamalı kavram yanılgısı testi uygulandıktan sonra, öğrencilerin üç aşamaya verdiği yanıtlar ayrı ayrı Microsoft Office Excel programına girilmiştir. Bu veriler daha sonra SPSS programına aktararak sonuçlar elde edilmiştir. Çıkan verilerden yola çıkılarak öğrenciler; yanlış yanıtlayanlar ve doğru yanıtlayanlar şeklinde iki gruba ayrılmıştır. Bu iki grup da kendi içerisinde, açık uçlu kısma ve eminim- emin değilim kısmına verdikleri yanıtlar dikkate alınarak üçer gruba ayrılmıştır.

Çıkan sonuçlara göre sekizinci sınıf öğrencilerinin; ek ezberleme yoluyla fiilimsiler konusunu öğrenmeye çalıştıkları, öğretmenlerin anlattıkların farklı ve yanlış düşünceler içerisinde oldukları, bazı öğrencilerin bu konuda bilgi eksikliğinin bulunduğu ve bazı öğrencilerin de fiilimsi konusunun ön koşulu olan kavramları hatırlayamadıkları görülmüştür. Öğretmenlerin anlattıklarından farklı ya da yanlış düşünen öğrenciler ile ön koşul kavramları yanlış hatırlayan veya bu kavramlar hakkındaki bilgileri yetersiz olan öğrencilerde, kaynaklarda yer alan bilgilere göre, kavram yanılgısı olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmanın “yöntem” bölümünden başlanarak, sekizinci sınıf öğrencilerinin sahip olduğu kavram yanlışları, bu yanlışların nedenleri açıklanmıştır. Sonuç bölümünde, öğrencilerin verilerinden yola çıkılarak ortaya çıkan sonuçlar, her soru için, belirtilmiştir. Öneriler bölümünde ise uzmanların ve öğretmenlerin göz önünde bulundurabileceği önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kavram, Kavram Yanılgısı, Fiilimsiler, Üç Aşamalı Test, Türkçe Öğretimi

ABSTRACT

Institution : ZKÜ Institute of Social Sciences, Turkish Education
Title : Determining Misconceptions of Primary School 2nd Level 8th Grade Students About Gerundials
Author : Seçil Yılmaz Yiğit
Adviser : Asst. Prof. Dr. Aziz Gökçe
Type of Thesis, Year : MSc. Thesis, 2011
Total Number of Pages : 165

The purpose of this study is to determine the conceptual errors of the students in the 8th grade in secondary school about the topic of gerund in Turkish lesson. For this reason, the concept test that consist of three stage about the topic of gerund was practiced in the following schools (Ahmet Zeki Atalay Secondary School, Ataturk Secondary School, Karsiyaka Secondary School, Merkez Secondary School).

Before the concept error control test which consist of three phases was practised by 302 students, 115 students had had a test of 25 questions as a pilot scheme. After the results of the pilot scheme, a question which has turned true choice and two questions which have mistakes were taken out of the test. The materials analyzed of test was examined by the use of the program of ITEMAN. According to this examination the value of alpha was 0.802. This test of 23 questions was practised by 302 students. The students' answers to the three phases separately, then entered into Microsoft Excel Office. Then this data is transferred to the SPSS program, results have been obtained. On the basis of these results; the students were divided into two groups as; correctly – wrongly respondents. Also these two groups are divided into three considering the responses of , open-ended section, and I'm sure - I'm not sure. The results of analyzing were interpreted.

According to the results of research, it was observed that the students in the eighthth graders, tried to learn the subject of additional gerund through, some students were lack of knowledge about “gerund” and some students couldn't remember the pre- requisite information. It was suggested that the students who thought different or wrong with the prerequisite concepts remembering incorrectly, or that insufficient information about these concepts in students, according to the information in the literature, concluded that misconception

From starting to method of research, misconception of eighthth grades students with the reasons were explained. In the conclusion, the findings of the students on the basis of results for each question, indicated. At recommendation section, recommendations of which the experts and teachers should take into considerations were made.

Keywords: Concept, Misconception, Gerundial, Three- Stage Test, Teaching Turkish.

ÖNSÖZ

Türkçede dil bilgisi kavramları soyut bir nitelik taşımaktadır. Bu kavramlar, öğrencilere düz anlatım yöntemiyle anlatıldığında her bireyin zihninde dil bilgisi kavramları ile ilgili farklı düşünceler oluşabilmektedir. Çünkü bu yöntem, kavramların kısa sürede öğretilmesinde etkili olsa da anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesi için farklı yöntem ve tekniklerle desteklenmesi gereken bir yöntemdir. Öğretmen merkezli işlenen derslerde öğrencilerin konuda geçen kavramları algılayış biçimleri birbirinden farklı olabilir. Öğretmen, öğrencilerin bilgiyi anlamlı bir biçimde öğrenmelerini gerçekleştirmediğinde bazı öğrenciler, dil bilgisi kavramları hakkında hatalı düşünceler üretebilirler. Kavram yanılgısı, bu hatalı düşüncelerin sonucunda öğrencilerde oluşan bir durumdur.

Türkçede, bazı dil bilgisi kavramları birbiriyle ilişkilidir. Yani bir kavramın öğrenilebilmesi için o kavramın ön koşulu olan diğer kavramların öğrenilmiş olması gerekmektedir. Aksi takdirde öğrenciler, kavramlar arasında bağlantı kuramamakta ve anlamlı öğrenmeyi gerçekleştirememektedirler.

Fiilimsiler, fiil köklerine birtakım ekler getirilerek isim, sıfat, zarf ve bağlaç görevinde kullanılabilen kavramlardır. Öğrenciler, bu kavramı öğrenirken fiilimsi eklerini ezberleme yoluna başvurmaktadırlar; ancak, Türkçede bir ekin birden fazla görevi olabilir. Bu açıdan düşünüldüğünde, öğrencilerin fiilimsilerin görevlerini öğrenmek yerine fiilimsi eklerini ezberlemeleri onları hataya düşürebilir. Başka bir önemli unsur da öğrencilerin ön bilgileridir. İsim kök, fiil kök, isim, sıfat, zarf, bağlaç, fiil gibi kavramlar hakkında ön bilgileri eksik olan ya da ön bilgilerinde kavram yanılgısı bulunan öğrenciler, fiilimsi konusunu öğrenirken de hataya düşebilirler.

Tüm bu durumlar göz önünde bulundurularak yapılan bu çalışmada sekizinci sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanılgıları belirlenmeye çalışılmıştır. Türkçe öğretiminde farklı yöntem ve tekniklere açık olunması gerektiği düşüncesiyle yapılan bu çalışmada, özellikle soyut nitelikteki dil bilgisi

kavramlarının öğretiminde ezberci anlayışın artık bir kenara bırakılması gerektiği ve bu kavramların öğrencilere daha somut, daha anlamlı bir biçimde öğretilmesinin gerektiği vurgulanmak istenmiştir.

Araştırmam süresince benden yardımlarını ve bilgilerini esirgemeyen değerli danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Aziz Gökçe' ye, uygulama verilerinin analiz edilmesinde bana çok büyük yardımları dokunan değerli hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Şinasi Sönmez' e ve Arş. Gör. Özgür Çolakoğlu' na ve bu süreçte benden desteklerini esirgemeyen sevgili ailem ve değerli eşim Evren Yiğit'e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ	xiv
GİRİŞ	1
1.DİL	4
2.EĞİTİM VE ÖĞRETİM	8
3.TÜRKÇE ÖĞRETİMİ	10
3.1. Okuma	10
3.2. Dinleme	12
3.3. Konuşma	13
3.4. Yazma	14
3.5. Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi	15
3.5.1. İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Dil Bilgisi Kazanımları	20
4. KELİME TÜRLERİ	23
4.1. Ad (İsim)	24
4.1.1. Varlıklara Verilişlerine Göre Adlar	25

4.1.1.1. Somut Adlar ve Soyut Adlar	25
4.1.1.2. Özel Adlar ve Cins Adlar	26
4.1.1.3. Tekil Adlar,Çoğul Adlar ve Topluluk Adları	26
4.1.1.4. Oluş ve Kılış (Hareket) Adları	27
4.2. Sıfat (Önad)	27
4.2.1. Niteleme (Vasıflandırma) Sıfatları	28
4.2.2. Belirtme Sıfatları	29
4.2.3. Sıfat Tamlaması	30
4.2.4. Sıfatların Adlaşması	31
4.3. Zarf (Belirteç)	31
4.3.1. Durum (Hal Zarfları)	33
4.3.2. Zaman Zarfları	33
4.3.3. Yer Yön Zarfları	33
4.3.4. Azlık Çokluk Zarfları	34
4.3.5. Soru Zarfları	34
4.4. Fiil (Eylem)	34
4.4.1. Fiil Türleri	35
4.4.2. Yapıları Bakımından Fiiller	40
4.5. Bağlaçlar	40
4.6. Fiilimsiler (Eylemsiler)	41
4.6.1. Ad- Fiiller	43
4.6.2. Sıfat- Fiiller	43
4.6.3. Zarf- Fiiller	44
4.6.4. Fiilimsilerin Özellikleri	45
4.6.5. Ad, Sıfat, Zarf, Bağlaç, Fiil ve Fiilimsilere Genel Bir Bakış	45
5. KAVRAM VE KAVRAM YANILGISI	47
5.1. Kavram	47
5.1.1. Kavram Öğretimi	49
5.1.2. Kavram Öğretiminde Yaklaşımlar	50
5.2. Kavram Yanılgısı	52

5.2.1. Kavram Yanılgısı İle İlgili Yapılmış Çalışmalar	55
6. YÖNTEM	59
6.1. Problem Durumu	59
6.1.1. Araştırmanın Amacı	61
6.1.2. Araştırmanın Önemi	61
6.1.3. Problem Cümlesi	61
6.1.3.1. Alt Problemler	61
6.1.4. Sayıtlılar	62
6.1.5. Sınırlılıklar	62
6.1.6. Evren ve Örneklem	63
6.1.7. Verilerin Toplanması	63
6.1.8. Üç Aşamalı Kavram Yanılgısı Testinin Geliştirilmesi	63
6.1.8.1. Testin Geliştirilmesinde İzlenen Aşamalar	64
6.1.9. Verilerin Analizi	64
6.1.10. Bulgular ve Yorumlar	65
SONUÇ	119
KAYNAKÇA	156
EKLER	160

TABLÖLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 4.1: Kişi Ekleri	36
Tablo 4.2: Haber ve Dilek Kipleri	37
Tablo 4.3: Ek Fiilin Çekimi	38
Tablo 5.1: Kavram Öğretimi Yaklaşımları	51
Tablo 6.1: Birinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	66
Tablo 6.2: İkinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	68
Tablo 6.3: Üçüncü Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	70
Tablo 6.4: Dördüncü Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	73
Tablo 6.5: Beşinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	75
Tablo 6.6: Altıncı Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	77
Tablo 6.7: Yedinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	80
Tablo 6.8: Sekizinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	82
Tablo 6.9: Dokuzuncu Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	84
Tablo 6.10: Onuncu Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	87
Tablo 6.11: On Birinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	89
Tablo 6.12: On İkinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	91
Tablo 6.13: On Üçüncü Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	94
Tablo 6.14: On Dördüncü Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	96
Tablo 6.15: On Beşinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	98
Tablo 6.16: On Altıncı Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	100
Tablo 6.17: On Yedinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	103
Tablo 6.18: On Sekizinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	105
Tablo 6.19: On Dokuzuncu Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	107
Tablo 6.20: Yirminci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	110
Tablo 6.21: Yirmi Birinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	112
Tablo 6.22: Yirmi İkinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	114
Tablo 6.23: Yirmi Üçüncü Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar	116

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 6.1: Kavram Testi Birinci Sorusu	66
Şekil 6.2: Kavram Testi İkinci Sorusu.....	68
Şekil 6.3: Kavram Testi Üçüncü Sorusu	70
Şekil 6.4: Kavram Testi Dördüncü Sorusu.....	73
Şekil 6.5: Kavram Testi Beşinci Sorusu	75
Şekil 6.6: Kavram Testi Altıncı Sorusu	77
Şekil 6.7: Kavram Testi Yedinci Sorusu.....	80
Şekil 6.8: Kavram Testi Sekizinci Sorusu	82
Şekil 6.9: Kavram Testi Dokuzuncu Sorusu	84
Şekil 6.10: Kavram Testi Onuncu Sorusu	87
Şekil 6.11: Kavram Testi On Birinci Sorusu	89
Şekil 6.12: Kavram Testi On İkinci Sorusu	91
Şekil 6.13: Kavram Testi On Üçüncü Sorusu	94
Şekil 6.14: Kavram Testi On Dördüncü Sorusu	96
Şekil 6.15: Kavram Testi On Beşinci Sorusu	98
Şekil 6.16: Kavram Testi On Altıncı Sorusu	100
Şekil 6.17: Kavram Testi On Yedinci Sorusu	103
Şekil 6.18: Kavram Testi On Sekizinci Sorusu	105
Şekil 6.19: Kavram Testi On Dokuzuncu Sorusu	107
Şekil 6.20: Kavram Testi Yirminci Sorusu	110
Şekil 6.21: Kavram Testi Yirmi Birinci Sorusu	112
Şekil 6.22: Kavram Testi Yirmi İkinci Sorusu	114
Şekil 6.23: Kavram Testi Yirmi Üçüncü Sorusu	116

KISALTMALAR LİSTESİ

İ.Ö.O	: İlköğretim Okulu
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ÖSYM	: Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi
TDK	: Türk Dil Kurumu
TTKB	: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı
SPSS	: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket Programı
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri

GİRİŞ

Geleneksel öğretimde birey bilgiyi üreten değil, hazır bilgiyi alan ve ezberleyen bir yapıya sahiptir. Birey bilgiyi sorgulamadan öğretmenden hazır bir biçimde alır. Türkçe öğretimi için düşünüldüğünde özellikle dil bilgisi bölümünde birçok kavram ve kural olduğu, geçmişten bugüne kadar öğrencilere dil bilgisi becerilerinin kavram ve kural ezberleterek kazandırılmaya çalışıldığı bir gerçektir.

Bireylere kazandırılması amaçlanan en karmaşık beceri dildir (Acat,2007:3). Türkçe öğretimi açısından bakıldığında bireylerin ana dili kullanma becerilerinin gelişimi çok önemlidir.

Çağımızdaki gelişmeler, bireylerin kendilerine aktarılan bilgileri olduğu gibi kabul etmeleri ve yönlendirmeyi beklemeleri yerine, bilgiyi yorumlayarak anlamlandırmaları ve yeni bilgiler üretmelerini gerektirmektedir. Bu nedenle bireylerden bilgiyi ezberlemeleri yerine, bilgiyi anlamaları, yorumlamaları, üretmeleri ve bu becerilerini hayat boyu devam ettirmeleri beklenmektedir. (Korkmaz vd.,2008:18).

Türkçe öğretiminde dinleme, konuşma, okuma, yazma olmak üzere kazandırılması gereken dört temel beceri vardır (Korkmaz vd.,2008:18). Dili etkili kullanma becerisi, bireyin, birlikte yaşadığı çevreyle etkili iletişim kurmasında oldukça önemlidir (Yakıcı vd.,2004:3).

Terim ve kural öğretmeye dayalı dil bilgisi öğretimiyle terimleri temsil eden kavramların öğretimi, geleneksel olarak süregelen, bu şekilde oluşan geleneksel anlayış bir amaç gibi algılanmıştır (Korkmaz vd.,2008:18).

Bu şekilde kazandırılmaya çalışılan dil bilgisi öğretiminin, öğrencilerin dil becerilerini desteklemediği görülmüştür. Dil bilgisi kurallarını ezberlemesi gerektiğini düşünen birey, bu bilgileri kısa vadede kullanabilmekte ve çok kısa bir süre sonra da unutmaktadır.

Öğrencilerin dil becerilerini etkili biçimde geliştirmeleri için Türkçe öğretimi açısından büyük önem arz eden dil bilgisi öğretimi, sadece kuralların ezberletilmesi olarak görülmüştür. İçinde birçok kavramı barındıran dil bilgisi, Türkçe öğretiminde önemli bir yere sahiptir; ancak dil bilgisi öğretimi konusunda kullanılan yöntemlerin ne kadar yanlış olduğu, bu yöntemlerin öğrencilere istenen becerileri kazandıramadığı görülmektedir.

Bu araştırmada; isim, sıfat, zarf, bağlaç, fiil ve fiilimsi gibi dilbilgisi kavramları ele alınarak öğrencilerin fiilimsi konusundaki kavram yanlışları belirlenmeye çalışılmıştır. Fiilimsiler; fiillere birtakım ekler getirilmesi yoluyla cümlede isim, sıfat, zarf ve bağlaç görevinde kullanılan sözcüklerdir. Fiilimsiler, birkaç cümle ile anlatılan birçok şeyin tek cümlede anlatılmasına yardımcı olmaktadır. Çünkü fiilimsiler, cümlede bağlaç görevinde de kullanılmaktadır. Bu sayede bireyler, birkaç basit cümle kurmak yerine tek cümle ile düşüncelerini anlatabilmektedirler. Okuma açısından bakıldığında ise bireyler, çok uzun cümleleri okumaktan sıkılmakta ve bu cümleleri anlamakta zorlanmaktadırlar. Bu açıdan da fiilimsilerin anlamlı olarak öğretilmesi ve öğrenilmesinin büyük bir önem arz ettiği görülmektedir.

Dil bilgisi öğretimi konusunda yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere öğrenciler kuralları ezberleyerek bu kavramları öğrenmeye çalışmakta ve fiilimsi konusunda kavram yanlışlığı yaşayabilmektedirler. Günümüz eğitim anlayışı olan ilerlemecilik ve yapılandırmacı yaklaşıma göre, kullanılan ezber yöntemi, öğrencilerin kavramları anlamlandırmalarını, anlamalarını ve bunlara paralel olarak da dil becerilerini geliştirmelerini zorlaştırmaktadır.

Çağdaş öğretim öğrenciyi merkeze aldığı için öğrencinin bilgiyi anlamlandırması, üretmesi, anlaması gerekmektedir. Geleneksel yöntemler bu konuda öğrencilere katkı sağlamamakta ve çağdaş yöntemlerin kullanılmasını gerektirmektedir.

Dil bilgisi, soyut kavram ve kurallardan oluştuğu için öğrencilerin kavram yanlışlığı yaşayabilecekleri ve öğretiminin geçmişten bugüne sorun halini aldığı bir

konudur. Farklı yöntem ve tekniklerin kullanılmaması, yalnızca kuralların ve eklerin ezberletilmesi, öğrencilerin anlamlı öğrenmelerinin önünde bir engel teşkil etmektedir. Türkçede kavramların birbiriyle ilişkili olduğu da düşünüldüğünde, kavramlar arasındaki benzerliklerin ve farklılıkların karşılaştırılarak öğretilmesi, öğrencilerin bu kavramları anlamlandırmalarına ve etkili öğrenmelerine katkı sağlayacaktır.

Geleneksel öğretim anlayışında etkinlikler genellikle öğrencilerin kısa vadedeki gereksinimlerini karşılamayı hedeflemektedir. Belli başlı iletişim işlevleri üzerinde yoğunlaşan bu tür etkinlikler, farklı durumlara becerilerin aktarılması imkânını vermemektedir. Yapılan bu etkinlikler çocukların, bağımsız birer birey olmalarını engellemektedir. Oysaki öğrencilerin, bağımsız birer birey olmalarını sağlamak ve onların yazılı ve sözlü iletişim kuracakları imkânlar ortaya çıkarmak asıl amaçtır (Acat,2007:4). Özellikle Türkçe derslerinde dil bilgisi kavram ve kurallarının öğretiminde bu durum göze çarpmaktadır. Dil bilgisi kavram ve kurallarının öğrenciler tarafından ezberlenmesi, öğrencilerin bu bilgileri kısa bir süre hafızalarında tutmalarına imkân vermektedir. Ancak öğrenciler, bu bilgileri, aradan uzun bir zaman geçtikten sonra unutmakta ve kullanamamaktadır.

Öğrencilerin okuma, yazma, dinleme ve konuşma gibi dört temel dil becerisinin gelişmesi için dili kullanma becerilerinin gelişmesi hiç kuşkusuz büyük önem taşımaktadır. Dildeki kavramları yerinde ve görevlerine uygun olarak kullanamayan, bu kavramları yalnızca kısa vadede kullanmak için öğrenmeye çalışan bireylerin, diğer becerileri etkili bir biçimde kazanması oldukça zorlaşmaktadır. Bu da bireyin anlama ve kendini anlatmasını zorlaştırmaktadır.

Bu çalışmada “fiilimsiler” kavramı ele alınarak, öğrencilerin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışları belirlenmeye çalışılmaktadır. Kavram yanlışlarının belirlenmesinin yanında bu yanlışlara yol açan durumlar da belirtilmeye çalışılmaktadır.

1. DİL

Geçmişten günümüze kadar insanlar arasındaki iletişim ve etkileşimi sağlayan, insanların birbirleriyle olan bağlarını güçlendiren ve millet olma bilincini insanlara en iyi biçimde aşılayan elbette ki bir milletin dilidir. İnsanların birbirlerini anlamaları birlikte yaşamının vermiş olduğu bir zorunluluktur. Bundan dolayıdır ki insanlar kendi dillerini en iyi şekilde konuşma ve kullanma gereği duymaktadırlar.

Sağır (2002:11-12)'a göre dil, insanların düşündüklerini, duyduklarını iletmek için yaralandıkları ses, sözcük, cümle ve metinlerden oluşan anlaşma sistemidir. Her millet, eğitim ve öğretim dili olarak bir ana dilde birleşir ve onu kullanır.

Dilin tanımı üzerinde oldukça durulmuş ve çok farklı tanımlara yer verilmiştir. Bu aslında dilin tek bir özelliğinin olmamasının bir sonucudur. Dil kavramı konusunda yapılmış olan tanımlar şunlardır:

Doğanın insanoğluna miras bıraktığı en büyük değerlerden biri olan dil, canlı bir varlıktır (Korkmaz vd.,2007:1-2).

Dil, bir bildirim aracıdır. (Korkmaz vd.,2007:1-2)

İnsan dili bir sistemdir. Bu sistem en küçük biçimiyle seslerden, seslerin belli bir düzen içinde bir araya gelmesiyle oluşan hecelerden, kelimelerden ve kelimelerin belli kurallar içinde bir araya gelmesiyle oluşan cümlelerden meydana gelir (Demir ve Yılmaz,2005:15-16).

Dil, işaretler ve anlaşmalar sistemidir (Yakıcı vd.,2004:2).

Dil, toplumsal gelişmelerle ilişkili olarak gelişen veya gelişemeyen canlı ve sosyal bir varlıktır (Yakıcı vd.,2004:3).

Dil, toplumda iletişimi sağlayan bir araçtır. (Yakıcı vd.,2004:3).

Dil, en gelişmiş iletişim aracıdır (Yakıcı vd.,2004:3).

Dil konusunda yapılan tanımlara bakıldığında dilin, insanlar arasındaki iletişimi en iyi şekilde sağlayan bir araç olduğu ve gelişimini insanoğlunun yaşayışıyla paralel bir şekilde gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca her dilin kendine özgü bir sistemden meydana geldiği de bu tanımlardan çıkarılabilecek sonuçlardan biridir.

Türkçenin söz dizimi ile İngilizcenin söz diziminin farklı olması, Türkçenin sondan eklemeli dillerden biri olması ve bünyesinde çok sayıda ek bulundurması her dilin birbirinden farklı olduğunu ve kültürünü yansıttığını gösteren bir kanıttır. Bunun yanı sıra Türkçede kullanılan bazı eklerin farklı anlama gelen kelimeler türetme özelliği de dilin geliştirilebilir olduğunun bir göstergesidir. Yani dil durağan ve gelişime kapalı bir olgu değildir.

Günümüzde teknolojinin giderek gelişmesi farklı kavramları ortaya çıkarmıştır. Farklı kavramların ortaya çıkması elbette dili de doğrudan etkilemektedir. Türkçe için bakarsak teknolojinin gelişmesi Türkçeye yabancı birtakım kavramların girmesine neden olmuştur. Bu gelişmeler kavramları karşılayacak Türkçe sözcük türetme gereksinimini de beraberinde getirmiştir. Dil konusunda bu çalışmaların yapılmasının nedeni ise gelişen teknolojiye ve çağa ayak uydurmak ve kendi dilimizde bu kavramları karşılayacak sözcükler türetmektir. Bu çalışmaların yapılmaması halinde günümüzde herkesin tartıştığı Türkçenin yozlaşması sorununun meydana gelmesi kaçınılmazdır.

İnsan, düşünen, düşündükleriyle yeni şeyler üreten ve ürettiklerini başkalarıyla paylaşma ihtiyacı duyan sosyal bir varlıktır. Özellikle günümüz insanı bu ihtiyacı fazlasıyla yaşamaktadır (Aktaş ve Gündüz,2003:7). Bir milletin varlığını ve birliğini sürdürmesinde anadili büyük bir öneme sahiptir. Bu sebeple her ulus, anadilini en iyi biçimde öğretmeyi ve öğrenmeyi öncelikli hedeflerden biri olarak görür (Ülper,2006:190).

Buradan da anlaşılacağı üzere günümüzdeki ilerleme insanların birbirleriyle olan iletişimlerini daha çok artırmaktadır. Her geçen gün yeni fikirler üreten ve

bunları hayata geçirme gereği duyan günümüz insanı, bu fikrini dil aracılığıyla iletişim sağlayarak farklı yerlere ve kişilere aktarabilmektedir.

Geçmişten günümüze kadar insanlar dili sözlü ve yazılı olmak üzere çok değişik şekillerde kullanmışlardır. Bugün teknolojinin gelişmesi, insanlar arası iletişimi daha da kolaylaştırmaktadır. İnternet üzerinden haberleşme, cep telefonları vb. gelişmeler insanların birbirleriyle iletişimini daha da artırmaktadır. Elbette bu gelişmelerden insanlar kadar dilin de etkilendiği bir gerçektir.

Yapılan dil tanımlarından da anlaşıldığı gibi aslında insanları etkileyen birçok gelişme dili de etkilemekte ve insanlar kadar dilin de kendini geliştirmesini gerekli kılmaktadır.

Dil için yapılan “Dil, en gelişmiş bildirim aracıdır.” tanımı, dilin iletişimde çok önemli bir unsur olduğunu belirtmektedir. Kaplan (2006:39)’ a göre dil, bir milletin kültürel değerlerinin başında gelmektedir. Bu sebeple de dile büyük önem vermek gerekmektedir.

Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan doğal araç, kendi kuralları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir olgudur (Şahin vd.,2007:286-287).

Bu tanımdan da anlaşılabacağı üzere dil, toplum içerisinde birlikte yaşayan insanlar arasında iletişimi sağlayan önemli bir araçtır. Kaplan (2006:39)’ a göre dil, duygu ve düşüncüyü insana aktaran bir araç olduğu için, insanlar arasında duygu ve düşünce birliği sağlamaktadır. Bu da insanları “millet” haline getirmektedir.

Bir toplumda yaşayan tüm insanlar dil sayesinde anlaşıp bir arada yaşama duygusunu hissedebilirler. Aksi takdirde insanlar arasında iletişim kopukluğu yaşanan bir toplumda, insanların bir arada, sağlıklı bir biçimde yaşamaları oldukça zorlaşacaktır. Bu nedenle de herkes konuştuğu dili en iyi şekilde öğrenmeli ve doğru kullanmalıdır. Ateş (2007:21)’ e göre dil, duygu, düşünce ve isteklerimizi başka insanlara aktarmaya yarayan bir işaretler sistemidir.

İletişimin etkili olması için o dili yalnızca konuşuyor olmak yeterli değildir. Yeri geldiğinde fikirleri yazılı olarak da karşımızdaki kişilere iletmemiz gerekecektir (Aktaş ve Gündüz,2003:7-9). Yani hem sözlü olarak hem de yazılı olarak dili kullanma yetimizi geliştirmemiz gerekmektedir. Çünkü iletişimde iki önemli kavram vardır. Bunlardan biri gönderen diğeri ise alıcı kavramıdır. Gönderen, mesajını, alıcıya ne kadar etkili bir biçimde gönderirse alıcıyla arasında o oranda etkili bir iletişim gerçekleşmektedir. Bu da, dili etkili kullanarak gerçekleşmektedir.

Dil konusunda yapılan tanımlar, dilin, iletişim ve kültürden kopuk olmadığını da bir kanıttır. Her dil farklıdır ve kullanıldığı yere göre de değişmektedir.

Dil, insan deneyiminin topluluktan topluluğa değişen biçimlerde, anlamsal bir içerikle sessel bir anlatım kapsayan birimlere, başka bir deyişle anlamlı birimlere ayrıştırılmasını sağlayan bir bildirişim aracıdır (Şahin vd.,2007:286-287).

Dil, kültürü oluşturan, aynı zamanda kültürün gelecek kuşaklara taşınmasını ve devamını sağlayan bir araçtır. Aynı dili konuşan insanların birbirleriyle kurdukları iletişim onların sosyal ve kültürel olarak birbirlerine uyum sağlamalarını kolaylaştıracaktır. Aslında bu bir yönüyle millet olmanın da bir gereğidir.

Ortak dil beraberinde kültürü de taşıyarak ortak bir kültür meydana getirecektir. Bu da aynı kara parçası üzerinde yaşayan toplumlara millet olma bilinci kazandıracak ve onları daha fazla bir arada tutacaktır. Erginer (y.y:38)' e göre dilin, insanların birbirleriyle ve kendileriyle kurdukları iletişimdeki önemi çok önemlidir. İnsanların yeni bilgileri öğrenebilmeleri de dili öğrenmeleriyle paralel gelişmektedir.

Bireylerin karşısındaki insanları anlamaları, kendilerini karşısındakilere etkili bir biçimde anlatmaları, okuduklarını, dinlediklerini anlama ve yorumlama becerilerini geliştirmeleri, kendilerini yazılı ve sözlü olarak ifade etme becerilerini etkili bir biçimde kullanabilmeleri, kendi dillerini etkili biçimde öğrenmeleri ve kullanmaları ile gerçekleşmektedir. Erginer (y.y.:38)' e göre anadili öğretiminin eğitim bilimlerindeki yeri büyük bir öneme sahiptir.

2. EĞİTİM VE ÖĞRETİM

Eğitim sürecinden geçen kişinin davranışlarında bir değişme olması beklenir. Eğitim yoluyla insanın amaçları, bilgileri, davranışları, tutumları ve ahlak ölçülerinin değiştiği bilinmektedir.

Eğitimin birçok tanımı yapılmıştır. Bu tanımların bazılarında eğitimin temel ve kapsamlı anlamı, bazılarında ise daha çok belli bir plan ya da program uygulanarak gerçekleşen anlamı öne çıkarılmıştır.

Eğitimin tanımlarından bazıları şunlardır (Bayrak vd.,2003:5) :

“Eğitim, genel anlamda bireyde davranış değiştirme sürecidir.”

“Eğitim, geniş anlamda bireyin toplumsal standartlarını, inançlarını ve yaşam yollarını kazanmasında etkili olan tüm sosyal süreçlerdir.”

“Eğitim, kişinin yaşadığı toplum içinde değeri olan, yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçlerin tümüdür.”

“Eğitim, bireyin yaşadığı toplumda uygulama değeri olan yetenek, yöneliş ve diğer davranış örüntülerini kazandığı süreçler toplamıdır.”

“Eğitim, seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin, özellikle de okulun etkisi altında sosyal yeterlik ve en iyi şekilde bireysel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreçtir.”

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere eğitim, planlı ya da plansız bir biçimde her yerde gerçekleşmektedir. Yani eğitim kavramı, kapsadığı alan bakımından oldukça geniştir.

Öğretim ise, eğitimin planlı bir biçimde gerçekleştirilmesi ile ilgilidir. Yani eğitimin okullarda örgün olarak verilmesine öğretim adı verilmektedir. Özçelik (1998:3)’ e göre, okullar öğrencilere birtakım davranışlar öğretir. Çünkü okulların kurulmasındaki amaç, bu davranışları öğrencilere kazandırmaktır.

Öğretimin tanımına bakıldığında bireye, kasıtlı olarak, planlanmış bir ortamda istendik davranışlar kazandırılmaktadır.

Öğretimin gerçekleştirildiği değişik öğretim kademelerinin amaç ve görevleri Millî Eğitim Temel Kanunun’ da belirtilmiştir (Özçelik,1998:12). Belirtilen bu amaç ve görevler arasında, ilköğretimde Türkçeyi etkili bir biçimde kullanma becerisini geliştirme de yer almaktadır (Özçelik,1998:43). Bu amaçların belirlenmesinde hiç kuşkusuz, bireylerin zihinsel ve bedensel gelişimleri önemsenmektedir. Öğretimle ilgili tanımlara bakıldığında, öğretimin aynı zamanda gelişimle ilişkili bir kavram olduğu da ortaya çıkmaktadır (Yaman,2009:1).

Eğitim hizmeti tek yönlü düşünülmemelidir. Çünkü eğitim sisteminin kalitesini etkileyen birçok etken bulunmaktadır. Sadece öğretmen ya da sadece öğrencinin göz önünde bulundurulduğu bir eğitim süreci olumlu sonuç vermemektedir. Eğitimin etkili bir biçimde sürdürülmesi birtakım öğelerin işbirliği içinde çalışmasını gerektirmektedir (Tan,2006:5).

Bu açıdan bakıldığında eğitim sürecinde öğretmen, öğrenci, hedefler, kullanılan yöntem ve teknikler bir arada düşünülmelidir. Her öğrenci birbirinden farklıdır ve öğretim planlanırken bütün öğrencilerin özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır. Öğretimde farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması, soyut bilgilerin somut hale getirilmesini ve bilgilerin daha iyi anlamlandırılmasını sağlamaktadır.

Eğitim, bireye davranış değişikliği kazandırdığı için, kazandırılmak istenen davranışların nasıl öğretileceğinin iyi bir biçimde planlanması gerekmektedir. Çünkü okullarda verilen eğitimde hedefler önceden bellidir. Bu hedeflerin öğrencilere etkili bir biçimde kazandırılmasında ise öğretmenlere önemli görevler düşmektedir.

Türkçe dersi için bakıldığında, kazandırılmak istenen davranışlar ve beceriler vardır. Bu becerilerden özellikle dil bilgisi becerileri oldukça soyut kavramları içinde barındırmaktadır. Bu becerilerin öğrencilere kazandırılırken daha somut hale getirilmesi gerekmektedir. Öğretmenin merkezde olduğu bir eğitim anlayışı yerine öğrenci merkezli bir eğitim anlayışı benimsenmesi gerekmektedir.

3. TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Her bireyin, anadilini etkili bir biçimde kullanması çok önemlidir. Dil konusunda yapılan tanımlara da baktığımızda, bireylerin bir arada yaşamalarının, ortak duygu ve düşünceler geliştirerek bunları paylaşmalarının ve sonraki kuşaklara aktarılmasının dili kullanmaları ile gerçekleşeceği görülmektedir.

Türkçe öğretimi, çocukların anadili kullanmalarını ve çocukların en üst düzeyde gelişmelerini sağlayan temel bir beceri eğitimidir (Sağır, 2008: 18).

Öğretimde içeriğin kazandırılmasında en önemli faktörlerden biri de dildir. Dilin kazanımı ise doğuştan itibaren tek bir etkinliğe değil etkinliklere bağlıdır (Akyol,2008:1).

Türkçe öğretiminde de bu görüşler göz önünde bulundurulduğunda dili doğru ve güzel kullanma becerisi kazandırmak amaç olmuştur. Bu amaçlar okuma, anlama, dinleme, yazma gibi dört önemli öge dikkate alınarak Türkçe öğretiminde gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Bu dört ögeyi kısaca şu şekilde açıklayabiliriz:

3.1. Okuma

Okuma konusunda çok farklı tanımlar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları:

Okuma, görme ve işitme organlarının çeşitli hareketlerinden ve zihnin anlama çabasından oluşan karmaşık bir etkinliktir. İyi bir okuma, bu hareketlerin uyumuna bağlıdır (Korkmaz vd.,2008:70).

Okuma, kelimeleri anlamlandırma amacı ile zihnimizin, görme ve işitme organlarımızla birlikte yaptığı faaliyettir (Kantemir,1997:22).

Okuma, bir konuda bilgi edinmek, estetik ve sanat duygularını harekete geçirmek ya da vakit geçirmek için yapılan bir uğraşın genel adıdır (Aktaş ve Gündüz,2003:17). Okuma, okuyucu ve yazar arasında gerçekleşen fikir alışverişidir (Şahin vd.,2007:15).

Okuma, yazı dilinin anlamlı bir şekilde yorumlanmasıdır (Korkmaz vd.,2008:70).

Okuma, yazar ve okuyucu arasında aktif ve etkili iletişimi gerekli kılan dinamik bir anlam kurma sürecidir (Akyol,2008: 29).

Okuma konusunda yapılan bu farklı tanımlardan da anlaşılacağı üzere, yazı dilindeki işaretleri anlamlandırma olduğu, zamanı etkili değerlendirme yollarından biri olduğu, yazar ve okur arasında iletişimi sağlayan bir etkinlik olduğu sonuçları ortaya çıkmaktadır. Bütün bunlar, aslında insanların tek bir sebeple okuma eylemini yapmadıklarının bir göstergesidir. Her insan okuma eylemini farklı amaçlar doğrultusunda gerçekleştirebilir: bilgi edinmek, vakit geçirmek, sanat duygusu kazanmak gibi...

Bu yönden bakıldığında okuma, bireyin dünyasını genişleten, kişiliğini şekillendiren önemli bir faaliyettir (Korkmaz vd.,2008:70).

Okumanın bireylerin zihinsel, duygusal, kişilik ve ahlaki gelişimleri yönünden önemli olduğu asla yadsınamayacak bir gerçektir. Çünkü okuma, bireylerin duygularına, davranışlarına, yaşamına büyük ölçüde etki eden önemli bir faaliyettir.

Türkçe öğretimi açısından bakıldığında öğretmenler, Türkçe derslerinde ve diğer derslerde öğrencilere öncelikle kitap okuma alışkanlığı ve zevkini kazandırmaya çalışmalıdırlar (Korkmaz vd.,2008:72).

Bu alışkanlığı çocuk okula başladığı andan itibaren kazanmaya başladığı için öğretmenlerin bu konuda hassas davranmaları ve çocuklara okumayı sevdirmeleri gerekmektedir.

Bunun yanında insanların, karşısındaki ile konuşurken kelime sıkıntısı çekmemesi ve karşısındaki ile iletişim kurarken doğru kelimeleri kullanması önemlidir. Bu açıdan da bakıldığında okuma, kişilerin kelime hazinelerini genişleten bir etkinliktir (Aktaş ve Gündüz,2003:18).

Bu sayede daha fazla kelime ile günlük hayatında konuşabilecek olan birey, karşısındaki ile iletişim kurmada zorluk çekmeyecektir. Birey daha etkili konuşacak ve karşısındakini de anlamakta zorlanmayacaktır.

Tüm bu nedenlerden dolayı okuma ögesi Türkçe öğretiminde ilk ve üzerinde önemle durulması gereken, çocuğa sevdinilmesi gereken bir faaliyettir.

3.2. Dinleme

İlköğretim Okulları Türkçe Öğretimi Programında belirtildiği gibi Türkçe derslerinde öğrencilerin “dinlediklerini tam ve doğru olarak anlama” becerisi kazanmaları gerekmektedir. Dinleme, okumada olduğu gibi alıcıyı temel alan dille ilgili bir etkinliktir (Korkmaz vd.,2008:160).

Bu açıdan bakıldığında İlköğretimde üzerinde durulması gereken okuma kadar önemli bir faaliyet de etkili dinleme alışkanlığını öğrenciye kazandırmaktır. Ancak ilköğretimde en fazla ihmal edilen hususlardan biri de dinleme eğitimidir (Akyol, 2008:1)

Dinleme karşılıklı iletişim açısından bireylere kazandırılması gereken bir faaliyettir. Bireyler birbirleriyle iletişim kuracaklarında mutlaka karşılıklı olarak birbirlerini anlama ihtiyacı hissederler. Bu doğru anlama da dinleme becerisinin gelişmesiyle doğru orantılı olarak gerçekleşecektir; çünkü karşımızdakini doğru anlamının yolu onun anlattıklarını doğru biçimde dinleyip anlamaktan geçmektedir. Bu nedenle de bireyler günlük yaşamda birbirleriyle etkileşimlerinde dinlemeye sık sık yer vermektedirler.

Tüm bunlar da dinleme eğitiminin bireylere küçük yaşlarda verilmesi gerektiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Türkçe öğretiminin diğer önemli öğeleri gibi dinleme eğitime okullarda da önem verilmeli ve karşısındakini dileyip anlamaya çalışan bireyler yetiştirilmeye çalışılmalıdır. Öğretmenler ve öğrencileri etkileyen diğer çevrelerin de (aile vb.) bu konuda öğrenciye model olması gerekmektedir.

Dinleme eğitimi için farklı öğretim metotları da kullanılmalı, modern öğretim araçlarından faydalanılmalıdır (Kantemir,1997:19).

Öğrenme boyutundan bakıldığında, öğrenmenin de etkili biçimde gerçekleşmesi dinleme becerisine bağlıdır (Şahin vd.,2007:149). Öğrencilerin ve öğretmenlerin, derslerde iyi birer dinleyici olmaları öğrenme ortamında iletişimi

kolaylaştırıcı bir etki yaratacaktır. Bu şekilde de öğrenme sınıf ortamında büyük ölçüde gerçekleşecektir.

3.3. Konuşma

Konuşma, bireylerin kendilerini ifade etmeleri açısından önemli bir dil becerisidir (Akyol,2008:20)

İnsanlar birbirleriyle anlaşmayı konuşarak gerçekleştirmektedirler. Karşı tarafı dinlemek kadar karşı tarafa kendini iyi ve düzgün bir şekilde ifade etmenin yolu etkili ve güzel konuşmadan geçmektedir. İnsanlar duygu, düşünce ve isteklerini günlük hayatta konuşma yoluyla belirtmeye çalışırlar. Bu nedenle de konuşma eğitimi de bir dil becerisi olarak öğrenciye verilmesi gereken önemli bir ögedir.

Çocuklar okula başlamadan konuşma becerisini kazanırlar (Akyol,2008:21). Bu becerinin kazanılmasında çocuğu etkileyen ise aile ve yaşadığı çevre olur. Okul bu beceriyi daha da geliştirmeye çalışan bir kurumdur.

Öğrenci merkezli eğitim anlayışının benimsenmesi konuşma becerisinin de önemini arttırmıştır. Öğrencilerin sınıf ortamına etkin bir biçimde katılması, duygu ve düşüncelerini etkili anlatabilmesi, dili doğru ve düzgün konuşabilmesi çocuğun öğrenmesi için gereklidir (Şahin vd.,2007:288-289).

Öğrencilerin bu becerisini geliştirmek yine öğretmenlerin önemli görevleri arasındadır. Öğretmen çocuklara konuşma hakkı vermeli ve çocukları dinlemelidir. Öne dürdükleri fikirleri önemsemeli ve onları anlamaya çalışmalıdır. Özgür bir sınıf ortamında kendilerini ifade edebilen bireyler, günlük yaşamda da kendilerini ifade etme konusunda sıkıntı yaşamayacaktır. Bu kazanım bireyin hayatı boyunca insanlarla olan ilişkilerini ve başarısını da etkileyecektir.

Okuma ve dinleme gibi becerilerin geliştirilmesinde nasıl ki önemle durulması gerekiyorsa konuşma becerisi üzerinde de önemle durulmalıdır. Konuşma becerisini geliştirmek için farklı yöntem ve tekniklere yer verilmelidir. Dili doğru ve düzgün kullanma, güzel konuşma, dili etkili kullanma becerisi konusunda öğrenciler eğitilmelidirler.

Her çocuk cesareti kırılmadığı sürece konuşma konusunda isteklidir. Öğretmen çocuğun bu isteğini kırmamalı, onları cesaretlendirmelidir (Şahin vd.,2007:93-96).

3.4. Yazma

Yazma, dildeki işaretleri kullanarak ve bu işaretleri yazıya dökerek metin oluşturma becerisidir (Korkmaz vd.,2008:128-129).

İnsanlar sadece konuşarak anlaşmazlar. Bazen yüz yüze görüşme olanakları olmadıklarında yazı aracılığıyla birbirlerine duygu, düşünce ve isteklerini anlatma gereği hissederler. Yazı da bu yönden diğer beceriler gibi, kazandırılması gereken önemli bir beceridir.

Dili, dilin kavram ve kurallarını etkili bir biçimde kullanma becerisi gelişmiş bireyler kendilerini yazılı ifade etme konusunda da sıkıntıya düşmeyeceklerdir. Bilindiği üzere insanlar arasında iletişimi sağlayan önemli öge dildir. Yazılı ya da sözlü olsun dili kullanma becerisi bu iletişimi doğrudan etkileyecektir.

İnsanlar, yazının bulunmasıyla yazı dilini iletişimde kullanmaya başlamışlardır (Korkmaz vd.,2008:130).

Günümüzde konuşma, dinleme ve okuma becerisi gibi çok kullandığımız başka bir beceri de hiç kuşkusuz yazma becerisidir. Bireylerin kendilerini sözlü olarak ifade etmeleri yanında yazılı olarak da ifade edebilmeleri önemlidir. Özellikle bilgisayar teknolojilerinin geliştiği, haberleşmenin elektronik posta yöntemiyle gerçekleştirildiği günümüzde, bireyler artık yüz yüze etkileşime geçemediklerine bu yolla yazılı iletişimi daha fazla kullanmaya başlamışlardır.

Yazma becerisi harflerin, hecelerin, kelimelerin ve cümlelerin ne olduğunun ve nasıl yazılacağıyla ilgili bir beceridir (Akyol,2008:99). Bu açıdan bakıldığında yazma becerisinin birçok becerinin kazanılmasını gerektirdiği görülmektedir. Bir metnin oluşumunda paragraflar, paragrafların oluşumunda cümleler, cümlelerin oluşumunda ise kelimeler önemli bir yere sahiptir. Kendini yazılı olarak ifade edecek olan bireyin doğru kelimelerle düzgün cümleler

oluşturması, bunları sıraya koyarak doğru bir biçimde kendini ifade etmesi önemlidir.

Diğer beceriler için gerekli olan eğitim yazma becerisi için de geçerlidir. Çocuklara kendilerini konuşarak ifade etmenin yanında, yazarak ifade etme becerisi de kazandırılmalıdır. Bu konuda yine Türkçe derslerinde çocuklara farklı yazma etkinlikleri uygulanarak onların becerileri geliştirilmelidir.

2005 Türkçe Öğretim Programında konuşma becerisine olduğu gibi yazma becerisine de değinilmiştir. Programda öğrencilerin, Türkçeyi doğru, düzgün ve kurallarına uygun olarak yazmaları gerektiğine, kendilerini yazılı olarak da ifade etme becerisi kazanmalarının sağlanmasına değinilmiştir (Korkmaz vd.,2008:131).

3.5. Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi

Türkçe öğretiminde okuma, yazma, dinleme ve konuşma öğeleri kadar önemli olan ve üzerinde durulması gereken bir diğer öge dil bilgisidir.

Sağır (2002:19)' a göre dil bilgisi; sesleri, kelimeleri, cümleleri çeşitli yönleriyle inceler. Daha doğru, daha kusursuz düşünmemize, doğru konuşmamıza yardımcı olurken, yazma boyutunda da etkilidir.

Bu tanım aslında Türkçe öğretiminde diğer dört becerinin kusursuz olabilmesi için dil bilgisi öğretiminin ne kadar önemli olduğunu bize göstermektedir. Türkçe öğretiminde dikkate alınan bu dört becerinin eksiksiz kazanılması dil bilgisi, yani dilin kurallarının iyi bir biçimde bilinmesine ve etkili kullanılmasına bağlıdır. Bu yüzden de dil bilgisi öğretimini Türkçe öğretiminden ayrı düşünmek, aynı şekilde dil bilgisini okuma, yazma, konuşma ve dinleme gibi öğelerden ayrı tutmak yapılabilecek en büyük yanlışlardan biridir.

Dil bilgisi, dilin ses, kelime, cümle ve anlam özelliklerine ilişkin kuralları içeren bilgiler olarak tanımlanmaktadır (Sağır,2002:4). İşte bu sebeple dil bilgisi, dilin; ses, kelime, cümle ve anlam özelliklerine ilişkin kuralları, dilin yapısını kavramak ve bu çerçevede düzgün kullanmak için öğretilmesine önem verilmesi gereken ve üzerinde durulması gereken bir konudur. Bu yüzden dil bilgisi

öğretiminin amacı dili etkili kullanmak için bireylere dil bilgisi kural ve kavramlarını etkili biçimde kavratmak olmuştur; ancak geçmişten bugüne süregelen yanlış uygulamalar, dil bilgisi öğretiminin bir sorun haline gelmesine neden olmuştur.

Terim ve kural öğretmeye dayalı bir dil bilgisi öğretimini temsil eden kavramların öğretimi geçmişten bugüne geleneksel yaklaşımlar yoluyla öğretilmeye çalışılmaktadır. Öğrencilere, soyut kural ve kavramların ezberletilmesi ise dili etkili kullanma becerisi üzerinde olumlu bir etki yaratmamaktadır. Daha önce de belirttiğimiz gibi Türkçe dört önemli ögeden meydana gelmektedir. Okuma, konuşma, dinleme ve yazma gibi becerilerin öğrencilere kazandırılması Türkçe öğretiminin en önemli amaçlarındanıdır.

Bunların yanında dil bilgisi öğretimi de Türkçe öğretimi açısından çok büyük öneme sahiptir. Tüm bu becerilerin gelişmesi öğrencilerin dildeki kural ve kavramları en etkili biçimde kullanabilmelerini de gerektirmektedir. Dili kullanma becerisi açısından bakıldığında dil, bir bütündür ve ögelerin her biri birbiriyle bağlantılıdır. Öğrencilerin dil bilgisi kural ve kavramlarını yerinde ve doğru kullanamamaları, onların okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerine de yansıyacaktır.

Sağır (2002:7)' a göre doğru konuşmak, doğru yazmak, doğru anlamak ancak dil bilgisi etkinlikleriyle sağlanabilir. Dil bilgisel kurallar sıralanarak, ezberlettirilerek değil, her bir dil bilgisel biçim birimin işlevi sezdirilerek, anlatıma katkısı kavratılarak, hem iyi bir dil bilgisi öğretimi gerçekleştirilir, hem de başarılı bir Türkçe öğretimi sağlanmış olur.

Yapılan bu açıklamalara baktığımızda Türkçe öğretimindeki becerilerin birbirinden bağımsız olmadığını anlamaktayız. Okuma, konuşma, dinleme, yazma ve özellikle dil bilgisi kavram ve kurallarının birbirinden bağımsız ve öğrencilere ezber yoluyla kazandırılmaya çalışmasının hem Türkçe öğretiminin etkili biçimde sağlanmasına hem de öğrencilerin dili etkili kullanmalarına bir faydasının olmadığı görülmektedir.

Dil bilgisine ait kavram ve kurallar ilk, orta ve yüksek öğretimde sürekli tekrarlanmaktadır. Sürekli tekrarlanan ve öğrencilerden ezberlenmesi istenen bu kural ve kavramlar öğrencilerin sıkılmasına, Türkçe öğrenme isteklerinin kaybolmasına yol açmaktadır. Yani, öğrencilerin dil becerilerinin gelişmemesi yanında, onların öğrenme isteğini kaybetmelerine yol açmaktadır.

Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda Türkçe öğretimi yeni programında benimsenen yapılandırmacı yaklaşım karşımıza çıkmaktadır. Daha önce de belirttiğimiz üzere günümüz eğitim anlayışı daha çağdaş bir anlayış kazanmıştır ve geleneksel yaklaşımlar gelişen çağa ayak uydurmada yetersiz kalmaktadır. Günümüzde, bilgiyi araştırıp sorgulamadan, olduğu gibi kabullenen bir birey yetiştirmek amaçlanmamaktadır. Öğrenciyi merkeze alan, bilginin üretilmesi ve anlamlandırılmasını öğrenciye bırakan bir eğitim anlayışı benimsenmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı Türkçe Öğretim Programında, Yapılandırmacı yaklaşıma göre, bilgiyi üretme, anlamlandırma, bilgiye ulaşma gibi etkinlikler öğrencilere bırakılmaktadır.

Geleneksel yaklaşımlarda bu görev öğretmenindi; ancak öğretmen artık öğrenciye kavram ve kuralları öğreten değil, öğrencinin bilgiye ulaşmasında ona kılavuzluk yapan bir görev üstlenmektedir. Öğrenciler kendi öğrenmelerinden kendileri sorumlu olacaklardır. Öğrenci artık, öğrendiği bir bilgiyi sorgulamadan almaya çalışmayacak, araştırma yaparak kendi özgün bilgisini oluşturacaktır.

Millî Eğitim Bakanlığı Türkçe Öğretim Programı'nda belirtilen yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen; düşüncelerini öne süren öğrencilerin düşüncelerini önemseyen, onlara çok sayıda materyal hazırlayan, geleneksel yöntemlerin dışına çıkarak daha çağdaş ve öğrencinin derse etkin katılımını sağlayan, sınıf ortamında tartışma yöntemini kullanarak öğrencilerini düşünmeye yönlendiren, bilgiye ulaşma konusunda öğrenciye rehberlik eden, öğrencilerin kendi öğrenmelerini ve yaptıkları çalışmaları kendilerinin değerlendirmesine özendirip buna imkân sağlayan, tüm bunların yanı sıra öğrenci üzerinde otorite kuran değil, daha demokratik ilişkiler içinde olan, kısacası kılavuz görevinde olan kişidir.

Millî Eğitim Bakanlığı 2005 Türkçe Öğretim Programı'nda öğrenci ve öğretmenin rolü dışında öğretme öğrenme sürecine de dikkat çekilmiştir (Korkmaz vd.,2008:19-20).

Programa göre, öğrencilere yeni bilgi öğretilmeden önce, öğrencilerin ön bilgileri kontrol edilmelidir; çünkü yeni öğrenilecek olan bilgi daha önce öğrenilen bilgi üzerine yapılandırılacaktır. Ön bilgiler kontrol edilip harekete geçirildikten sonra, öğrencinin yeni bilgiyi anlaması sağlanmalıdır. Programa göre yeni bilginin anlaşılması için bir derse ait bilgiler öğrencilere bütün olarak sunulmalı ve daha sonra analizi yapılmalıdır.

Yeni öğrenilen bilginin öğrencinin ön bilgisiyle çelişip çelişmediği kontrol edilerek bilginin öğrencinin zihninde yapılandırılması sağlanmalıdır. Yeni bilgi öğrencinin eski bilgisiyle çelişmiyorsa, öğrenci yeni bilgiyi zihninde daha kolay yapılandırabilmektedir. Eğer yeni bilgi öğrencinin eski bilgisiyle çelişiyorsa, öğrencinin eski bilgisini düzeltmesi için öğrenciye yardımcı olunmalıdır. Bireydeki eski bilgiye ait olan zihinsel şemasında değişiklikler yapılmalı ve yeni bilgiye uyum sağlaması gerçekleştirilmelidir.

Birey, öğrendiği her yeni bilgi ya da kavram için zihninde şemalar oluşturur. Öğrendiği her bilgiyi önce bu şemalarla ilişkilendirir. Eğer öğrendiği bilgi zihinde oluşturduğu şemaya uyuyorsa, öğrenme çabuk gerçekleşmekte; birey bu durumda bir dengesizlik yaşamamaktadır. Eğer yeni bilgi öğrencinin önceden oluşturduğu şemalardan farklıysa ya da bilgi öğrencide var olan şemayla uyuşmuyorsa, öğrenci dengesizlik yaşamakta ve bu durumda ya var olan şemasını değiştirmesi ya da yeni bir şema oluşturması gerekmektedir. Öğrenci, bu şekilde yeniden denge kuracak ve bilgiyi zihninde yapılandıracaktır (Ersanlı vd.,2005:78-79).

Bilgiyi yapılandırmayı başaran öğrencide bilginin daha kalıcı hâle gelmesi için bilgiyi gerçek yaşamda kullanması sağlanmalıdır. Öğrenci bilgiyi kullandığında nerede ve nasıl kullanacağını da öğrenerek benzer durumlara daha rahat aktaracaktır ve bu şekilde öğrenme daha kalıcı bir hâle gelecektir.

Programın son aşamasında, elbette önemli bir unsur olan değerlendirmenin de yapılması önemlidir. Öğrencinin bilgiyi kullanma durumu, yanlış ya da eksik kullandığı yönleri varsa, bunların belirlenerek düzeltilmesi gerekir.

Bütün bunlar Millî Eğitim Bakanlığının yapılandırmacı yaklaşım yoluyla derslerin işlenmesine dönük olan açıklamalardır. Bu durumlar, sadece Türkçe dersi için değil, tüm dersler için geçerli olan açıklamalardır. Bütün bu açıklamaların yanında yeni programda dil bilgisi öğretiminin de nasıl olması gerektiği konusunda da açıklamalar bulunmaktadır.

2005 İlköğretim Türkçe Programında ilk beş yılda dil bilgisi öğretimi bir öğretim alanı olarak yer almamaktadır. Böyle olmasına rağmen, çeşitli yayınlarda dil bilgisi konularına ayrı bir bölüm ayrılmakta ve öğretmenler dil bilgisi kural ve kavramlarını ezber yoluyla vermeye devam etmektedir (Şahin vd.,2007:296-297). Ancak parçadan kopuk bir öğretim biçimi kesinlikle amaca ulaşamayacaktır (Sağır,2002:29).

Derslerde alan yöneliminin başladığı 6- 8. sınıflarda dil eğitimi ve öğretimi daha da önemlidir; çünkü bu kademedeki öğrencilerin, bir anlama ve anlatma aracı olarak Türkçeye olan ihtiyaçları daha fazladır (Sağır,2002:29-30).

2005 Türkçe Programı'na göre dil bilgisi öğretimi, parçadan kopuk verilmemelidir. Öğrenciden sadece kural ve kavramları ezberlemesi değil, öğrencinin görerek, yazarak, bularak, anlayarak kalıcı öğrenmesini sağlaması gerekmektedir (Sağır,2002:30).

Geleneksel anlayıştan farklı olarak günümüz Türkçe dil bilgisi öğretimi anlayışı değişmiştir. Öğrencilerin kural ve kavramları ezberlemek yerine bu kural ve kavramları okuma, yazma, dinleme ve konuşma öğeleriyle kullanmaları gerektiği belirtilmiştir. Böylece dil bilgisi kurallarının kelime, cümle ve metin düzeyinde uygulanması amaçlanmıştır (Şahin vd.,2007:296-297).

Öğrenci bilgiyi hazır almamalıdır. Bilgi ve kurala öğrenci kendi çabalarıyla ulaşmalı hedeflenen davranışı kazanmalıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın hazırladığı yeni Türkçe Programına göre, kuralların metin ya da cümle bütünlüğü içerisinde ele alınması, diğer becerileri desteklemesi açısından oldukça önemlidir (Şahin vd.,2007:297).

O hâlde yeni programa göre Türkçe dil bilgisi öğretimi ilkelerini şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Dil bilgisi öğretiminde tümevarım yöntemi uygulanmalıdır.
2. Dil bilgisi, sözden, metinden ayrı olarak öğretilmemelidir.
3. Öğrencilerin metin ya da söz içerisinde kuralı ve kavramı kendilerinin bulmaları sağlanmalıdır.
4. Kavram ve kurallar öğrencilere hazır biçimde verilmemeli, öğrencilerden kuralları ezberlemeleri değil, anlamlı bir biçimde öğrenmeyi gerçekleştirmeleri hedeflenmelidir.
5. Öğrencilerin kuralları öğrenmesiyle yetinilmemeli, bu kuralları farklı durumlarda kullanabilmeleri için bol alıştırma ve örnekler verilmesi gerekmektedir.
6. Dil bilgisi kurallarının, dilin her alanında kullanıldığı anlayışına paralel olarak ana dili etkinliklerine bağlı olarak öğretilmesi gerekmektedir.

Dil bilgisi öğretimi konusunda ulaşılan bu ilkeler geleneksel dil bilgisi öğretiminden yapılandırmacı bir dil bilgisi öğretimine geçildiğinin göstergesidir. Ancak öğrencilere dil bilgisi kural ve kavramları ayrı bir ders saatinde parçadan kopuk bir biçimde verilerek, ezber yönteminin kullanılmasına devam edildiği görülmektedir.

3.5.1. İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Dil Bilgisi Kazanımları

İlköğretim 8. sınıf öğrencilerine kazandırılması hedeflenen dil bilgisi kazanımları şunlardır (TTKB,2005: 48- 50):

Fiilimsiler ile ilgili kazanımlar:

Fiilimsiyle, fiil ve isim soylu kelimeler arasındaki farkları kavrar

Fiilimsilerin işlevlerini ve kullanım özelliklerini kavrar.

Fiilimsileri özelliklerine uygun biçimde kullanır.

Cümlede, fiilimsiye bağlı kelime veya kelime gruplarını bulur.

Cümle ile ilgili kazanımlar:

Cümlelerin temel öğelerini ve özelliklerini kavrar.

Cümlelerin yardımcı öğelerini ve özelliklerini kavrar.

Cümlede vurgulanmak istenen ifadeyi belirler.

Cümledeki fiillerin çatı özelliklerini kavrar.

İsim ve fiil cümlelerini, anlam ve kullanım özelliklerine uygun biçimde kullanır.

Kurallı ve devrik cümleleri, anlam ve kullanım özelliklerine uygun biçimde kullanır.

Cümlelerin, yapı özelliklerini kavrar.

Kalıplaşmış cümle yapılarının kuruluş ve kullanım özelliklerini kavrar.

Cümlelerin ifade ettiği anlam özelliklerini kavrar.

Cümleler arasındaki anlam ilişkilerini kavrar.

Cümleye hâkim olan duyguyu fark eder.

Anlatım bozuklukları ile ilgili kazanımlar:

Cümlede anlatım bozukluğuna yol açan kullanımları belirler.

Anlatım bozukluklarını düzeltir.

İlköğretim 8. sınıf dil bilgisi kazanımlarının, öğrencilerin 8. sınıfa kadar öğrendikleri diğer dil bilgisi kavramlarını da kapsadığı görülmektedir.

Örneğin, fiilimsiler konusunun ilk kazanımına dikkat edildiğinde, fiil ve isim soylu kelimeler arasındaki farkları ayırt etmeleri istenmektedir. Adlar, sıfatlar, bağlaçlar 6. sınıf dil bilgisi konuları arasında yer alırken fiiller ve zarflar, 7.sınıf konuları arasında yer almaktadır. Öğrenciler 8. sınıfa geçtiklerinde, öğrencilerin diğer kademelerde öğrendikleri kavramları da kullanmaları beklenmektedir.

Öğrencilerin, 6. ve 7. sınıflarda fiilimsi kavramının ön koşulu olan kavramları etkili bir biçimde öğrenmesi gerekmektedir. Ön koşul kavramlar hakkında bilgi eksiği olan ya da bu kavramlar hakkında yanlış düşünceler geliştiren öğrenciler, 8. sınıfta fiilimsiler konusunu da ya eksik ya da yanlış öğreneceklerdir.

İlköğretim 8. sınıf öğrencileri, dil bilgisi konularını yeterince öğrenememektedir. İlköğretim 8. sınıf dil bilgisi kazanımlarının istenen düzeyde gerçekleşmediği görüşü ortaya çıkmıştır (Şahin vd.,2007:282-289).

Hâlbuki 8. sınıf düzeyine gelen bir öğrencinin dilin belli kural ve kavramlarını kazanmış olması ve etkili kullanması gerekmektedir. Bu durum, dil bilgisi öğretiminin ayrı ders saatlerinde, sanki Türkçe öğretiminden bağımsızmış gibi anlatılmasının olumsuz bir duruma yol açtığını bize göstermektedir.

4. KELİME TÜRLERİ

Kelimeler anlamlı dil birlikleridir. Kelimelerin anlamları cümlede belli olmaktadır. Bu sebeple de, kelimenin cümledeki anlamı önemlidir. Kelimelerin üzerinde en çok durulması gereken konu, cümledeki durumu ve cümlede taşıdığı anlamlar ile karşıladığı kavramlardır (Zülfikar vd.,2009:202).

Korkmaz (2009:161)' a göre kelimeler, anlamlı kelimeler ve görevli kelimeler olmak üzere ikiye ayrılır. Anlamlı kelimeler de kendi içinde adlar ve ad soylu sözler ile fiiller ve fiil soylu sözler olmak üzere ikiye ayrılır. Adlar ve ad soylu sözler: adlar, sıfatlar, zamirler ve zarflardır. Fiiller ve fiil soylu sözler ise: çekimli fiiller ve fiilimsilerdir.

Anlamlı ses ya da ses birliğine kelime denir. Türkçede; ad, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç, ünlem ve fiil olmak üzere sekiz kelime türü bulunmaktadır. Bu kelime türlerinden ilk yedisi ad soyundandır. Fiiller, kendi aralarında önemli bir kelime türünü oluşturmaktadır (Hengirmen,2007:115).

Eğer bir kelime, bir başka kelimenin yerini alarak cümlenin yapısını bozmadan anlamını değiştirebiliyorsa, bu kelimeler, aynı türdendir. Aynı kelimelerin oluşturduğu birliğe kelime türü adı verilir (Koç,1996:162).

Kelime türü konusunda yapılan tanımlara bakıldığında, aynı türden olan kelimelerin oluşturduğu birliğe kelime türleri denilmektedir. Türkçede ad, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç, ünlem ve fiil olmak üzere sekiz kelime türü bulunmaktadır. Bu kelime türlerinden ad, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç ve ünlem ad soyundan olan kelime türleri iken fiiller, fiil soyundan olan ve kendi içinde öneme sahip bir kelime türüdür.

Bu kelime türleri cümlede çeşitli görevlerde kullanıldıklarından birer kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Yani Türkçede kelime türleri incelenirken, kelimelerin cümledeki yeri ve görevi büyük bir önem taşımaktadır.

4.1. Ad (İsim)

Adlar hakkında dil kitaplarında yapılan tanımlar şunlardır:

Adlar, evrendeki canlı cansız bütün varlıkları, insan tasavvurundaki somut ve soyut bütün kavramları, tek tek ya da tür olarak karşılayan kelimelerdir: *at, ağaç, aslan, bağ, balık, baş, başak, bitki, böcek, çocuk, sınıf, sürü; Ali, Ayşe, Çiğdem, Gelibolu, Zonguldak; başlamak, okumak, anlayış, duygu, güzellik, iyilik, rüya* vb. (Korkmaz,2007:195).

Adlar canlı, cansız bütün varlıkları tek tek veya cins cins karşılayan; varlıkların adı olan kelimelerdir: *ağaç, su, taş, çocuk, oda, yolcu, Karadeniz, Atatürk, Yavuz* gibi (Ergin,2002:218).

Canlı varlıkları, cansız varlıkları, olguları, kavramları, nitelikleri, duyguları belirten kelimelere ad denir: *Ali, Ankara, çocuk, kedi* vb. birer addır (Koç,1996:165).

Varlıkları bildiren kelimelere ad denir. Evrendeki canlı, cansız milyarlarca varlığı bize adlar bildirir. Bu varlıkların bazılarını beş duyumuzla algılar, görür, koklar, ellerimizle dokunabiliriz: *ağaçlar, taşlar, yıldızlar* bu tür varlıklardır; *sevgi, melek, şeytan, akıl, özgürlük* gibi varlıklar kendi duygu ve düşüncelerimizde bulunan beş duyumuzla algılanamayan varlıklardır. Bu varlıkları elle tutup gözle göremeyiz. Varlıkların bazıları evrende tektir, eşi ve benzeri yoktur (Hengirmen,2007:116).

Adlar, bildirdikleri varlıkların özelliklerine göre; somut adlar, soyut adlar, özel adlar, cins adları, tekil adlar, çoğul adlar, topluluk adları olmak üzere çeşitli gruplara ayrılırlar (Hengirmen,2007:116).

Adlar, gösterdikleri kavram açısından soyut veya somut bir nesnenin adı olabilirler: *gözlük (somut), rüya (soyut)*...

Adlar, yapıcı tek ve birleşik olabilecekleri gibi öbek durumunda da bulunabilirler: *ev (tekil), bilgisayar (birleşik), at arabası (öbek durumunda)*...

Adlar özel ad olarak veya tür adı olarak kullanılabilirler: *Ayşe* (*özel isim*), *ağaç* (*tür adı*), *ordu* (*topluluk adı*)...

Adlar, ad çekim eklerini (hâl eki, çoğul eki, iyelik eki ve soru ekleri) alırlar. Ad cümlelerinde yüklem olarak kullanıldıklarında ek fiil alırlar.

4.1.1 Varlıklara Verilişlerine Göre Adlar

4.1.1.1. Somut Adlar ve Soyut Adlar

Somut adlar, duyu organlarımızla görüp kavrayabildiğimiz ve doğada madde olarak var olan gerçek nesne ve varlıkların adlarıdır: *taş*, *toprak*, *arpa*, *buğday*, *ev*, *göl* vb. (Korkmaz,2007:196).

Soyut adlar, görünürde madde olarak var olmayan, duyu organlarımızla kavranamayan, ancak zihnimizde var olan kavramlara ve niteliklere karşılık olan adlardır: *adalet*, *anlayış*, *cesaret*, *iyilik*, *yiğitlik*, *peri* vb. (Korkmaz,2007:196).

Elle tutulup gözle görülen varlıklara verilen adlardır: *ağaç*, *çiçek*, *kuş*, *araba*, *ev* vb. (Hengirmen,2007:116).

Dış dünyaya ait, yani duyu organlarıyla algılanabilen varlıklara verilen ada somut ad denir: *masa*, *duvar*, *ağaç*, *kedi*, *çiçek* görebildiğimiz ve dokunabildiğimiz için birer somut addır (Koç,1996:168).

Elle tutulup gözle görülmeyen varlıkları bildiren kelimelere soyut ad denir: *duygu*, *düşünce*, *akıl*, *zeka*, *sevgi*, *mutluluk* vb. (Hengirmen,2007:116).

Somut adın tersine, duyularla anlaşılmayan ancak akıl yoluyla tasarlanabilen kavramları belirten adlara soyut ad denir: *özgürlük*, *sevinç*, *kin*, vb. (Koç,1996:168).

Somut ve soyut adlara ilişkin yapılan tanımlara bakıldığında, ikisi arasındaki en belirgin fark somut adların doğada var olması ve onları beş duyu organımızla algılayabiliyorken, soyut adların doğada madde olarak bulunmaması ve ancak akıl (düşünce) yoluyla onları kavrayabiliyor olmamızdır.

4.1.1.2. Özel Adlar ve Cins Adlar

Özel adlar ve cins adlar konusunda dil kitaplarında yapılan tanımlara bakıldığında yaratılışta tek olan ve başka benzerleri olmayan varlıklara verilen adlara *özel ad*, yaratılışta tek olmayan ve başka benzerleri de olan varlıklara verilen adlara ise *cins ad* denildiği görülmektedir.

Özel adlar, aslında somut adlar içinde özel bir yer tutar. Eğer somut adlardan bir kısmı bir tek varlığa ad olmuşsa, bunlara özel ad denir. Özel adlar, benzerleri bulunmayan, yaratılışta tek olan varlıklara verilen adlardır: *Mahmut Necmettin, Nurullah, Özdemir, Tarık Buğra* vb. (Korkmaz,2007:200).

Dünyada tek olan, eşi ve benzeri bulunmayan varlıkları bildiren kelimelere özel ad denir. Bunlar genel olarak kişi, hayvan ve yer adlarıdır: *Mehmet, Ayşe, Tekir, Ankara, İngiltere, Güneş*... (Hengirmen,2007:116).

Tek varlığı bildiren ada özel ad denir: *Ali, Pamuk, Türkçe, Çin* vb. birer özel addır (Koç,1996:166).

4.1.1.3. Tekil Adlar, Çoğul Adlar ve Topluluk Adları

Yalnız, bir varlığa ad olan sözcükler tekil addır: *elma, kaşık, at, çiçek, ev, kuş*, vb. (Hengirmen,2007:117).

Sayıcı tek bir varlığı karşılayan adlara tekil ad denir: *çiçek, kitap, masa, kalem*...

Sayıcı birden çok varlığı karşılayan adlara çoğul ad denir. Adlara “-lar/ -ler” eki getirilerek yapılır: *ağaçlar, masalar, kalemler, kitaplar*...

Şekil bakımından tekil, anlamca çoğul olan adlara topluluk adı denir: *sürü, sınıf, ordu, millet, orman*...

Tekil ad, çoğul ad ve topluluk adları konusunda yapılan tanımlara bakıldığında varlıkların sayılarına göre oluşturulan adlar olduğu görülmektedir. Eğer kelime, sayıcı tek bir varlığın adını karşılıyorsa tekil addır. Çoğul eki “-lar/ +ler” ekinin

yardımıyla tekil bir kelime çoğul hâle getirilir. Bu şekilde aynı türden olan bir varlıktan birden fazla bulunduğu anlamı ortaya çıkmaktadır. Topluluk adlarında ise, durum biraz farklıdır. Topluluk adı belirten kelimeye bakıldığında kelime tekil gibi görünse de anlam açısından çoğuldur. Örneğin, “orman” kelimesine bakıldığında tekil gibi görünse de kelimedeki, ağaçların oluşturduğu grup, topluluk, anlamı çıkmaktadır.

4.1.1.4. Oluş ve Kılış (Hareket) Adları

Oluş ve kılış bildiren kelimelere fiil (eylem) denir; ancak her eylemin de bir adı olduğunu unutmamak gerekir. Örneğin, “koş-” hareket bildiren bir eylem iken bu sözcüğü “koşmak, koşuş, koşma” şeklinde “-mak/-mek; -ış/-iş ve -ma/-me” eklerini doğrudan kelimeye ekleyip yazdığımızda ya da söylediğimizde eylemin adını dile getirmiş olmaktadır.

Bu gruba giren adlar, herhangi bir varlık veya nesneyi gösterme yerine, bir oluşun ve kılışın veya bir durumun adıdır. Aslında, fiillerdeki oluş ve kılışlar her zaman bir ad biçimi ile adlandırılır: *anlamak, dinlemek, okumak, yürümek, okumak gibi* (Korkmaz,2007:214).

Fiillere “-mak/-mek; -ma/-me ve -ış/-iş” eklerinin getirilmesiyle belirttiğimiz fiilin adı da diğer adlar gibi iyelik ve ad çekim eklerini alabilirler. Edatlarla cümle oluşturabilirler. Ad tamlaması kurabilirler (Korkmaz,2007:215-218).

4.2. Sıfat (Önad)

Türkiye Türkçesinde çok geniş bir yeri olan sıfatlar, adlardan önce gelerek onları niteleyen, nasıl olduklarını gösteren veya çeşitli yönlerden belirten kelimelerdir: *açık kapı, boş oda, geniş yer, beş kişi, beşinci sınıf, bu sözler, hangi başarı, yanan ateş* gibi (Korkmaz,2007:333).

Adlar; iyelik, çokluk ve ad çekimi eklerini alabildikleri halde, sıfatlar bu ekleri alamamaktadır. Sıfatlar, adlar ile eksiz birleşmektedir ve sıfat tamlaması oluşturmaktadır (Korkmaz,2007:334).

Varlıkların özelliklerini belirten ve adlardan önce gelen kelimelere sıfat denir: *güzel kız, mavi kitap, küçük ev, yedi gün, bu kalem, bazı insanlar, bütün dostlarım* gibi (Hengirmen,2007:132).

Sıfatlar, niteleme ve belirtme adlarıdır. Nesnelerin çeşit çeşit nitelikleri, çeşit çeşit belirtileri vardır. İşte sıfatlar bu niteliklerin ve belirtilerin adıdır. Demek ki sıfatlar, nesneleri nitelendirme ve belirtme suretiyle karşılayan kelimelerdir. Nesnelerin kendilerinin adları asıl adlarıdır. Sıfatlar ise nesnelerin kendilerinin değil niteliklerinin adlarıdır. Eğer nesne birçok niteliği olan bir varlık değil de yalnız nitelikten ibaretse o takdirde sıfat, nesnenin adı olur (Ergin,2002:244).

Çevremize baktığımızda, birçok canlı ya da cansız varlık görürüz: *kedi, ağaç, ev, otomobil, çocuk, çiçek...* *Kedi*, tüm kedilere verilen tür adıdır. Ne var ki, tüm kediler birbirinin aynı değildir. Aynı durum, diğer varlıklar için de geçerlidir. Örneğin, *masa* kelimesini ele alırsak, *masa* kavramı, tüm masaları içine alır. Oysa etrafımızdaki masaların hepsi birbirinin aynı değildir. Kimi büyük, kimi küçük, kimi yuvarlak, kimi kırık... Bu masalar arasındaki farkı belirtmek için *büyük masa, küçük masa, yuvarlak masa, kırık masa* deriz. İşte masalar arasındaki bu farkı göstermek için kullandığımız bu kelimelere önad denir (Koç,1996:189).

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere sıfatlar, tek başlarına kullanıldıklarında ad olan, başka bir nesnenin adı önünde kullanıldıklarında bu nesnenin niteliğini, özelliğini, belirten kelime türleridir. Örneğin, “*kırmızı*” kelimesi tek başına kullanıldığında bir renk adıdır; ancak “*kırmızı kalem*” şeklinde bir nesnenin adının önünde kullanıldığında o nesnenin özelliğini belirtmektedir.

Sıfatlar kendi aralarında ikiye ayrılmaktadır: *niteleme sıfatları* ve *belirtme sıfatları*. Niteleme sıfatları adları, renk, durum ve biçim yönünden nitelerken; belirtme sıfatları adları, soru, sayı, belgisizlik ve işaret yönünden belirtir.

4.2.1. Niteleme (Vasıflandırma) Sıfatları

Dil kitaplarında yapılan tanımlara bakıldığında niteleme sıfatlarının adın önüne gelerek o adı renk, durum ve biçim yönlerinden nitelediği ortaya çıkmaktadır.

Aşağıdaki tanımlarda da görüldüğü üzere nesnelerin ne kadar özelliği varsa o kadar da niteleme sıfatı vardır.

Niteleme sıfatları, nesnelerin niteliklerini bildiren sıfatlardır: *yeşil (ağaç), aç (insan), uzun (boy), güzel (yazı), geçen (ay), gelecek (yıl), erimiş (yağ)* gibi. Nesnelerin ne kadar niteliği varsa o kadar da niteleme sıfatı vardır. Niteleme sıfatların çeşitleri de renk, biçim, boy, yapı, ağırlık vb. gibi nitelik çeşitleri kadardır (Ergin,2002:246-247).

Bir addan önce gelerek, onu çeşitli bakımlardan niteleyen sıfata niteleme sıfatı denir. Niteleme sıfatları, tanımından da anlaşılacağı gibi, adların büyük, küçük, dar, geniş, düz, yuvarlak, sert, yumuşak, acı, tatlı, güzel, çirkin, zayıf, kuvvetli vb. özelliklerini, renklerini ya da başka durumlarını gösterir (Koç,1996:190).

Adları niteleyen sıfatlara niteleme sıfatı denir. Niteleme sıfatları genellikle varlıkların iyi, kötü, sarı, kırmızı, az, çok gibi özelliklerini belirtir: *büyük ev, küçük masa, boş kutu, az para, çok iş, ağaçlı yol, yeşil yaprak* gibi. (Hengirmen, 2007: 132).

4.2.2. Belirtme Sıfatları

Belirtme sıfatları genellikle niteleme sıfatlarından daha önce gelir: *beş yeni ev, altıncı sıradaki öğrenci, ikişer kapılı dolap* gibi (Korkmaz,2007:335).

Belirtme sıfatları, nesneleri belirten sıfatlardır. Bu sıfatlar, nesnenin bünyesinde olan bir niteliği göstermez, nesneyi şu veya bu şekilde belirtir. Nesneyi birkaç bakımdan belirtmek mümkündür. Nesnenin ya yerine işaret edilir ya sayısı gösterilir ya nesne soru şeklinde belirtilir ya da belirsiz şekilde ifade edilir. İşte belirtme sıfatları, bu belirtme şekillerine göre dört çeşide ayrılırlar: işaret sıfatları, sayı sıfatları, soru sıfatları, belirsizlik sıfatları (Ergin,2002:247).

Adı, işaret, soru, sayı ya da belgisizlik bakımından belirten sıfata belirtme sıfatı denir. Belirtme sıfatları dört başlık altında incelenir: işaret sıfatları, soru sıfatları, sayı sıfatları, belgisiz sıfatlar (Koç,1996:191).

Adları, sayı belirterek, işaret ederek, soru sorarak ya da belgisiz olarak belirten sıfatlara belirtme sıfatları denir (Hengirmen,2007:138).

Dil bilgisi kitaplarında yapılan tanımlara bakıldığında dört çeşit belirtme sıfatı olduğu görülmektedir. Bu sıfatlar, adı hangi yönden belirtiyorsa ona göre adlandırılmışlardır.

Bir adın önüne gelerek adı, sayı yönünden belirten belirtme sıfatına sayı sıfatı denir: *iki elma, beşinci sınıf, üçer bilye, yarım ekmek* gibi.

Bir adın önüne gelerek adı, işaret (gösterme) yoluyla belirten belirtme sıfatına işaret sıfatı denir: *bu araba, şu ev, o çocuk* gibi.

Bir adın önüne gelerek adı, belgisizlik yoluyla belirten belirtme sıfatına belgisiz sıfat denir: *birçok insan, herhangi bir kişi* gibi.

Bir adın önüne gelerek adı, soru yönünden belirten belirtme sıfatına soru sıfatı denir: *hangi ev?, nasıl adam?, kaç kalem?, kaçınıcı öğrenci?* gibi.

4.2.3. Sıfat Tamlaması

Sıfatın anlam ve işlev bakımından kendi varlığını ortaya koyabilmesi için mutlaka bir adın önünde bulunması ve o adı nitelemesi veya belirtmesi gerekir: *cıvıl cıvıl kuşlar, dalgalı deniz, düşünen insan, kırmızı gül* gibi. Bir adla birleşen sıfatın oluşturduğu kelime grubu sıfat tamlamasıdır. Tamlamadaki sıfat, grubun tamlayan ögesi, ad da tamlanan ögesidir (Korkmaz,2007:334).

Bu tanımdan yola çıktığımızda sıfatın bulunduğu cümlelerde her zaman sıfat tamlaması vardır diyebiliriz. Örneğin, “mavi elbise” örneğinde “mavi” sözcüğü renk adıdır, “elbise” sözcüğü de bir nesnenin adıdır. “mavi” sözcüğü “elbise” adının önünde kullanıldığında o elbisenin rengini yani bir özelliğini nitelemektedir. “mavi elbise” de burada aynı zamanda sıfat tamlamasıdır.

Sıfatlar adları niteledikleri, belirttikleri için her sıfat tamlamasında en az bir sıfat ve bir ad mutlaka bulunur: *akıllı insanlar, cesur çocuklar, hızlı araba* gibi (Hengirmen,2007:146).

4.2.4. Sıfatların Adlaşması:

Sıfatlar bağlı bulundukları adlardan ayrılıp yalnız başlarına kaldıklarında iyelik, çokluk ve ad çekim eklerini alabilirler. Ancak o zaman da sıfat olmaktan çıkıp ad grubuna girerler.

Nitekim güzel çocuk tamlamasında “güzel” kelimesi bir sıfat iken “Güzele bakmak sevaptır.” cümlesinde aynı söz bir ada dönüşmüştür (Korkmaz,2007:334).

Sıfatlar adların önüne gelerek adları, niteler veya belirtirler. Bazen sıfatlar cümlede yalnız başlarına kullanılır; ancak sıfattan sonra herhangi bir ad gelmemiş olsa da bizler o sıfattan sonra bir ad getirebiliriz: *Yaşlılara yer vermeliyiz.*

“Yaşlılara yer vermeliyiz.” cümlesinde “yaşlı insanlar” sıfat tamlaması yerine insana ait bir durum olan “yaşlılar” sıfatına yer verilmiştir. “İnsanlar” kelimesi (adı) doğrudan doğruya cümlede yazılmamış olsa bile biz, yaşlı insanların kastedildiğini anlayabiliyoruz. İşte bu şekilde, ad çekim eklerini doğrudan sıfata ekleyerek sıfattan sonra ad getirmediğimizde sıfatları adlaştırdığımız için adlaşmış sıfat diyoruz.

4.3. Zarf (Belirteç)

Zarflar cümlede, sıfatların, zarfların ve fiillerin önüne gelerek bu kelime türlerini yer-yön, zaman, miktar ve durum yönünden belirten kelime türüne verilen addır. Zarf konusunda yapılan tanımlar şunlardır:

Arapça kökenli olan “zarf” kelimesi dil terimi olarak gramerdeki bir kelime sınıfını karşılar. Zarflar fiillerden, sıfatlardan, sıfat-fiillerden ve zarf niteliğindeki kelimelerden önce gelerek onları zaman, yer, yön, nitelik, durum, azlık-çokluk, pekiştirme ve soru gibi çeşitli yönlerden etkileyip değiştirerek anlamlarını daha belirgin duruma getiren kelimelerdir: *şimdiden başlayınız; görerek öğrendi; neden gelmiş?* gibi (Korkmaz,2007:451).

Zarflar; zaman, yer, durum ve miktar adlarıdır. Bir kelime tek başına sıfat olmadığı gibi tek başına zarf da yoktur. Sıfatlar gibi zarflar da tek başlarına addan başka bir şey değildir. Sıfat da zarf da adın kelime gruplarındaki fonksiyonlarına göre aldığı addır (Ergin,2002:258).

Zarflar, kelime gruplarında sıfatın, fiilin veya başka bir zarfın anlamını değiştiren kelimelere verdiğimiz addır (Ergin,2002:258).

Fiillerden, sıfatlardan, zarflardan önce gelerek bunların anlamlarını etkileyen kelimelere zarf denir. Zarflar, önüne geldiği kelimelerin anlamını zaman, yer, miktar, nitelik ve soru kavramları bakımından etkiler (Hengirmen,2007:160).

Bir fiilin, bir fiilimsinin, bir sıfatın ya da başka bir zarfın anlamını zaman, yer, işaret, miktar, nitelik, soru kavramlarıyla etkileyen kelimelere zarf denir (Koç,1996:210).

Zarflar konusunda yapılan tanımlara bakıldığında zarfların da sıfatlar gibi tek başlarına kullanıldıklarında ad oldukları sonucunu çıkarmaktayız. Zarflar da sıfatlar gibi başka bir kelimenin önünde kullanıldığı zaman zarf işlevi görebilmektedir. Örneğin, “ Çok yavaş yürüyorsun.” cümlesinde “çok” ve “yavaş” sözcüklerini yalnız başına düşündüğümüzde ad soylu olduklarını görmekteyiz. Bu iki kelime tek başına addır. Ancak “yavaş” kelimesini cümledeki yüklemi olan “yürüyorsun” kelimesinden önce getirdiğimizde “Nasıl yürüyorsun?” sorusuna “yavaş” yanıtını almaktayız. Burada yavaş kelimesi fiilin durumunu belirttiği için zarf görevinde kullanılmıştır diyebiliriz. Bunun yanında “çok” kelimesine baktığımızda bu kelimenin “yavaş” durum zarfından önce getirilmesi “yavaş” olma durumunun miktarını belirtmektedir. Yani “yavaş” zarfını miktar yönünden etkilemektedir. Bu yüzden de “çok” kelimesi bu cümlede miktar zarfıdır diyebiliriz.

“Çok güzel kız” örneğine baktığımızda “kız” kelimesi addır. “Nasıl kız?” sorusuna “güzel kız” cevabını almaktayız. Yani burada “güzel” kelimesi adı nitelediği için sıfattır. Bu cümlede “Ne kadar güzel?” sorusunu sorduğumuzda “çok güzel” cevabını almaktayız. Yani “çok” kelimesi “güzel” sıfatından önce gelerek

güzelliğın miktarını belirtmektedir. Bu yüzden “çok” kelimesi bu cümlede miktar zarfıdır diyebiliriz.

4.3.1. Durum (Hâl) Zarfları

Bir oluşun, kılışın nasıl yapıldığını bildiren zarflardır (Korkmaz vd.,2009:172).

Fiilin belirttiğı durumu, yani nasıl yapıldığını bildiren zarflardır. Eyleme sorulan “Nasıl?” sorusuna cevap verir.

Örnek:

Mehmet *hızlı* koşardı. (Nasıl koşardı?)

Eve *koşarak* gittim.

4.3.2. Zaman Zarfları

Fiilin, ne zaman yapıldığını bildiren zarflardır (Korkmaz vd.,2009:172). Yükleme sorulan “Ne zaman?” sorusuna cevap verir.

Örnek:

Tatilden *dün* dönmüşler.

Akşam maçı izleyeceğim.

Yarın pikniğe gideceğiz.

Bu kış çok kar yağdı.

4.3.3. Yer-Yön Zarfları

Fiilin yerini ve yönünü bildiren zarflardır (Korkmaz vd.,2009:172). Yükleme sorulan “Nereye?” sorusuna cevap verir ve ek almaz.

Örnek:

Yukarı çıktı. *Geri* geldi.

Aşağı indi. *İleri* gitti.

Yağmuru gören tavuklar *içeri* kaçıştılar.

4.3.4. Azlık-Çokluk (Miktar) Zarfları

Fiilin, sıfatın, zarfın miktarını bildiren zarflardır (Korkmaz vd.,2009:172). Bu zarflar “*Ne kadar?*” sorusuna cevap verir.

Örnek:

Ali bu derse *çok* çalışmış.

Bugün *hiç* iyi değilim.

4.3.5. Soru Zarfları

Fiilleri soru yoluyla niteleyen zarflardır (Korkmaz vd.,2009:172). Bunlara cevap olarak verilen kelimeler de çoğu kez zarf olur. Başlıca soru zarfları: “*Ne zaman, niçin, nasıl, ne kadar, nereye, neden?*” gibi zarflardır.

Örnek:

Niçin konuştu? *Nasıl* geldin?

Ne kadar aldın? *Neden* gelmedin?

4.4. Fiil (Eylem)

Varlıkların yaptıkları işleri, onlarla ilgili oluşları, hareketleri bildiren kelimelere *fiil* denir. Fiiller bir oluşu, bir kılışı ya da durumu kişi ve zamana bağlı olarak bildiren kelimelerdir (Korkmaz vd.,2009:181). Dil bilgisi ile ilgili kaynak kitaplarda fiiller şu şekilde tanımlanmaktadır:

Şekil bilgisinin addan sonra en önemli ögesi olan fiiller, iş ve hareket bildiren önemli kelimelerdir. fiiller, karşıladıkları hareketler ile zaman ve mekân kapsamı içinde, somut ve soyut nesne ve kavramlarla ilgili her türlü oluş, kılış, kılınış ve

durumları bildirirler: *al-*, *at-*, *başla-*, *yaşa-* gibi. Adlar, gramer açısından kendi başlarına birer bağımsız nitelik taşıyan canlı, cansız, somut, soyut varlık ve nesneler ile kavramları karşılayan kelimeler oldukları halde, fiiller bağımsız değil bağımlı kelime türleridir (Korkmaz,2007:527).

Fiiller, hareketleri karşılayan kelimelerdir. Hareket kelimesini burada geniş anlamıyla alıyor ve nesnelerin zaman ve mekân içindeki her türlü yapma, olma ve durumları için kullanıyoruz. Önceden de söylediğimiz gibi kâinatta biri nesne diğeri hareket olmak üzere iki unsur vardır. Nesneler canlı, cansız, maddi, manevi bütün varlıklar ve mefhumlardır. Hareketler ise nesnelerin zaman ve mekân içindeki yer değiştirmeleri; oluşları, kılışları, duruşları; yani her türlü faaliyetleridir (Ergin, 2002: 280- 281).

Hareket, iş, oluş, kılış, yargı belirten kelimelerdir. Fiiller, cümle içinde “-mak/-mek” mastar eki yerine, kip ve kişi kavramı veren çekim ekleri almaktadır: *al-* , *al-mış* gibi (Koç,1996:300).

Bir iş, oluş, hareket, durum bildiren, kişi ve zaman kavramı veren kelimelere fiil denir. Kelime türleri içerisinde en önemli öge fiillerdir. Çünkü fiiller, tanımından da anlaşılacağı gibi varlıkların yaptıkları işleri, oluşları, hareketleri ve içinde bulundukları durumları bildirirken, kişi, zaman ve yargı kavramları verir. Fiillerin bildirdikleri kavramlara şu örnekler verilebilir: *oku-* (iş fiili), *yaşlan-* (oluş fiili), *koş-* (hareket fiili), *kork-* (durum fiili) gibi (Hengirmen,2007:200). Bu tanımlara göre fiilleri, bildirdikleri eylemin şekline göre üç grupta inceleyebiliriz.

4.4.1. Fiil Türleri

Fiiller, türlerine göre üçe ayrılmaktadır: kılış fiilleri, oluş fiilleri, durum fiilleri.

Kılış fiilleri bir kılışı anlatırlar: *biçmek*, *düzeltilmek*, *kazmak*...

Oluş fiillerinde bir hareket yoktur. Bunlar, öznenin yapısında bir değişme bildirir: *solmak*, *kızarmak*, *büyümek*....

Durum fiilleri, bir durumu, olmuş bitmiş bir özelliği anlatırlar: *durmak, susmak, yatmak...*

En genel tanımıyla fiiller; iş, oluş, hareket bildiren kelimedir. fiiller tek başına sadece ifade ettikleri oluş, kılış ya da durumu bildirirler: *gel-, koş-, doğ-, yürü-*

Fiiller cümlede, diğer kelimelerle çeşitli ilişkiler kurar. Bu nedenle de daima çekimli şekilde kullanılırlar. Bir fiilin kök veya gövdesine zaman ve dilek kipleri veya kişi ekinin getirilmesine fiil çekimi denir (Yakıcı,2004:84-85). Tek başına anlamı olan buna rağmen cümlede tek başına kullanılmayan fiillerin kullanım alanına çıkmalarını sağlayan fiil çekim ekleri şunlardır:

Tablo 4.1 Kişi Ekleri

Kişiler	I. Grup	II. Grup	III. Grup
Tekil Birinci Kişi	-(ı)m / -(i)m -(u)m/ -(ü)m	-m	-ayım / - eyim
Tekil İkinci Kişi	-sın/-sin -sun/-sün	-n	Ø
Tekil Üçüncü Kişi	Ø	Ø	-sın / -sin -sun / -sün
Çoğul Birinci Kişi	-(ı)z / -(i)z -(u)z / -(ü)z	-k	-alım / -elim
Çoğul İkinci Kişi	-sınız / -siniz -sunuz / -sünüz	-nız / -niz -nuz / -nüz	-(y)ın / -(y)in -(y)un / -(y)ün -nız / -niz/ -nuz / -nüz
Çoğul Üçüncü Kişi	-ler / -lar	-ler / -lar	-sınlar / -sinler / -sunlar / -sünler
	Öğrenilen geçmiş, şimdiki, gelecek, geniş zamanda, istek ve gereklilik kiplerinde kullanılır.	Görülen geçmiş zaman ve şart kipinde kullanılır.	Emir kipinin çekiminde kullanılır.

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi fiilde bildirilen iş, oluş ya da hareketin kim tarafından yapıldığını gösteren ekler *kişi ekleridir* (Yakıcı vd.,2004:85).

Fiil kök ve gövdelerinde bildirilen hareketi bir şekle ve harekete bağlayan eklerdir. Bu eklere kip ekleri de denir. Yüklemin bildirdiği hareketin başlangıcı ve sonu belli olmayan bir zaman çizgisinin hangi diliminde gerçekleştiğini ya da gerçekleşeceğini gösteren ekler zaman bildirir. Bunlara *haber kipi* ya da *bildirme kipi* denir (Yakıcı vd.,2004:85-86).

Yüklemin bildirdiği işi, oluşu, hareketi bir niyet ya da tasarlama olarak gösteren kiplere *dilek kipleri* ya da *tasarlama kipleri* denir. Bu kiplerde haber kiplerinin aksine zaman kavramı yoktur. Bu kipler ve kullanım şekilleri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4.2: Haber ve Dilek Kipleri

Haber ve Dilek Kipleri			
Bildirme(Haber)Kipleri	Eki	Tasarlama(Dilek)Kipleri	Eki
Öğrenilen Geçmiş Zaman	-mış / -miş -muş / -müş	Gereklilik Kipi	-malı/-meli
Görülen Geçmiş Zaman	-dı / -di / -du / -dü / -tı / -ti / -tu / -tü	Emir Kipi	Her kişi için ayrı eki vardır.
Şimdiki Zaman	-yor; -makta / -mekte	İstek Kipi	-a/-e
Gelecek Zaman	-acak / -ecek	Şart Kipi	-sa/-se
Geniş Zaman	-r; -ır/ -ir -ur/-ür;-ar/-er		

Tablo 4.3: Ek Fiilin Çekimi

TÜRKİYE TÜRKÇESİNDE EK FİİL ÇEKİMİ				
	KİŞİ	OLUMLU	OLUMSUZ	SORU
GENİŞ ZAMAN/ ŞİMDİKİ ZAMAN	BEN	açım	aç değilim	aç mıyım?
	SEN	açsın	aç değilsin	aç mısın?
	O	aç	aç değil	aç mı?
	BİZ	açız	aç değiliz	aç mıyız?
	SİZ	açsınız	aç değilsiniz	aç mısınız?
	ONLAR	açlar	aç değiller	açlar mı?
ÖĞRENİLEN GEÇMİŞ ZAMAN	BEN	açmışım	aç değilmişim	aç mıymışım?
	SEN	açmışsın	aç değilmişsin	aç mıymışsın?
	O	açmış	aç değilmiş	aç mıymış?
	BİZ	açmışız	aç değilmişsiz	aç mıymışız?
	SİZ	açmışsınız	aç değilmişsiniz	aç mıymışsınız?
	ONLAR	açlarmış	aç değillermiş	aç mıymışlar?
GÖRÜLEN GEÇMİŞ	BEN	açtım	aç değildim	aç mıydım?
	SEN	açtın	aç değildin	aç mıydın?
	O	açtı	aç değildi	aç mıydı?
	BİZ	açtık	aç değildik	aç mıydık?
	SİZ	açtınız	aç değildiniz	aç mıydınız?
	ONLAR	açlardı	aç değillerdi	aç mıydılar?

ŞART KİPİ	BEN	açsam	aç değilsem	Ø
	SEN	açsan	aç değilsen	
	O	açsa	aç değilse	
	BİZ	açsak	aç değilssek	
	SİZ	açsanız	aç değilseniz	
	ONLAR	açlarsa	aç değillerse	

Tablo 4.3 (Devamı): Ek Fiilin Çekimi

Ad soylu kelimelere gelerek onların fiil gibi kullanılmasını sağlayan, basit zamanlı kiplerden birleşik kipleri oluşturan *i-* fiili, *ek-* fiildir. Bu fiil, adların sonunda bir ek görevi yaptığı için *ek fiil* olarak adlandırılmıştır.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi ek fiiller adlardan ayrı yazılarak onları fiil gibi kullanmamızı sağlarken ada bitişik yazılan ek fiiller de söz konusudur (Yakıcı vd.,2004:93)

Örnek: *güzel imiş/ güzelmiş; hasta idi/ hastaydı; güzel ise/ güzelse ...*

Yukarıdaki tüm tabloları incelediğimizde fiillerin haber ve dilek kiplerini aldıklarını görmekteyiz. Cümle içinde iş, oluş ve hareket bildiren bu kelimeler aynı zamanda kişi eklerini de almaktadır. Fiiller kip ve kişi eklerini aldıklarında bir cümle niteliğindedirler. Çünkü eylemler; iş, oluş, hareketi bildirirken, işin, oluşun veya hareketin kim tarafından yapıldığını da belirtmektedir.

Örnek: “Ben koşuyorum. ”, “Koşuyorum”.

Bu cümleler incelendiğinde ilk cümlede “ben” zamirinin kullanıldığını görmekteyiz; ancak yüklem içerisinde bulunan “-m” birinci tekil kişi zaten hareketin kim tarafından yapıldığını bize bildirmektedir. Aynı şekilde kullanılan “-yor” şimdiki zaman eki de hareketin şuan devam ettiğini belirtmektedir. Yani fiiller kip ve kişi ekleriyle çekimlenerek tek başlarına bir cümle olabilirler.

4.4.2. Yapıları Bakımından Fiiller

Fiiller yapıları bakımından üçe ayrılır: basit fiiller, türemiş fiiller ve birleşik fiiller.

Basit fiiller, herhangi bir yapım eki almamış olan, kök halinde ya da sadece fiil çekim eklerini alan, fiillerdir: *iç-, koş-, gel-, bak-, gör-, git-, koşuyoruz...*

Türemiş fiiller, bir veya birden çok yapım eki alarak türemiş olan fiillere denir: *koş-tur-, kız-dır-, kaç-ır-t-*

Birleşik fiiller, birden fazla kelimenin birleşerek oluşturduğu yeni anlamlı fiillere denir: *yapabil-* (yeterlilik fiili), *gelifir-, aliver-* (tezlik fiili), *süregel-, bakakal-* (sürerlilik fiili), *düşeyaz-, öleyaz-* (yaklaşma fiili)

4.5. Bağlaçlar

Diğer kelime türleri gibi bağlaçların da cümle içinde önemli görevleri bulunmaktadır. Türkçe dil bilgisi kitaplarında yer alan bağlaçlar ile ilgili tanımlar şunlardır:

Eş görevli kelimeleri, söz öbeklerini ya da cümleleri birbirine bağlayan kelimelere bağlaç denir (Koç,1996:245).

Eş görevli kelimeleri, söz öbeklerini ve cümleleri birbirine bağlayan kelimelere bağlaç denir. Türkçenin yapısı genellikle kısa cümlelerle anlatıma uygundur. Bu nedenle bağlaç olarak kullanılan kelimelerin sayıları sınırlıdır. Bağlaç olarak en çok kullanılan kelimeler şunlardır: *ve, ama, çünkü, ya da, fakat, eğer, veya, lâkin, oysa, yahut, ancak, oysaki, veyahut, yalnız, halbuki* (Hengirmen,2007:175).

Türkçe dil bilgisi kaynaklarına bakıldığında bağlaçların, kelimeleri, söz öbeklerini ya da cümleleri birbirine bağlama görevlerinin olduğu görülmektedir. Fiilimsilerin de (sıfat- fiil, zarf- fiil) genellikle iki farklı cümleyi birbirine bağlayarak tek cümle haline getirme görevi vardır. Bağlaçlar, tek başına anlamı olmayan; ancak cümle içinde anlam kazanan kelimelerdir. Fiilimsilerin bağlaç görevinde kullanılması ile iki ayrı cümle birbirine bağlanmaktadır. Bu da fiilimsilerin bağlaç görevinde kullanıldığını göstermektedir.

Örnek:

“Ali ile Aykut sinemaya gittiler.” cümlesinde “ile” sözcüğü bağlaçtır. Bu sözcük hem edat hem de bağlaç olarak kullanılmaktadır. Sözcüğün bu cümlede bağlaç görevinde kullanıldığını görmekteyiz; çünkü “ile” sözcüğü yerine “ve” sözcüğü de getirilebilmektedir. Ayrıca “ile” bağlacı bu cümlede birliktelik anlamı kattığından bağlaç görevinde kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Örnek:

“Çantasını aldı. Dışarı çıktı.” cümlesini “Çantasını alıp dışarı çıktı.” şeklinde iki ayrı cümleden tek cümleye çevirebilmekteyiz. Bu nedenle zarf- fiiller de cümlede bağlaç görevinde kullanılabilmektedirler.

Bağlaçlar, tek başına anlamı olmayıp cümlede anlam kazanan birer kelime türü olarak kabul edilirken; fiilimsiler, görev bakımından cümlede bağlaçlar gibi iki ayrı cümleyi birbirine bağlayıp tek bir cümle haline getirebilmektedir. Bu durum belli başlı fiilimsi eklerinin fiil köküne eklenerek, fiilden zarf türetilmesi yoluyla oluşmaktadır (Korkmaz vd.,2009:171).

4.6. Fiilimsiler (Eylemsiler)

Fiiller konusundan anlaşıldığı üzere şart eki hariç, diğer sözü edilen zaman ve kip eklerinin tamamı, bağımsız ve tek başlarına kullanılabilen cümleler kurabilirler; bağımsız bir cümlemin yüklemine oluşturabilirler, bağımsız bir cümleyi tamamlayabilirler (Demir ve Yılmaz,2005:191).

Bu kip eklerinin yanı sıra, fiillerin anlamını değiştirmeden, sonlarına geldikleri fiilleri bağımlı birlikler hâline getiren ekler vardır. Bu ekler, eklendikleri fiilin, ad, sıfat veya zarf görevinde cümlede kullanılmalarını sağlar. Bu şekilde oluşan kelimelere ise fiilimsi denir.

Dil bilgisi ile ilgili kitaplarda yapılan fiilimsi tanımları şunlardır:

Fiillere getirilen ek bir eylemi ad görevinde cümlede kullanmamıza yarıyorsa buna ad- fiil, sıfat görevinde kullanmamıza yarıyorsa sıfat- fiil, zarf görevinde kullanmamıza yarıyorsa zarf- fiil denir (Demir ve Yılmaz,2005:194).

Bu ekler, fiilden ad türeten eklerden bir yönüyle ayrılmaktadırlar. Fiilimsiler, ana cümle yüklemi durumundaki bir fiilin aldığı bütün cümle öğelerini alabilirler (Demir ve Yılmaz,2005:195).

Örnek:

“Seni dün çaya davet ettim.” Cümlesini herhangi bir ögesini değiştirmeden ad-fiil cümlesi, sıfat- fiil cümlesi, zarf- fiil cümlesi haline getirebiliriz:

Seni dün çaya davet etmek istedim. (*İsim-Fiil Cümlesi*)

Seni dün çaya davet eden (kadın). (*Sıfat-Fiil Cümlesi*)

Seni dün çaya davet edip, hazırlık yaptım. (*Zarf-Fiil Cümlesi*)

Fiilden ad türeten diğer eklerde fiilin bağımlı yüklem olabilme gücü kaybolur. Fiilimsiler, fiillerin kök anlamlarını değiştirmemeleri, ad- fiil ve sıfat- fiillerin ad çekim eki almaları ve hepsinin cümle içerisinde adlara has işlevleri olması sebebiyle de yapım eki gibi görevleri de vardır (Demir ve Yılmaz,2005:194-195).

Fiilimsilerden türeyen, tümleş alan, olumsuz yapılan ama fiil çekimine girmeyen kelimelere eylemsiler denir. Fiilimsiler bazı yönlerden fiillere benzedikleri halde fiiller gibi çekim ekleri almaz. Fiilimsiler değişik eklerden oluşur ve cümlede değişik görevler alır. Bu bakımdan fiilimsiler üç bölüme ayrılır: eylemlilik (mastar), ortaç (sıfat- fiil), ulaç (zarf- fiil) (Hengirmen,2007:246).

Fiilden türeyen, fiil gibi özne, nesne ve dolaylı tümleş alan ancak yargı belirttiği halde fiil gibi çekimlenemeyen kelimelere fiilimsi denir. Fiilimsilerin en önemli görevi *girişik cümle* kurmaktır (Koç,1996:387).

Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere fiilimsiler (eylemsiler, eylemlilikler), fiil köklerine belirli ekler getirilerek türetilen ve cümlede ad, sıfat, zarf ve bağlaç olarak

kullanılabilen kelimelerdir. Buna göre üç çeşit fiilimsi olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunlar: ad- fiiller, sıfat- fiiller ve zarf- fiillerdir.

4.6.1. Ad- Fiiller

Ad- fiil ekleri fiillere gelerek fiilin gösterdiği oluşun adını inşa ederler. Ad- fiil ekleri “-mAk, -Iş, -mA” olmak üzere üç tanedir (Demir ve Yılmaz,2005:195). Bu ekler bir yükleme doğrudan eklendiğinde artık yüklem belirtiği işin, oluşun ve hareketin adını gösterirler. Bu yüzden de fiil artık ad görevinde kullanılmaya başlamaktadır.

Örnek:

Bugün size *gelmek* istiyorum.

Sabahları kırk dakika *yürüyüş* kalp sağlığını korur.

Kitap *okuma* alışkanlığı her öğrenciye kazandırılmalıdır.

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü üzere “-mAk, -Iş, -mA” ad- fiil eklerini alan fiiller artık bir cümleyi bitiren öge olan yüklem görevinde kullanılmamıştır. Yüklem görevinde kullanılmadığını ad olduğunu anlamamanın bir diğer yolu da eylemlere gelen kip ve kişi eklerini bu kelimelerin sonuna getirmektir. Bu kelimelerin haber kiplerini, dilek kiplerini ya da kişi eklerini alamadıkları görülecektir; ancak bunun aksine isim çekim eklerini getirdiğimizde kelimeler bu ekleri alabilecektir. Adlar bir cümlede nasıl kullanılabiliriyorsa, ad- fiiller de cümlede ad görevinde kullanılabilmektedir.

4.6.2. Sıfat- Fiiller

Sıfatların açıklamasında, bir cümlede adın önüne gelerek adı niteleyen kelime türüne sıfat dendiğini belirtmiştik.

Cümle içindeki kelime fiil kökse ve sıfat görevinde kullanılmışsa, yani fiilden sıfat türetilmişse, bu kelime sıfat- fiildir (Korkmaz vd.,2009:190).

Sıfat- fiilleri sıfatlardan ayıran tek bir nokta “-An, -AsI, -mAz, -Ar, -dIk, -AcAk, -mIş” eklerinin fiile eklenmesi yoluyla fiilin artık sıfat görevinde kullanılmaya başlamasıdır. Ad- fiiller cümlede nasıl ad görevinde kullanılıyorsa, sıfat- fiiller de cümlede sıfat görevinde kullanılır. Fiilin, sıfat görevinde kullanılmasına sıfat- fiil denir (Hengirmen,2007:249).

Örnek:

Bu sözü *söyleyen* (kişi) kim?

Öpülesi elleri olan annelerimize saygı duyalım.

Herkes *yaptığı* işe değer vermelidir.

Gelecek günler bizler için güzelliklerle dolu olacak.

Başlamış iş, *bitmiş* iştir.

Yukarıdaki örneklerde de görüldüğü üzere sıfat- fiil eklerini alan fiiller adın önünde kullanılmış ve adı niteleme görevini üstlenerek artık sıfat gibi kullanılmıştır. Ad- fiillerde olduğu gibi sıfat- fiil eklerinden birini alan fiiller de haber kiplerini, dilek kiplerini ve kişi eklerini, eylem çekim eklerini, alamamaktadır. Bu tür kelimeler cümlede fiil görevinde değil, sıfat görevinde kullanılmaktadır.

4.6.3. Zarf- Fiiller

Zarf konusunda belirttiğimiz gibi zarflar; fiillerin, sıfatların ve zarfların önüne gelerek onları niteleyen kelimedir. Zarflarla zarf- fiiller arasındaki fark ise, zarf- fiiller, fiillere zarf- fiil eklerinden birinin getirilmesi yoluyla cümlede zarf görevinde kullanılan kelimedir. Fiile, “-(y)A, -AlI, -ArAk, -p, -IncA, -mAdAn, -dİğIndA” gibi eklerin getirilmesi yoluyla oluşur. Bilindiği üzere zarflar tek başına kullanıldığında ad görevinde olan kelime türleridir. Zarf- fiillerin, zarflardan bir diğer farkı ise zarf- fiillerin fiil kökünden türemesidir.

Örnek:

Eve *geldiğinde* kimse yoktu.

Güle güle git; *güle güle* gel.

Eskişehir'e *gideli* beri telefon bile etmedi.

Koşarak dolmuşa yetişmeye çalıştı.

Ders sırasında *gülüp* durdular.

Kaza *yapınca* hepsi yaralandı.

Bize *uğramadan* memleketlerine dönmüşler.

Öğretmen soru *sorduğunda* cevap vermelisin.

Yukarıdaki örneklerde görüldüğü gibi zarf- fiil eki alan fiil, cümle içinde artık, zarf görevinde kullanılmaktadır. Zarfları bulmak için sorduğumuz “*nasıl, ne zaman, ne kadar*” gibi sorulara zarf- fiillerin de cevap verdiği görülmektedir. Ad- fiil ve sıfat- fiilde belirttiğimiz gibi zarf- fiiller de, eylem çekim eki olan haber kiplerini, dilek kiplerini ve kişi eklerini alamamaktadır; çünkü cümlede artık fiil görevinde değil, zarf görevinde kullanılmaktadır.

4.6.4. Fiilimsilerin Özellikleri

Bazı fiilimsiler ad, sıfat, zarf gibi ad soylu kelimelerin görevlerini yapar: “*Çalışmak* insanları başarıya götürür.” (ad), “*Kızarmış* patates ister misiniz?” (sıfat), “*çevreye bakarak* yürüyordum.” (zarf) (Hengirmen,2007:246).

4.6.5. Ad, Sıfat, Zarf, Bağlaç ve Fiilimsilere Genel Bir Bakış

Buraya kadar tanım ve özelliklerini vermiş olduğumuz bu kelime türleri, görüldüğü üzere birtakım ekler yoluyla cümlede birbirlerinin yerine kullanılabilmektedir.

Bilindiği gibi adlar varlıkların kelimelerle ifade edilmesidir. Adlar, fiillerden farklı olarak “-mek/ -mak” mastar ekini almazlar. Sıfatlar da mastar ekini almamalarının yanında adın önüne gelerek adı nitelerler. Ad ve sıfatlar gibi zarflar da mastar eki almazlar ve cümlede, eylemlerin, sıfatların ve zarfların önüne gelerek bu üç kelime türünü nitelerler.

Ad- fiil, sıfat- fiil ve zarf- fiil gibi fiilimsiler, cümlede yeri geldiğinde ad, sıfat ve zarf görevinde kullanılmaktadır; ancak fiil köküne birtakım ekler getirilerek türetildiği için ve bu güne kadar öğrencilerden bu ekleri ezberlemeleri istendiği için özellikle 8. sınıf konusu olduğundan 8. sınıf öğrencilerinin anlamakta güçlük çektiği bir konu hâline gelmiştir.

Öğrenciler fiilimsi eklerini ezber yoluyla öğrenmeye çalışarak cümledeki fiilimsileri bulmaya çalışmaktadırlar. Hâlbuki bu yöntem, öğrencilerin uzun vadede bilgiyi akılda tutmasını zorlaştırmaktadır. İlköğretim 8. sınıfa kadar öğretilen ad, sıfat, zarf gibi sözcük türlerine ilköğretim 8. sınıfta o zamana kadar hiç görmedikleri fiilimsi konusu eklenmektedir. Bu çalışmanın amacıyla paralel olarak, özellikle 8. sınıf öğrencilerinin dil bilgisi kavramlarını öğrenme konusunda diğer kademelerden daha çok zorlandıkları ortaya çıkmaktadır (Şahin vd.,2007:285).

5. KAVRAM VE KAVRAM YANIGISI

5.1. Kavram

“Kavram nedir?” sorusu üzerine yapılan araştırmalarda kavram kelimesi ile ilgili birçok tanım yapıldığı görölmektedir. Bunlardan bazıları:

Kavram, insan zihninde anlamlı hâle gelebilen farklı obje ve bulguların değişebilen ortak özelliklerini temsil eden bir bilgi yapısı olarak tanımlanmaktadır (Ülgen,Gölten;2004:107).

Bir varlığın veya düşüncenin zihindeki soyut ve genel tasarımına kavram denir (TDK,2005:1243).

Kavramlar, dış dünyadaki gerçekliğin bireyin zihninde algılanmasıyla oluşmaktadır (Şahin vd.,2007:287).

Kavramlar, ortak özellikleri olan varlık, olay, düşünce ve davranışların soyut temsilcileridir (Korkmaz vd.,2008:24).

Ülgen (2004:109-116)’e göre kavramların özellikleri řu şekildedir:

Kavramların algılanan özellikleri kişiden kişiye değişebilir.”

Kavramın, orijinali (prototype) vardır.

Kavramların bazı özellikleri, bazen birden fazla kavramın ögesi olabilir.

Kavramlar, nesnelerin ve olayların hem doğrudan hem de dolaylı olarak gözlenebilen özelliklerinden oluşur.

Kavramlar çok boyutludur.

Kavramlar kendi içlerinde, özelliklerine uygun belli ölçütlere göre sınıflanabilir.

Kavramlar, aralarındaki etkileşime dayanarak bir bütünlük oluşturur. Bunlar kavram haritaları adı altında incelenir.

Kavramlar dille ilgilidir.

Kavramların kendi özellikleri de kendi içinde birer kavramdır.

Kavram konusunda yapılan tanımlardan da anlaşılacağı üzere kavramlar somut değil soyut düşüncelerdir. Bu nedenle bireylere bağlı olarak kavramların algılanması da farklılık göstermektedir. Nesnelerin ya da düşüncelerin kelimelerle ifade edilmesi “kavramı” meydana getirmiştir.

Kavramlardan her biri genel bir kavramın alt kümesini oluştururken kendi içinde de alt kümelerini oluşturmaktadır. Kavramlar, insan zihninde birbirinden soyut bir biçimde bulunmazlar (Şahin vd.,2007:287).

Tüm bunlardan yola çıkarak kavram öğreniminin dilin gelişimiyle ilgili olduğu sonucu çıkarılabilir. Dil, dünyayı söze dönüştürme olayıdır (Şahin vd.,2007:287).

Bu görüşe göre insanların, duygu ve düşüncelerini sözle ifade etmeleri kavramları ortaya çıkarmıştır. Dil gelişimi ile ilgili yapılan araştırmalar, dilin yüksek düzeyde soyutlama olduğunu göstermiştir. Dildeki kelimeleri akılcıca kullanmak, yalnızca her kelimenin anlamını bilmeyi gerektirmekle kalmaz, değişik bir birleşimler arasındaki ilişkileri de bilmeyi gerektirir (Yaman:2009:7-8).

Türkçede özellikle dil bilgisi boyutunda bakıldığında bu düşüncenin çok daha iyi örneklendiği görülmektedir. Dil bilgisi konularının hepsi soyut birer kavram ve kuralı karşılarken bu kavramların bazı durumlarda birleştirilip aralarında ilişki kurulması gerekmektedir. Tıpkı eylemsi konusunu öğrenecek bir öğrencinin ad, sıfat, zarf, bağlaç ve fiil gibi kavramları birleştirmesinin gerektiği gibi.

Bu yüzden, kavramlar bireyin en karmaşık ve ayrıntılı algısal yaşantısını bizlere göstermektedir.

Türkçede kavramların dil aracılığı ile ifade edildiği düşünülürse, dilin içerisinde sadece dil bilgisi kavramları değil, daha birçok kavram bulunduğunu söyleyebiliriz. Daha önceki açıklamalarımızda da söylediğimiz gibi, dil bireyler arasında iletişimi sağlayan önemli bir araç olduğu için dilin içerisinde yalnızca dil bilgisi kavramlarının olduğunu açıklamak yanlış olacaktır.

Yaman (2009:7-8)' a göre, kişilerin kendilerini ifade etme aracı olarak kullandıkları dil, aynı zamanda bir iletişim sistemi olarak kendi bünyesine ait birtakım kavramları da barındırmaktadır.

Doğrudan Öğretim Modeli'nde ise kavram; bir nesne, olay, hareket ya da durum sınıfının bir ya da birkaç özelliğinin aynı olmasına bağlı olarak bir parçası olan nesne, olay, hareket ya da durumlardır (Tuncer ve Altunay,2010:9). Ancak yapılan araştırmalara göre doğrudan öğretim modelinin yapmış olduğu öğrencilerin kapasitelerine ilişkin varsayım sayısının az olduğu görülmüştür.

5.1.1. Kavram Öğretimi

Kavram öğretimi, dil öğretiminde çok önemlidir (Korkmaz vd.,2008:25). Daha önce de belirtildiği üzere kavramlar somut değil, soyut düşüncelerdir; insanların zihinlerinde var olan düşüncelerdir. O hâlde kavram öğretiminde kavramların öğrencinin zihninde oluşturulmasına dikkat edilmesi gerekir.

Yapılandırmacı yaklaşımdan bahsederken bilgiye öğrencinin ulaşması gerektiği ve bilginin öğrencinin zihninde yine öğrenci tarafından oluşturulması gerektiğini belirtmiştik. Bu konuda geleneksel yöntemlerin dil becerisi kazandırmada çok az bir etkiye sahip olduğunu da vurgulamıştık.

Geleneksel yöntemlerde kavramların sadece sözel tanımlarının verilmesi ve bunları öğrencilerin ezberlemesi istenmektedir. Bu durum öğrencinin bilgiyi anlamlandırmasını zedeleyici bir uygulama olarak görülmektedir. Çünkü birçok kavramda sıkıntı kesin bir sözel tanım yapılmamasından kaynaklanmaktadır (Korkmaz vd.,2008:25).

Piaget' in gelişim dönemlerine bakıldığında, gelişim dönemlerini dört bölümde incelediği görülmektedir. Bu dönemler: duyuşal-motor dönem, işlem öncesi dönem, somut işlemler dönemi, soyut işlemler dönemidir (Ersanlı vd.,2005:82-101).

Bu dönemlerden özellikle somut işlemler dönemi incelendiğinde ilköğretim çağı öğrencileri kapsadığı görülmektedir. Bu dönem çocuğı, daha somut örneklerle kavramları öğrenebilmektedir. Yani ilköğretim çağındaki öğrencilere kavramlar öğretilmek istendiğinde olabildiğince çok örnek verilmesi ve kavramların somutlaştırılması, bunun yanında öğrendiğı kavramı yaşamında kullanması gerekmektedir. Türkçe dil bilgisi boyutundan bakarsak, özellikle 6- 8. Sınıflarda bu konu üzerinde durulduğı görülmektedir. MEB, 2005 İlköğretim Türkçe Programı ve Kılavuzu'na baktığımızda dil bilgisinin parçadan ayrı öğretilmemesi gerektiğı belirtilmektedir. Bunun temel sebebi öğrencilerin dil bilgisi kavram ve kurallarını parçadan bularak, konuyu zihinde anlamlandırmalarını sağlamaktır.

5.1.2. Kavram Öğretiminde Yaklaşımlar

Dil konusunda kavram öğretimi oldukça önemliyken, kavram öğretimi açısından bazı kuramcıların ortaya çıkardığı bazı yaklaşımlar bulunmaktadır. Özellikle Ausubel' in geliştirdiğı sunuş ve Bruner' in buluş yoluyla öğrenme yaklaşımları kavram öğretiminde önemli iki yaklaşımdır (Korkmaz vd.,2008:26).

Sunuş yoluyla öğretim stratejisi kavram, ilke ve genellemelerin öğretiminde açıklayıcı ve yorumlayıcı bir güce sahipken, buluş yoluyla öğretim stratejisinde buluş (keşfetme) yoluyla kavram öğretimi gerçekleştirilmektedir.

Bu yaklaşımlar arasındaki farklar şunlardır (Korkmaz vd.,2008:26):

Tablo 5.1: Kavram Öğretimi Yaklaşımları

Sunuş Yoluyla Öğretim	Buluş Yoluyla Öğretim
1.Bilgilerin çok düzenli bir şekilde düzenlenmesini ve öğrenci tarafından almaya hazır duruma getirilmesini gerektirir. 2.Kavramlar öğrenciye önceden verilir. Sonrasında örneklerle, yorumlayıcı ve açıklayıcı bir yol izlenir. 3.Konu anlaşılınca ve öğrencilerde anlamlı bir birikim oluşturuluncaya kadar örnek vermeye devam edilir. 4. Derste mantıklı bir sıra izlenir. 5.Öğretilmek istenen kavramlar öğrenciyi motive edecek farklı kavramlarla ilişkilendirilmeye çalışılır.	1. Öğrenmenin gerçekleşmesi içten güdülenmeye bağlıdır. Bunun en güzel yolu da öğrencide merak uyandırmaktır. 2.Çocuğu yönlendiren bu merak ve keşfetme arzusudur. 3. Sunuş yolunun aksine tümevarım yöntemi kullanılır. 4.Öğretmen yönlendirici görevindedir. 5.Örneklerden yola çıkılarak tanım ve genellemelere öğrencilerin ulaşması beklenir.

Bu tabloda da anlaşılabacağı üzere sunuş yoluyla öğretim daha geleneksel bir yöntemdir. Kavramlar, tanımlar, genellemeler öğrenciye önceden verilmektedir. Dersi işleme açısından sunuş yolu seçilirse, bu yolun farklı yöntem ve tekniklerle de desteklenmesi gerekmektedir. Aksi durumda, yalnızca öğretmenin merkezde olduğu, öğrenci katılımının sağlanmadığı, soyut kavramların somutlaştırılmadığı bir öğretim benimsemek, öğrencilerin, soyut kavramları zihinlerinde anlamlandıramamalarına yol açmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı, 2005 İlköğretim Türkçe Programında belirtilen yönergelerle en uygun strateji Bruner’ in buluş yoluyla öğretim stratejisidir.

Örneklerden yola çıkarak tanım ve genellemelere öğrencilerin ulaşması beklenmekte ve öğretmen bu süreçte öğrenciye rehberlik yapmaktadır. Öğretmenler bu yolu seçtiklerinde de dersi farklı yöntem ve tekniklerle zenginleştirmeli ve soyut kavramları somut hâle getirmelidirler.

Öğrencinin tüm duyularına hitap eden ve öğrenciyi merkeze alan bir konu işleyişi benimsemek, öğrencilerin anlamlı öğrenmelerine katkı sağlamaktadır. Verilen örneklerin kavramları somutlaştıran nitelikte olmaları da öğrencilerin bu kavramları anlamlandırmalarına katkı sağlamaktadır.

5.2. Kavram Yanılgısı

“Kavram” kelimesinin tanımlarından da anlaşılacağı üzere kavramlar somut değil, soyut düşüncelerdir. Özellikle Türkçe dersinin dil bilgisi konularına baktığımızda kavramların, kurallarını öğrenme ile bu kavram ve kuralları uygulama noktasında büyük sıkıntılarla karşılaşıldığı görülmektedir (Yaman,2009:7).

Türkçenin, bünyesinde birçok kavramı bulundurmasından dolayı, öğrenciler özellikle dil bilgisi kavramlarını öğrenme konusunda sıkıntılar çekmektedirler. Soyut kavramları öğrenciden ezberleyerek öğrenmesini istemek dil bilgisi öğretimi kısmında da belirtildiği üzere yapılan en büyük yanıltır.

Kavram kelimesinin tanımından anlaşılacağı üzere kavramlar birbiriyle ilişkilendirildiklerinde öğrenme daha kolay gerçekleşmektedir. Birbiriyle ilişkili kavramları birbirinden kopuk anlatmak öğrencinin kavramlar arasında ilişki kuramamasına yol açmaktadır. Bu da öğrenciyi birtakım yanılgılara götürmektedir. Bu bağlamda kavramların birbirleriyle ilişkili ve anlamlı bir biçimde öğretilmesinin gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Kavram yanılgısı dendiğinde tek tip bir kavram yanılgısı akla gelmemelidir. Bireyler farklı kavram yanılgıları yaşamaktadır.

“Kavram yanılgısı nedir?” sorusu da bu bağlamda araştırılan bir soru hâline gelmektedir. Kavram yanılgısı, daha çok kişisel deneyimlerle oluşan ve bilimsel

gerçeklere aykırı ve bilimsellikle bağdaşmayan, anlamlı öğrenmeyi engelleyen bilgilerdir.

Yapılan araştırmalar ve tanımlar incelendiğinde, kavram yanlışlarının bireylerin yaşamdaki deneyimlerine bağlı olarak ortaya çıktığı ve bireylerin alanın uzmanlarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirdikleri için meydana geldiği belirtilmektedir.

Kavram yanlışsı, bireyin doğru olarak kabul edip birçok beceriyi sergilemede kaynak olarak kullandığı yanlış kavramlar ya da kavramlardır. Kavram yanlışları rastgele yapılan hatalardan farklı özellikler gösterir. Kişi, yaptığı hatayı ufak bir uyarı ile fark edebilir ve düzeltebilir. Ancak belirli bir kavram yanlışsına sahip birey bu sebepten dolayı hata yaptığı zaman ve birisi tarafından uyarıldığı zaman önce kendini savunmaya geçer. Kişiyi tatmin edemediğiniz takdirde bildiğinden vazgeçmez.

Fisher (1985:53-62), kavram yanlışlarının aşağıda belirtilen ortak özellikleri taşıdığını ileri sürmektedir:

Bir veya bir grup kavram yanlışsı çoğu bireyde bulunabilme özelliği gösterir.

Kavram yanlışları beraberinde alternatif düşünceler yaratabilmektedir.

Çoğu kavram yanlışsı en azından geleneksel metotlarla ortadan kaldırılamayacak kadar ısrarcıdır.

Bazı kavram yanlışları bireyin geçmişinde yaşadığı deneyimlere dayanmaktadır. Kavram yanlışları: a) genetik temellerden b) çeşitli vesilelerle yaşanan deneyimlerden c) okul ortamlarındaki öğretimlerden kaynaklanabilir (Fisher, 1985: 53- 62).

Öğrenciler okullara boş beyinler olarak gelmezler; tam tersine her kişinin bünyesinde barındırdığı ve tüm yaşantılarının arakesiti özelliğinde bazı düşünce sistemleri ya da kuramları vardır.

Hayatı anlamlandırma ve ifade etmede kullanılan bu düşünce sistemlerinin bazıları hatalı ya da eksik olabilmektedir. İşte bunlar kavram yanlışları ya da kavram yanlışlarının temelleridir.

Kavram yanlışları genellikle iki sebepten dolayı problem yaratır:

1) Özellikle öğrencilerin bunları kullanarak yeni deneyimleri yorumlamaya ve anlamlandırmaya çalıştıkları zamanlarda sorun olmakta ve öğrenmeye sekte vurmaktadırlar.

2) Genellikle kavram yanlışlarını öğrenciler kendi algı biçimlerine göre kişisel olarak geliştirdikleri için bunları ortadan kaldırmak çok zor olmakta ve büyük çaba gerektirmektedir.

Çocukların dil öğrenimine ailede başladığı görülür (Ersanlı vd.,2005:113-114). Bu nedenle dil konusunda yanlış kullanımların oluşması muhtemeldir. Bu durum, öğrencilerde kavramlara ilişkin yanlışlar yaratabilmektedir.

Kavramlar bilgilerin yapı taşlarını oluşturur. Kavramlar arası ilişkiler ise bilimsel ilkeleri oluşturur. İnsanlar, çocukluktan başlayarak düşüncenin sembolleri olan kavramları ve onların adları olan kelimeleri öğrenirler. Daha sonra bu kavramları sınıflandırır ve aralarındaki ilişkileri bulurlar. Bu şekilde bilgilerine anlam kazandırarak bilgilerini yeniden düzenlerler. İnsanların zihninde bu öğrenme ve yeniden yapılandırma her yaşta sürüp gider (Çardak,2002:7-8).

Kavramlar, anlamlı yöntemler kullanılarak öğretilmelidir. Eğer bu şekilde öğretilmezse, bilginin insan zihninde kalıcılığı konusunda sorun yaşanmaktadır. (Çardak,2002:8).

Dikmenli ve Çardak (t.y.:131)' a göre öğrencilerin kavram yanlışları yaşamalarının bir başka sebebi de ders kitaplarındaki kavram yanlışlarıdır. Bilindiği üzere ders kitapları, tüm derslerde takip edilen ve önemsenen bir ders aracıdır. Bu denli önemli olan, öğrencilerin ve öğretmenlerin sürekli faydalandıkları ders kitaplarında kavram yanlışlarının varlığı, öğrencilerin de kavram yanlışları yaşamalarına yol açmaktadır.

5.2.1 Kavram Yanılgısı İle İlgili Yapılmış Çalışmalar

Poyraz (2006), üniversite kimya öğrencilerinin melezleşme konusundaki kavram yanılgılarını belirleyen araştırmasında, öğrencilerin melezleşme ve bu konuyla ilgili kavramlara ait bazı kavram yanılgılarını belirleme çalışması yapmıştır. Çalışmasında iki açık uçlu soru, on tane çoktan seçmeli sorudan oluşan kavram yanılgısı teşhis testi geliştirmiş ve bu testi, melezleşme konusunu gören 266 üniversite kimya öğrencisine uygulamıştır. Açık uçlu sorular ve çoktan seçmeli soruların analizi sonucunda kimya öğrencilerinin hem bilgi eksiklikleri olduğu hem de kavram yanılgılarının bulunduğu görülmüştür. Öğrencilerde konuya ilişkin bilgi eksikliği olmasıyla ilgili de; bu konunun öğrenciler için zor bir konu olması, konuyla ilişkisi olan kavramların soyut olması ve ön bilgilerinde kavram yanılgıları olabileceği görüşü öne sürülmüştür. Sonuç kısmında, bu yanılgıların nedenleri ve giderilmesi konusunda önerilerde bulunulmuştur.

Aydoğan, Güneş ve Gülçiçek (2003) tarafından, ısı ve sıcaklık konusunda kavram yanılgısı tespit etme çalışması yapılmıştır. Araştırma, lise ve üniversite öğrencilerinden oluşan 1017 öğrenci üzerinde yapılmıştır. 15 sorudan oluşan kavram yanılgısı testi geliştirilmiş ve bu testte açık uçlu sorularla birlikte çoktan seçmeli testlere de yer verilmiştir. Çoktan seçmeli kısımda işaretledikleri seçenekleri işaretleme nedenlerini açıklamaları da öğrencilerden istenmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin “temiz zihinsel yazı tahtası” olarak görülmemeleri gerektiği, bu düşüncenin tam aksine öğrencilerin geçmişten gelen ön bilgileri, ön yargıları ve ön sezileri olduğu ve bu durumu göz önünde bulundurarak kavramların öğrenciye öğretilmesi gerektiğinden söz edilmiştir. Öğrencilerin ön bilgilerinde kavram yanılgısı varsa kavramlar arası bağlantıları kuramayacaklarından söz edilmiştir. Ayrıca kavram haritası vb. kavram yanılgısını giderici yöntemlerin de kullanılabileceği önerilmiştir.

Altınyüzük (2008), ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin fen bilgisi dersi kimya konularındaki kavram yanılgılarını tespit ettiği çalışmasında sekizinci sınıf müfredatında bulunan kimya ile ilgili belirli kavramları seçmiştir. Ankara İli Etimesgut İlçesinde dört okulda 633 öğrenciyi bu çalışmaya katmıştır. Öğrencilere

uyguladığı kimyasal kavramlar testinin sonuçlarını değerlendirdikten sonra en yüksek puan alan öğrenci ile en düşük puan alan öğrencileri açık uçlu sorulardan oluşan bir mülakata almıştır. Toplanan verilerin analizini Microsoft Office Excel programını kullanarak analiz etmiştir. Bunların sonucunda da öğrencilerde tespit edilen kavram yanlışlarının literatürde yer alan kavram yanlışları ile örtüştüğü ve literatürde yer almayan yeni kavram yanlışlarının görüldüğünü belirtmiştir.

Çakır (2005), ilköğretim öğrencilerinin sahip oldukları kavram yanlışlarının belirlenmesi adlı çalışmasında, öğrencilerin “maddenin iç yapısına yolculuk” ünitesi ile ilgili kavram yanlışlarını tespit etmek için açık uçlu sorulardan oluşan ön test uygulamıştır. İkinci bölümde de öğrencilerdeki kavram yanlışlarını yapılandırmacı öğretim yaklaşımıyla gidermeyi amaçlamış ve bunun için yarı yapılandırılmış bir görüşme hazırlamıştır. Görüşme için 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden gönüllü olarak katılmak isteyen ve kavram yanlışlarını çok olan 10 öğrenci seçilmiştir. Öğrencilerde görüşme sonunda fikir değişikliği olup olmadığını belirlemek amacıyla son test uygulamıştır. Sonuç olarak da, öğrencilerde bulunan kavram yanlışları tespit edilmiş ve yapıcı öğretim yaklaşımının genelde başarılı olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıkgöz (2007), dokuzuncu sınıf öğrencilerinin coğrafya konusu olan heyelan, toprak kayması ve erozyon kavramlarını anlama düzeylerini ölçtüğü ve kavram yanlışlarını tespit ettiği çalışmasında hem nicel hem de nitel araştırma yöntemlerini kullanılmıştır. Doğal afetler eğitiminin öğrenciler tarafından anlaşılma düzeyini tespit etmek amacıyla pilot çalışma yardımıyla bir anket geliştirmiştir. Pilot uygulama yapıldıktan sonra Trabzon İli Akçaabat İlçesinde bulunan 9. sınıf öğrencilerinden, şans yöntemiyle seçilen 100 öğrenciye uygulanmıştır. Bu teste göre öğrenciler kategorilere ayrılmış ve öğrencilerin konu ile ilgili görüşlerinin daha derinlemesine alınabilmesi için 12 öğrenci ile açık uçlu soruları içeren mülakat yapılmıştır. Tüm bu uygulamalar sonucunda araştırmacı, doğal afetler ile ilgili kavramlarda, öğrencilerin yeterli bilgi düzeyine sahip olmadıkları sonucuna varmıştır. Bu sebeple araştırmanın sonunda, uzmanlara ve öğretmenlere önerilerde bulunulmuştur.

Tüm bu çalışmalarla karşılaştırıldığında öğrencilerin eylemsi konusunun soyut olmasından, ön bilgilerinin eksik olmasından, öğretmenlerin anlattıklarından farklı ve hatalı düşündüklerinden dolayı, özellikle yanlış yanıtlayan öğrencilerde kavram yanlışlığı olduğu sonucuna varılmıştır.

Testteki sorulara ait her üç bölümü de işaretlemeyen bir öğrencinin konu hakkında hiçbir fikri olmadığı, yanlış yanıtlayan öğrencilerin, işaretledikleri seçeneği işaretleme nedenlerinin yanlış olmasından ve emin olmamalarından öğrencilerin ön bilgilerini yeteri kadar hatırlayamadıkları, unuttukları ve fiilimsileri ek ezberleme yoluyla öğrenmeye çalıştıkları; yanlış yanıtlayan öğrencilerden işaretledikleri seçeneği işaretleme nedenlerinin de yanlış olduğu, yanlış olduğu hâlde bu öğrencilerin yanlış bilgilerinden emin olduğu görülmüştür. Bu öğrencilerde kavram yanlışlığı ileri düzeyde denilebilir ve bu yanlışlıkların daha da geç olmadan giderilmesi gerekmektedir.

Eylemsiler ile ilgili hazırlanan kavram yanlışlığı tespit testinde her soruya ait üç bölümü de doğru yanıtlayan öğrencilerin ön bilgilerini hatırladıkları, ön bilgilerinde kavram yanlışlıklarının bulunmadığı bu sebeple de eylemsi konusunda kavram yanlışlığına düşmedikleri görülmüştür; ancak bu öğrencilerin tamamı eylemsi eklerini ezberleyerek bu konuyu öğrenmişlerdir. Çekimli eylemler konusunda ön bilgilerinin yeterli olması ve bu bilgileri hatırlamaları, çekimli eylem, ad, sıfat, zarf ve bağlaç konularında kavram yanlışlıklarının bulunmamasından dolayı ek ezberleme yoluyla öğrenmeleri onları kavram yanlışlığına düşürmese de ileri de bu konuyu unutmalarına yol açabilir.

Her üç bölümü doğru yanıtlayan öğrenciler dışında; doğru seçeneği yanıtlayıp, seçeneği işaretleme gerekçesini doğru yazıp, seçeneğin doğruluğundan emin olmayan öğrencilerin, bilgilerinden şüphe duydukları, ön bilgilerini hatırlasalar da çelişki yaşadıkları, eylemsileri ek ezberleyerek öğrendikleri, çünkü eylemsilerin görevlerine bakmak yerine eklerini bulmaya çalışıyorlar ve bu şekilde açıklama yapabiliyorlar, görülmüştür.

Doğru yanıtlayıp, yanıtından emin olan; ancak işaretlediği seçeneği işaretleme nedenini açıklayamayan öğrencilerin, doğru seçeneği rastgele buldukları ya da ek ezberledikleri için soru üzerinde eki yuvarlak içerisine aldıkları ve açıklama yapma gereği duymadıkları görülmüştür.

Diğer çalışmalarda olduğu gibi Türkçede de, soyut kavramların çok fazla yer aldığı dil bilgisi kısmında, birçok dil bilgisi ile ilgili olan eylemsi kavramında özellikle yanlış yanıtlayan öğrencilerde kavram yanılığı olduğu belirlenmiştir. Bu öğrencilerin, dersi anlatan kişiden (öğretmen) farklı ve hatalı düşünceler içinde oldukları tespit edildiğinden kavram yanılığı bulunduğu sonucuna varılmıştır.

6. YÖNTEM

6.1. Problem Durumu

Bireylerde kavram gelişimi dil gelişimi ile paralel bir şekilde gerçekleşmektedir. Gelişim psikologlarından Vygotsky' nin yaptığı araştırmalara baktığımızda kavram gelişimi ile dil gelişiminin birbirini etkileyen iki unsur olduğu görülmektedir.

Vygotsky, çocuklarda kavram geliştirme sürecini üç aşamaya ayırmaktadır (Yaman,2009:9):

“Birinci aşamada çocuklarda kavrama ilişkin düzensiz veriler bulunmaktadır. Bunlar, aralarında hiçbir ilişki bulunmayan sözcükler, nesne adları, sistemli olmayan bilgiler yani çeşitli verilerdir. İkinci aşamada çocuklar nesnelerin görünüşlerine, ortak ilişkilerine ve özelliklerine bağlı olarak sınıflamalar, gruplamalar yapmakta ve aralarında ilişkiler kurabilmektedir. Üçüncü aşamada ise, tamamen gelişmiş ve yerleşmiş kavramlar oluşmaktadır.”

Türkçe, bünyesinde çok fazla kavram barındıran bir dildir. Bazı kavramların görseller yoluyla öğretilmesi mümkünken, bazı kavramlar soyut kalmakta ve ezber yoluyla bireye kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu durum Türkçede, özellikle dil bilgisi öğretiminde çok sık görülmektedir. Bundan dolayı dil bilgisi öğretiminde belli kavram ve kuralların öğrencilere ezberletilmesinden öteye gidilememiştir.

Türkçe öğretiminde dört önemli öge olan okuma, yazma, dinleme ve konuşma birbirinden ayrı düşünülmesi mümkün olmayan öğelerdir; çünkü dil gelişimi bir bütün hâlinde düşünülmelidir. Dil bilgisi de bu öğelerden kopuk düşünülmemelidir.

MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın hazırlamış olduğu 2005 Türkçe Öğretim Programı'nda da belirtildiği üzere dil bilgisi metinden kopuk işlenmemelidir; ancak Türkiye'de hâlen dil bilgisi dersleri ayrı bir ders olarak işlenmekte, kavram ve kurallar öğrencilere ezber yoluyla öğretilmeye

çalışılmaktadır. Bu durum 6., 7. ve 8. sınıflarda daha belirgin bir biçimde görülmektedir.

Sağır (2002:19)'a göre, Türkçe öğretimi içinde dil bilgisi öğretimi eğitimimizde önemi tartışmasız kabul edilen, ancak hiç de bu öneme yakışmayan uygulamalarla geçiştirilen bir konudur. İşte bu görüşten yola çıkarak hazır bilgilerin öğrencilere ezberletilmesi yoluyla dil bilgisi öğretimini gerçekleştirmeye çalışmak iyi bir uygulama değildir, diyebiliriz.

Fiilimsi konusu İlköğretim 8. sınıfta dönem başında işlenen ilk dil bilgisi konusudur. Bilindiği üzere fiilimsiler, fiillere belli başlı ekler getirilerek cümle içinde isim, sıfat, zarf ve bağlaç olarak görev yapmaktadır. İsim, sıfat, zarf, bağlaç ve fiil gibi ön koşul kavramları öğrenemeyen, bu kavramları sadece ezberleyen öğrencilerden bu konuda başarılı olmaları beklenmemelidir. Bu ön koşul bilgilerin yanı sıra öğrencilere fiilimsi eklerinin ezberletilmesi de öğrencilerin öğrenmesine katkı sağlamayacak; ezberlenen ekler kısa bir süre sonra unutulacaktır.

Türkçede dil bilgisi konuları kavram ve kuralların çok fazla geçtiği ve geçmişten günümüze öğrencilerin önyargıyla yaklaştığı konuların başında gelmektedir. Çünkü geçmişten bugüne sadece kural ezberlemekle yetindikleri fakat bir türlü anlam veremedikleri kavramlar, öğretimin her kademesinde karşılırları çıkmaktadır.

Bilindiği üzere fiiller, fiil çekim eklerini alabilen ve bu özelliğiyle tek başlarına cümle oluşturma özelliği olan kelime türleridir. Fiilimsiler ise, fiillere belli başlı ekler getirilerek cümle içinde dört farklı kelime türünün (isim, sıfat, zarf, bağlaç) görevinde kullanılabilen bir dil bilgisi terimidir. Fiil kökünden meydana gelerek dört farklı kelime türünün yerine kullanılabilen bu kelimeler, öğrencilerin isim, sıfat, zarf, bağlaç ve fiil olmak üzere bu dört kelime türünü çok iyi kavramış olmalarını gerektirmektedir.

Bu araştırmada fiilimsi konusu ele alınarak öğrencilerin fiilimsiler açısından düştükleri kavram yanılgıları incelenmiştir. Araştırma fiilimsiler konusuna yönelik

olduğu için isim, sıfat, zarf, bağlaç ve fiil gibi Türkçe dil bilgisi terimleri de bu çalışmada kısaca açıklanarak bu konulara da birkaç örnek verilmiştir.

6.1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını tespit etmektir.

6.1.2. Araştırmanın Önemi

Türkçe öğretiminde öğrencilere, okuma, yazma, dinleme ve konuşma gibi dört temel beceri kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu becerilerin hiçbirisi birbirinden kopuk düşünülemeyeceği gibi, dil bilgisi de bu becerilerden kopuk düşünülmemelidir.

Dil bilgisi, bu becerilerden farklı olarak çok sayıda soyut kavram ve kural barındıran bir bölümdür. Türkçede kök, ek, isim, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç, ünlem, fiil, fiilimsi vb. birçok terim vardır. Birçok ilköğretim okulunda bu kavram ve kurallar, öğrencilere hazır bir biçimde verilerek öğrencilerin bu hazır bilgileri anlamlandırmadan ezberlemeleri istenmektedir.

Bu araştırmanın önemi; fiilimsiler konusunu ele alarak ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını tespit etmesi ve dil bilgisi öğretimi sorununa dikkat çekmesidir.

6.1.3. Problem Cümlesi

İlköğretim 8. sınıf Türkçe dersi müfredat programında yer alan “Fiilimsiler” konusunda öğrencilerin kavram yanlışları var mıdır?

6.1.3.1. Alt Problemler

Bu problem durumuna bağlı olarak araştırmanın alt problemleri şunlardır:

1. Öğrenciler, fiil kök ve isim kök kavramlarını ayırt edebiliyorlar mı?

2. Fiilimsilerin cümlede isim, sıfat, bağlaç ve zarf görevinde kullanıldıklarını fark edebiliyorlar mı?

- 2.1. İsim- fiilin cümlede isim görevinde kullanıldığını fark edebiliyorlar mı?
- 2.2. Sıfat- fiilin cümlede sıfat görevinde kullanıldığını fark edebiliyorlar mı?
- 2.3. Zarf- fiilin cümlede zarf görevinde kullanıldığını fark edebiliyorlar mı?
- 2.4. Zarf-fiilin cümlede bağlaç görevinde kullanılabildiğini fark edebiliyorlar mı?

6.1.4. Sayıtlılar

1. Öğrenciler, araştırma sırasında, fiilimsiler konusunda hazırlanan 23 soruluk üç aşamalı testi samimî ve dikkatle cevaplandırmışlardır.
2. Fiilimsiler konusunda hazırlanan üç aşamalı 23 soruluk test, öğrencilerin “fiilimsi” kavramlarıyla ilgili gerçek bilgilerini yansıtabilmektedir.
3. Fiilimsiler konusunda hazırlanan üç aşamalı 23 soruluk test, öğrencilerin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını yansıtabilmektedir.
4. Uygulanan bu test sonucunda öğrencilerin fiilimsiler konusunda kavram yanlışısına sahip oldukları, ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıkları, ön bilgilerini hatırlayamadıkları görülmüştür.

6.1.5. Sınırlılıklar

1. Bu çalışmada amaç öğrencilerin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını tespit etmek olduğu için isim, sıfat, zarf, bağlaç, fiil ve fiilimsi konularıyla sınırlandırılmıştır.
2. Fiilimsiler konusu 8. sınıf Türkçe dersi programında yer aldığından araştırma 8. sınıf öğrencileriyle sınırlandırılmıştır.
3. İsim, sıfat ve bağlaç gibi dil bilgisi konuları 6. sınıf müfredatına, fiil ve zarf konuları 7. sınıf müfredatına ait olduklarından, öğrencilerin bu sözcük türlerinin görevlerini bildikleri varsayılarak, sorular fiilimsi konusuyla sınırlandırılmıştır.

4. Kavram yanlışları, öğrencilerin hata yapmasına yol açmaktadır. Testteki soruları doğru yanıtlayan öğrencilerin, açık uçlu kısma gerekçelerini doğru yazdığı; ancak ek ezberleme yoluna başvurduğu görülmüştür. Bu öğrencilerin verileri sonuç bölümünde genel hatlarıyla açıklanmıştır. Bu nedenle yalnızca yanlış yanıtlayan öğrencilerin verileri dikkate alınarak kavram yanlışlığına sahip olan öğrenciler belirlenmiştir.

6.1.6. Evren ve Örneklem:

Araştırmanın evreni Türkiye’deki tüm ilköğretim ikinci kademe sekizinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Ulaşılabilir evren ise, Alaplı İlçe merkezinde bulunan ilköğretim okulları ikinci kademe sekizinci sınıf öğrencileridir.

Seçilen ilköğretim okulları:

Atatürk İlköğretim Okulu: 107

Merkez İlköğretim Okulu: 81

Ahmet Zeki Atalay İlköğretim Okulu: 97

Karşıyaka İlköğretim Okulu:17

Toplam 302 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

6.1.7. Verilerin Toplanması:

Araştırmada ilköğretim ikinci kademe sekizinci sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını tespit etmek üzere araştırmacı tarafından üç aşamalı kavram yanlışlığı testi hazırlanmıştır.

6.1.8. Üç Aşamalı Kavram Yanlışlığı Testinin Geliştirilmesi:

Fiilimsiler konusu ile ilgili olarak üç aşamadan oluşan kavram yanlışlığı testi hazırlanmıştır.

6.1.8.1. Testin Geliştirilmesinde İzlenen Aşamalar:

İlk aşamada öğrencilerden, çoktan seçmeli olarak hazırlanan kısımda soru kökünü anladıktan sonra uygun seçeneği işaretlenmeleri istenmektedir. Bu sorular araştırmacı tarafından Türkçe dil bilgisi kitaplarındaki örneklerden faydalanılarak hazırlanmıştır. Her bir soru tek kazanımı ölçmektedir. Her soru tek kazanımı ölçtüğü için dört şıktan oluşan çoktan seçmeli sorularda üç şık çeldirici görevini üstlenmektedir. Bu kısım, verilerin analizi kısmında daha açık bir biçimde belirtilmektedir.

İkinci aşamada öğrencilerin çoktan seçmeli kısımda doğru seçeneği işaretlemesi, öğrencilerde kavram yanılgısı olmadığı kesin kanıtı olarak gösterilemez; çünkü öğrenci, doğru seçeneği rastgele işaretlemiş ya da yanlış düşündüğü halde doğru şıkka yönelmiş de olabilir. Bu ihtimali göz önünde bulundurarak ikinci aşamada, öğrencilerden işaretledikleri şıkkı niçin işaretlediklerini kısaca açıklamaları istenmiştir.

Üçüncü aşamada öğrenciler, çoktan seçmeli kısmı ve açık uçlu soruları doğru ya da yanlış yanıtlamış olabilirler; ancak öğrencinin, bilgisinden şüphesinin duyup duymadığını, “Karıştırmış olabilir miyim?” düşüncesinin varlığını ya da kesinlikle bilgisinden emin olup olmadığını ölçmek amacıyla da “eminim” ve “emin değilim” şeklinde iki seçenekten birini işaretlemeleri istenmiştir.

6.1.9. Verilerin Analizi

Filimsiler konusu, ilköğretim ikinci kademe sekizinci sınıf konularından ilki olduğu için filimsiler konusunda hazırlanan üç aşamalı kavram yanılgısı testi 2010-2011 eğitim öğretim yılının birinci döneminde uygulanmıştır.

Pilot uygulama için kullanılan kavram yanılgısı tespit testi 25 sorudan oluşmaktaydı. Üç aşamalı kavram yanılgısı testi, 115 8. sınıf öğrencisine pilot uygulama yapılarak İtman programında madde analizi yapılmıştır. Yapılan madde analizi sonucunda iki soru testten çıkarılmıştır. Bu analiz sonucunda testin alpha değeri 0,802 çıkmıştır. Testte her bir soru bir kazanımı ölçtüğü için ve alpha değeri 0,70 değerinin üzerinde çıktığı için testten iki soru çıkarılarak 23 sorudan oluşan

fiilimsiler konusunda hazırlanan üç aşamalı kavram yanlışlığı tespit testi Alaplı ilçe merkezinde bulunan dört ilköğretim okulundaki 302 öğrenciye uygulanarak uygulama verileri SPSS programında analiz edilmiştir.

6.1.10. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde ilköğretim ikinci kademe sekizinci sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki üç aşamalı kavram yanlışlığı tespit testine verdikleri cevapların analizlerine yer verilmiştir. Fiilimsiler konusu dil bilgisi konusu olduğundan ve öğrencilerin bu konuyu sınıf ortamlarında aynı anda öğrenmelerinden dolayı verilerin analizinde cinsiyete, ekonomik ve sosyal özelliklere yer verilmemiştir.

Öğrencilerin, “çoktan seçmeli kısım”, “açık uçlu kısım” ve “eminim, emin değilim” kısımlarının her birine vermiş oldukları yanıtlar SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Soruların analizleri araştırmacı tarafından açıklanmıştır. Kavram yanlışlıkları öğrencilerin hata yapmasına yol açtığından yanlış yanıtlayan öğrencilerden bazılarında kavram yanlışlığı olduğu tespit edilmiştir. Doğru yanıtlayan öğrencilerin açık uçlu kısma verdiği yanıtlar araştırmacı tarafından tek tek incelenmiş olup, bu öğrencilerden açık uçlu kısmı yanıtlayanların gerekçelerinin doğru olduğu görülmüştür. Bundan dolayı da kavram yanlışlığına rastlanmamıştır. Doğru yanıtlayan öğrencilere ait bulgular, yorumlar ve sonuçlara da bu çalışmada yer verilmiştir.

Bu veriler birleştirilerek sonuçlar elde edilmiştir.

Fiilimsiler Konusunda Hazırlanan Üç Aşamalı Kavram Yanılgısı Testi
Sonuçlarına Ait Bulgular ve Yorumlar:

1. Soru

1. Kazanım: İsim kökü ile fiil kökü ayırt eder.

Şekil 6.1: Kavram Testi Birinci Sorusu

1.Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün kökü farklıdır?

A) Onu görünce mutlu oldum.
 B)Mutlaka çok çalışıp kazanmıştır.
 C)Hepimizi bakışı ile etkiledi.
 D)Akan sular da çevre kirliliğinden etkileniyor.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.1: Birinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e1*a1*s1	297	98,3%	5	1,7%	302	100,0%

SORU 1			a1		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar e1 0,00	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	17 23,9%	11 15,5%	28 39,4%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	11 15,5%	32 45,1%	43 60,6%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	28 39,4%	43 60,6%	71 100,0%
Doğru Cevaplayanlar e1 1,00	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	17 7,5%	17 7,5%	34 15,0%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	52 23,0%	140 61,9%	192 85,0%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	69 30,5%	157 69,5%	226 100,0%

Birinci sorunun doğru yanıtı A şıkkıdır; çünkü “O” kişi zamidir. Zamirler, ismin yerine kullanılabilen, isim soylu, kelimelerdir. Diğer seçeneklerde altı çizili olan sözcükler fiilimsidir ve bu kelimeler fiil köklerinden türemişlerdir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin birinci sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin birinci sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 297 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %98,3’üdür. Öğrencilerin %1,7’si (5 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin birinci sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin 100,0%’ü 71 öğrencidir. Bu öğrencilerin 39,4%’ü (28 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; 60,6%’sı (43 öğrenci) ise birinci soruya verdikleri yanıttan emindir. Birinci soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %23,9’u (17 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %15,5’i (11 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %15,5’i (11 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %45,1’i (32 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin birinci sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin 100,0%’ü 226 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin 15,0%’i (34 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıttan emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin 85,0%’i (192 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıttan emindir. Testin birinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin 7,5%’i (17 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin birinci sorusunu doğru

yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin 7,5%'i (17 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin 23,0%'ü (52 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin 61,9%'u (140 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

2. Soru

2. Kazanım: İsim kökünü ve fiil kökü ayırt eder.

Şekil 6.2: Kavram Testi İkinci Sorusu

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sözcüğün kökü diğerlerinden farklıdır?

A)Evin kapısı dün boyandı.
 B)Kızın çantası dün kayboldu.
 C)Otobüsün şoförü çok hızlı gidiyor.
 D)Çalışmak insanları başarıya götürür.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız

a.Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.2: İkinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e2*a2*s2	289	95,7%	13	4,3%	302	100,0%

SORU 2			a2		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	22 23,9%	17 18,5%	39 42,4%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	26 28,3%	27 29,3%	53 57,6%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	48 52,2%	44 47,8%	92 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	8 4,1%	19 9,6%	27 13,7%

e2 1,00	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	46 23,4%	124 62,9%	170 86,3%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	54 27,4%	143 72,6%	197 100,0%

Tablo 6.2 (Devamı): İkinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

İkinci sorunun doğru yanıtı D şıkkıdır; çünkü “çalışmak” kelimesi “çalış-” eyleminin adını belirtmektedir. Ayrıca bu sözcük, “çalış-” fiil kökünden türemiştir. Diğer seçeneklerde altı çizili olan sözcükler isim ve isim soylu sözcüklerdir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin ikinci sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin ikinci sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 289 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %95,7’sidir. Öğrencilerin %4,3’ü (13 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin ikinci sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin 100,0%’ü 125 öğrencidir. Yanlış yanıtlayan öğrencilerin %42,4’ü (39 öğrenci) soruya verdikleri yanıtta emin değildir; %57,6’sı (53 öğrenci) ise ikinci soruya verdikleri yanıtta emindir. İkinci soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %23,9’u (22 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %18,5’i (17 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %28,3’ü (26 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %29,3’ü (27 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin ikinci sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 197 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %13,7'si (27 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıttan emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %86,3'ü (170 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıttan emindir. Testin ikinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %4,1'i (8 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin ikinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %9,6'sı (19 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %23,4'ü (54 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %72,6'sı (143 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

3. Soru

3. Kazanım: İsim- fiilin cümlede isim görevinde kullanıldığını bilir. Olumsuzluk eki almış bir fiille isim- fiili ayırt eder.

Şekil 6.3: Kavram Testi Üçüncü Sorusu

3.Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil vardır?

A) Kötüleri sevmeyiniz; onlara yardım etmeyiniz.
 B) Kimse yazı yazmasın duvarlara.
 C) Ormanları yakmayınız.
 D) Okuma, insanın ruhunu zenginleştirir.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız

a.Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.3: Üçüncü Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e3*a3*s3	287	95,0%	15	5,0%	302	100,0%

SORU 3			a3		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar e3 0,00	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	26 20,8%	29 23,2%	55 44,0%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	24 19,2%	46 36,8%	70 56,0%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	50 40,0%	75 60,0%	125 100,0%
Doğru Cevaplayanlar e3 1,00	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	6 3,7%	23 14,2%	29 17,9%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	45 27,8%	88 54,3%	133 82,1%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	51 31,5%	111 68,5%	162 100,0%

Tablo 6.3 (Devamı): Üçüncü Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

Üçüncü sorunun doğru yanıtı D şıkkıdır; çünkü diğer seçeneklerde çekimli fiiller vardır ve bunlar olumsuzluk eki ile çekimlenmiştir; ancak D şıkkında, “okuma” kelimesi “oku-” eyleminin adını karşılamaktadır ve bu cümlede “okuma” eyleminin tanımı yapılmıştır.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin üçüncü sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin üçüncü sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 287 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %95’idir. Öğrencilerin %5’i (15 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin üçüncü sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin 100,0%’ü 125 öğrencidir. Bu öğrencilerin %44’ü (55 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %56’sı (70 öğrenci) ise üçüncü soruya verdikleri yanıttan emindir. Üçüncü soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %20,8’i (26

öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %23,2'si (29 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %19,2'si (24 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %36,8'i (46 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin üçüncü sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 162 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %17,9'u (29 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıttan emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %82,1'i (133 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıttan emindir. Testin üçüncü sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %3,7'si (6 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin üçüncü sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %14,2'si (23 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %27,8'i (45 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %54,3'ü (88 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

4. Soru

4. Kazanım: Zarf- fiil ile sıfat- fiili ayırt eder. Sıfat- fiilin sıfat görevinde kullanıldığını bilir.

Şekil 6.4: Kavram Testi Dördüncü sorusu

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil vardır?

- A) Okuduğunuz kitapları arkadaşlarınıza veriniz.
 B)İstanbul'a gittiğimizde bütün müzeleri gezdik.
 C)Sizleri tanıyınca daha çok sevdim.
 D)Zaman buldukça kitap okurum.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim

b. Emin değilim

Tablo 6.4: Dördüncü Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e4*a4*s4	287	95,0%	15	5,0%	302	100,0%

SORU 4			a4		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	38 23,2%	22 13,4%	60 36,6%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	39 23,8%	65 39,6%	104 63,4%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	77 47,0%	87 53,0%	164 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	20 16,3%	16 54,5%	87 70,7%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	20 16,3%	67 54,5%	87 70,7%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	40 32,5%	83 67,5%	123 100,0%

Dördüncü sorunun doğru yanıtı A şıkkıdır; çünkü “ okuduğunuz” kelimesi “kitap” adının önüne gelerek sıfat görevinde kullanılmıştır. Ayrıca bu sözcük “oku-” fiil kökünden türediği için sıfat- fiildir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin dördüncü sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin dördüncü sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 287 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %95'idir. Öğrencilerin %5'i (15 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da "eminim", "emin değilim" bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin dördüncü sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin 100,0%'ü 164 öğrencidir. Bu soruyu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %36,6'sı (60 öğrenci) soruya verdikleri yanıtta emin değildir; %63,4'ü (104 öğrenci) ise dördüncü soruya verdikleri yanıtta emindir. Dördüncü soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %23,2'si (38 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %13,4'ü (22 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %23,8'i (39 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %39,6'sı (65 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin dördüncü sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 123 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %29,3'ü (36 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıtta emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %70,7'si (87 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıtta emindir. Testin dördüncü sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %16,3'ü (20 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin dördüncü sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %13'ü (16 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %16,3'ü (20 öğrenci), verdikleri

yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %54,5'i (67 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

5. Soru

5. Kazanım: Zarf- fiillerin cümlede zarf görevinde kullanıldığını ve durum belirttiğini bilir.

Şekil 6.5: Kavram Testi Beşinci Sorusu

5. “Çocuk ağlayarak vitrindeki bütün oyuncakları istiyordu.” cümlesinde fiilimsinin türü ve cümleye kattığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

A)İsim-Fiil, Sebep Anlamı
 B)Sıfat-Fiil, Durum Anlamı
 C)Zarf-Fiil, Sebep Anlamı
 D) Zarf-Fiil_Durum Anlamı

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız

a.Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.5: Beşinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

			OLGULAR			
			GEÇERLİ		BOŞ	
			N	YÜZDE	N	YÜZDE
e5*a5*s5			297	98,3%	5	1,7%
			302	100,0%		

SORU 5			a5		Toplam
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
			25 20,5%	15 12,3%	40 32,8%
e5 0,00	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	34 27,9%	48 39,3%	82 67,2%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	59 48,4%	63 51,6%	122 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	14 8,0%	10 5,7%	24 13,7%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	50 28,6%	101 57,7%	151 86,3%

e5 1,00	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	64 36,6%	111 63,4%	175 100,0%
------------	--------	---------------------------	-------------	--------------	---------------

Tablo 6.5 (Devamı): Beşinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

Beşinci sorunun doğru yanıtı D şıkkıdır; çünkü cümlemin yüklemine “Nasıl?” sorusu sorulduğunda “ağlayarak” yanıtını alınmaktadır. Ayrıca bu kelime “ağla-” fiil kökünden türediği için zarf- fiildir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin beşinci sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin beşinci sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 297 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %98,3’üdür. Öğrencilerin %1,7’si (5 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin beşinci sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 122 öğrencidir. Bu öğrencilerin %32,8’i (40 öğrenci) soruya verdikleri yanıtta emin değildir; %67,2’si (82 öğrenci) ise beşinci soruya verdikleri yanıtta emindir. Beşinci soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %20,5’i (25 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %12,3’ü (15 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %27,9’u (34 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %39,3’ü (48 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin beşinci sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 175 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %13,7'si (24 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıttan emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %86,3'ü (151 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıttan emindir. Testin beşinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %8'i (14 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin beşinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %5,7'si (10 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %28,6'sı (50 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %57,7'si (101 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

6. Soru

6. Kazanım: Zarf- fiil ve isim- fiili ayırt eder.

Şekil 6.6: Kavram Testi Altıncı Sorusu

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil vardır?

- A)Okula gitmeden tüm ödevlerimi yaptım.
- B)Bir kişiyi anlamak için önce dinlemek gerekir.
- C)Köpek ona doğru koşunca çok korktu.
- D)Evine yürüyerek gitti.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim

b. Emin değilim

Tablo 6.6: Altıncı Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e6*a6*s6	293	97,0%	9	3,0%	302	100,0%

SORU 6			a6		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	25 32,1%	13 16,7%	38 48,7%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	19 24,4%	21 26,9%	40 51,3%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	44 56,4%	34 43,6%	78 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	20 9,3%	11 5,1%	31 14,4%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	47 21,9%	137 63,7%	184 85,6
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	67 31,2%	148 68,8%	215 100,0%

Tablo 6.6 (Devamı): Altıncı Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

Altıncı sorunun doğru yanıtı B şıkkıdır; çünkü “anlamak” ve “dinlemek” sözcükleri “anla-” ve “dinle-” eylemlerinin adını belirtmektedir ve bu eylemlerin kökünden türemişlerdir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin altıncı sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin altıncı sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 293 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %97’sidir. Öğrencilerin %3’ü (9 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin altıncı sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 78 öğrencidir. Bu öğrencilerin %48,7’si (38 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %51,3’ü (40 öğrenci) ise altıncı soruya verdikleri yanıttan emindir. Altıncı soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %32,1’i (25 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve

yanıtından emin olmayan öğrencilerin %16,7'si (13 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %24,4'ü (19 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %26,9'u (21 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin altıncı sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 175 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %13,7'si (24 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıtın emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %86,3'ü (151 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıtın emindir. Testin altıncı sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %8'i (14 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin altıncı sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %5,7'si (10 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %28,6'sı (50 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %57,7'si (101 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

7. Soru

7. Kazanım: Zarf- fiil ile sıfat- fiili ayırt eder. Sıfat- fiilin, cümlede sıfat görevinde kullanıldığını bilir.

Şekil 6.7: Kavram Testi Yedinci Sorusu

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil vardır?

A) Mektubu yazar yazmaz postaya verdim.
 B) Güler yüzlü insanları herkes sever.
 C) İşim biter bitmez geleceğim.
 D) Seni okulda görünce çok sevindim.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.7: Yedinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e7*a7*s7	288	95,4%	14	4,6%	302	100,0%

SORU 7			a7		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	36 22,2%	31 19,1%	67 41,4%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	43 26,5%	52 32,1%	95 58,6%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	79 48,8%	83 51,2%	162 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	18 14,3%	17 13,5%	35 27,8%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	27 21,4%	64 50,8%	91 72,2%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	45 35,7%	81 64,3%	126 100,0%

Yedinci sorunun doğru yanıtı B şıkkıdır; çünkü “güler” sözcüğü “ yüz” adının önüne gelerek sıfat görevinde kullanılmıştır. Ayrıca bu sözcük “gül-” fiil kökünden türemiştir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin yedinci sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin yedinci sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 288 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %95,4'üdür. Öğrencilerin %4,6'sı (14 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin yedinci sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 162 öğrencidir. Bu öğrencilerin %41,4'ü (67 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %58,6'sı (95 öğrenci) ise yedinci soruya verdikleri yanıttan emindir. Beşinci soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %22,2'si (36 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %19,1'i (31 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %26,5'i (43 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %32,1'i (52 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin yedinci sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 126 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %27,8'i (35 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıttan emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %72,2'si (91 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıttan emindir. Testin yedinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %14,3'ü (18 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin yedinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %13,5'i (17 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %21,4'ü (27 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin

olan öğrencilerin %50,8'i (64 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

8. Soru

8. Kazanım: Zarf- fiilin cümlede zarf görevinde kullanıldığını ve zaman anlamı belirttiğini bilir.

Şekil 6.8: Kavram Testi Sekizinci Sorusu

8. “ Yeşim geldiğinde ona her şeyi söyleyeceğim.” cümlesinde fiilimsinin türü ve cümleye kattığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

A)İsim-Fiil, Durum Anlamı
B)Zarf-Fiil_Zaman Anlamı
C)Zarf-Fiil, Durum Anlamı
D)Sıfat-Fiil_Zaman Anlamı

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.8: Sekizinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

		OLGULAR					
		GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
		N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e8*a8*s8		294	97,4%	8	2,6%	302	100,0%

SORU 8			a8		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	44 21,8%	25 12,4%	69 34,2%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	47 23,3%	86 42,6%	133 65,8%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	91 45,0%	111 55,0%	202 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	14 15,2%	8 8,7%	22 23,9%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	24 26,1%	46 50,0%	70 76,1%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	38 41,3%	54 58,7%	92 100,0%

Sekizinci sorunun doğru yanıtı B şıkkıdır; çünkü bu cümlemin yüklemine “Ne zaman?” sorusu sorulduğunda “Yeşim geldiğinde” yanıtını almaktayız. Ayrıca “geldiğinde” sözcüğü “gel-” fiil kökünden türemiştir. Bu nedenler dolayısıyla zarf-fiildir ve zaman anlamı içermektedir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin filimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin sekizinci sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin sekizinci sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 294 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %97,4’üdür. Öğrencilerin %2,6’sı (8 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin sekizinci sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 202 öğrencidir. Bu öğrencilerin %34,2’si (69 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %65,8’i (133 öğrenci) ise sekizinci soruya verdikleri yanıttan emindir. Sekizinci soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %21,8’i (44 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %12,4’ü (25 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %23,3’ü (47 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %42,6’sı (86 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin sekizinci sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 92 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %23,9’u (22 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıttan emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %76,1’i (70 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıttan emindir. Testin sekizinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %15,2’si (14 öğrenci)

verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin sekizinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %8,7'si (8 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %26,1'i (24 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %58,7'si (54 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

9. Soru

9. Kazanım: İsim- fiil ile sıfat- Fiili ayırt eder. İsim- fiilin cümlede isim görevinde kullanıldığını bilir.

Şekil 6.9: Kavram Testi Dokuzuncu Sorusu

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil vardır?

A)Gördüğümüz şeyler azdır.

B)Dünyada, çalışan kadınların sayısı artıyor.

C)Korkak insanların işidir kaçmak.

D) Okuduğum kitaptan çok şey öğrendim.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.9: Dokuzuncu Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e9*a9*s9	283	93,7%	19	6,3%	302	100,0%

SORU 9			a9		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar e9 0,00	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	33 32,4%	14 13,7%	47 46,1%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	28 27,5%	27 26,5%	55 53,9%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	61 59,8%	41 40,2%	102 100,0%
Doğru Cevaplayanlar e9 1,00	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	19 10,5%	13 7,2%	32 17,7%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	42 23,2%	107 59,1%	149 82,3%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	61 33,7%	120 66,3%	181 100,0%

Tablo 6.9 (Devamı): Dokuzuncu Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

Dokuzuncu sorunun doğru yanıtı C şıkkıdır. Bu cümle devrik bir cümledir; ancak kurallı cümle haline getirildiğinde “kaçmak” eylemin adını belirtmektedir ve bu cümlede de bu eylemin tanımının yapıldığı görülmektedir. Ayrıca bu kelime “kaç-” fiil kökünden türemiştir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin dokuzuncu sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin dokuzuncu sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 283 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %93,7’sidir. Öğrencilerin %6,3’ü (19 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin dokuzuncu sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 102 öğrencidir. Bu öğrencilerin %46,1’i (47 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %53,9’u (55 öğrenci) ise dokuzuncu soruya verdikleri yanıttan emindir.

Dokuzuncu soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %32,4'ü (33 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %13,7'si (14 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %27,5'i (28 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %26,5'i (27 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin dokuzuncu sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 181 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %17,7'si (22 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıtın emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %82,3'ü (149 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıtın emindir. Testin dokuzuncu sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %10,5'i (19 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin dokuzuncu sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %7,2'si (13 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %23,2'si (42 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %59,1'i (107 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

10. Soru

10. Kazanım: Duyulan geçmiş zaman (-mış/ -miş/ -muş/ -müş) ekiyle çekimlenmiş fiiller ile sıfat- fiili ayırt eder.

Şekil 6.10: Kavram Testi Onuncu Soru

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil vardır?

- A)Kısacık kesilmiş saçlarıyla tıpkı bir çocuk gibiydi.
 B)Onu, dün sabah 07.00'da görmüşler.
 C)Dedem çok kitap okumuş.
 D)Dün gelmiş Ankara'dan.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız

a.Eminim

b. Emin değilim

Tablo 6.10: Onuncu Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e10*a10*s10	288	95,4%	14	4,6%	302	100,0%

SORU 10			a10		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	41 31,8%	15 11,6%	56 43,4%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	33 25,6%	40 31,0%	73 56,6%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	74 57,4%	55 42,6%	129 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	19 11,9%	16 10,1%	35 22,0%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	37 23,3%	87 54,7%	124 78,0%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	56 35,2%	103 64,8%	159 100,0%

Onuncu sorunun doğru yanıtı A şıkkıdır; çünkü “kesilmiş” kelimesi “saç” isminin önüne gelerek sıfat görevinde kullanılmıştır. Ayrıca, bu fiilimsi “kesil-” fiil gövdesinden türemiştir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin onuncu sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin onuncu sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 288 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %95,4'üdür. Öğrencilerin %4,6'sı (14 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin onuncu sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 129 öğrencidir. Bu öğrencilerin %43,4'ü (56 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %56,6'sı (73 öğrenci) ise onuncu soruya verdikleri yanıttan emindir. Onuncu soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %31,8'i (41 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %11,6'sı (15 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %25,6'sı (33 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %31'i (40 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin onuncu sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 159 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %22'si (35 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıttan emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %78'i (124 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıttan emindir. Testin onuncu sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %11,9'u (19 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin onuncu sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %10,1'i (16 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %23,3'ü (37 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini

açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %54,7'si (87 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

11. Soru

11. Kazanım: Zarf- fiilin zarf görevinde kullanıldığını ve kıyaslama anlamı belirttiğini bilir.

Şekil 6.11: Kavram Testi On Birinci Sorusu

11. “Ali Bey, umduğum kadar iyi bir adam değilmiş.” Cümlesinde fiilimsinin türü ve cümleye kattığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

A)İsim-Fiil, Miktar Anlamı
 B)Sıfat-Fiil, Kıyaslama Anlamı
 C) Zarf-Fiil_Kıyaslama Anlamı.
 D) Zarf-Fiil_Miktar Anlamı.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.11: On Birinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e11*a11*s11	286	94,7%	16	5,3%	302	100,0%

SORU 11			a11		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	52 22,4%	25 10,8%	77 33,2%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	63 27,2%	92 39,7%	155 66,8%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	115 49,6%	117 50,4%	232 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	16 29,6%	6 11,1%	22 40,7%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	12 22,2%	20 37,0%	32 59,3%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	28 51,9%	26 48,1%	54 100,0%

On birinci sorunun doğru yanıtı C şıkkıdır; çünkü bu cümlede kişinin, zihninde canlandığı Ali Bey ile gerçek Ali Bey'in karşılaştırması yapılmıştır. Burada öğrencilerin zarfların, sıfatları ve zarfları da niteleyebileceğini bilmeleri gerekmektedir. Aksi takdirde öğrenciler “umduğum kadar” zarf- fiilini sıfat- fiil olarak işaretleyeceklerdir. Bu cümlede “bir” sözcüğü “adam” isminin önüne geldiği ve sayı bildirmediğinden belgisiz sıfattır. “iyi” sözcüğü “bir” belgisiz sıfatının önüne geldiğinden ve “Nasıl?” sorusuna yanıt verdiğinden durum zarfıdır. “umduğu kadar” da “iyi” durum zarfının önüne gelerek “Ne kadar?” sorusuna yanıt verdiğinden ve “um-” fiil kökünden türediğinden zarf- fiildir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin on birinci sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin on birinci sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 286 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %94,7'sidir. Öğrencilerin %5,3'ü (16 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on birinci sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 232 öğrencidir. Bu öğrencilerin %33,2'si (77 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %66,8'i (155 öğrenci) ise on birinci soruya verdikleri yanıttan emindir. On birinci soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %22,4'ü (52 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %10,8'i (25 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %27,2'si (63 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %39,7'si (92 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on birinci sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 54 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %40,7'si (22 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıtta emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %59,3'ü (32 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıtta emindir. Testin on birinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %29,6'sı (16 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin on birinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %11,1'i (6 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %22,2'si (12 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %37'si (20 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

12. Soru

12. Kazanım: Zarf- fiillerin iki ayrı cümleyi bağlayarak bağlaç görevinde kullanıldığını bilir.

Şekil 6.12: Kavram Testi On İkinci Sorusu

12. “Bütün yıl boyunca ders çalışıp sınavı başarıyla geçti.” cümlesinde fiilimsinin türü ve görevi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sıfat-fiil, Sıfat Görevinde
 B) Zarf-Fiil, Bağlaç Görevinde
 C) İsim-Fiil, İsim Görevinde
 D) İsim-Fiil, Bağlaç Görevinde

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.12: On İkinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e12*a12*s12	282	93,4%	20	6,6%	302	100,0%

SORU 12			a12		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	35 38,5%	13 14,3%	48 52,7%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	28 30,8%	15 16,5%	43 47,3%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	63 69,2%	28 30,8%	91 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	26 13,6%	13 6,8%	39 20,4%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	46 24,1%	106 55,5%	152 79,6%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	72 37,7%	119 62,3%	191 100,0%

Tablo 6.12 (Devamı): On İkinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

On ikinci sorunun doğru yanıtı B şıkkıdır; çünkü fiilimsinin bulunduğu cümleler iki yargı belirtmektedir. Bu cümleye bakıldığında “ Bütün yıl boyunca ders çalıştı. Sınavı başarıyla geçti.” cümlesi, “... ders çalışıp sınavı başarıyla geçti.” şeklinde yazılmıştır. Yükleme “Nasıl?” sorusu sorulduğunda “bütün yıl boyunca ders çalışıp” yanıtını almaktayız; yani “çalışıp” sözcüğü burada zarf- fiildir, ayrıca “çalış-” fiil kökünden türemiştir. Bu sözcük iki ayrı cümleyi tek cümle şekline getirdiğinden de bağlaç görevinde kullanılmıştır.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin on ikinci sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin on ikinci sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 282 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %93,4’üdür. Öğrencilerin %6,6’sı (20 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on ikinci sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 91 öğrencidir. Bu öğrencilerin %52,7'si (48 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %47,3'ü (43 öğrenci) ise on ikinci soruya verdikleri yanıttan emindir. On ikinci soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %38,5'i (35 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %14,3'ü (13 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %30,8'i (28 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %16,5'i (15 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on ikinci sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 191 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %20,4'ü (39 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıttan emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %79,6'sı (152 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıttan emindir. Testin on ikinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %13,6'sı (26 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin on ikinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %6,8'i (13 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %24,1'i (46 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %55,5'i (106 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

13. Soru

13. Kazanım: Fiilimsilerin kalıcı isim oluşturdıklarını bilir.

Şekil 6.13: Kavram Testi On Üçüncü Sorusu

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil aynı zamanda kalıcı bir isimdir?

A)Pazardan aldığı kazmayı taşla vurunca kazma kırılmış.

B)Çiviye duvara çakmak çok zamanını aldı.

C)Tarlayı ekmek için köye gittiler.

D)Bu konuyu düşünmenizi istiyorum.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim

b. Emin değilim

Tablo 6.13: On Üçüncü Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e13*a13*s13	289	95,7%	13	4,3%	302	100,0%

SORU 13			a13		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	39 31,0%	16 12,7%	55 43,7%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	31 24,6%	40 31,7%	71 56,3%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	70 55,6%	56 44,4%	126 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	24 14,7%	9 5,5%	33 20,2%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	49 30,1%	81 49,7%	130 79,8%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	73 44,8%	90 55,2%	163 100,0%

On üçüncü sorunun doğru yanıtı A şıkkıdır; çünkü bu cümlede “ kazma” sözcüğü “kaz-” fiil kökünden türemiştir ve bir tarım aracının adını ifade etmektedir. Bu isim de kalıcı bir isimdir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin on üçüncü sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin on üçüncü sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 289 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %95,7'sidir. Öğrencilerin %4,3'ü (13 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin birinci sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 126 öğrencidir. Bu öğrencilerin %43,7'si (55 öğrenci) soruya verdikleri yanıtta emin değildir; %56,3'ü (71 öğrenci) ise birinci soruya verdikleri yanıtta emindir. Birinci soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %31'i (39 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %12,7'si (16 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %24,6'sı (31 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %31,7'si (40 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on üçüncü sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 163 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %20,2'si (33 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıtta emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %79,8'i (130 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıtta emindir. Testin on üçüncü sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %14,7'si (24 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin on üçüncü sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %5,5'i (9 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %30,1'i (49 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından

emin olan öğrencilerin 49,7'si (81 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

14. Soru

14. Kazanım: Sıfat- fiil ile Zarf- fiili ayırt eder. Zarf- fiilin cümlede zarf görevinde kullanıldığını bilir.

Şekil 6.14: Kavram Testi On Dördüncü Sorusu

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil vardır?

- A)İtfaiyeciler, yanmaz kumaştan yapılmış elbiseler giyerler.
- B)Kırtasiyeden birkaç tane tükenmez kalem aldı.
- C)Serpil Hanım oğluna, krallara yaraşır bir düşün yaptı.
- D)Adam, polisi görür görmez oradan uzaklaştı.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim

b. Emin değilim

Tablo 6.14: On Dördüncü Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

		OLGULAR					
		GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
		N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e14*a14*s14		265	87,7%	37	12,3	302	100,0%

SORU 14			a14		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	51 39,2%	21 16,2%	72 55,4%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	19 14,6%	39 30,0%	58 44,6%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	70 53,8%	60 46,2%	130 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	31 23,0%	12 8,9%	43 31,9%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	37 27,4%	55 40,7%	92 68,1%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	68 50,4%	67 49,6%	135 100,0%

On dördüncü sorunun doğru yanıtı D şıkkıdır; çünkü yükleme “Ne zaman?” sorusunu sorduğumuzda “polisi görür görmez” yanıtını almaktayız. Bu ikileme “gör-” fiil kökünden türediği ve yükleme sorulan “Ne zaman?” sorusuna yanıt verdiği için zarf- fiildir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin filimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin on dördüncü sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin on dördüncü sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 265 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %87,7’sidir. Öğrencilerin %12,3’ü (37 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on dördüncü sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 130 öğrencidir. Bu öğrencilerin %55,4’ü (72 öğrenci) soruya verdikleri yanıtta emin değildir; %44,6’sı (58 öğrenci) ise on dördüncü soruya verdikleri yanıtta emindir. On dördüncü soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %39,2’si (51 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %16,2’si (21 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %14,6’sı (19 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %30’u (39 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on dördüncü sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 135 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %31,9’u (43 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıtta emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %68,1’i (92 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıtta emindir. Testin on

dördüncü sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %23'ü (31 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin on dördüncü sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %8,9'u (12 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %27,4'ü (37 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %40,7'si (55 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

15. Soru

15. Kazanım: Zarf- fiil ile Sıfat- fiili ayırt eder.

Şekil 6.15: Kavram Testi On Beşinci Sorusu

15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil vardır?

A) Bu sabah gördüğüm kadın ünlü bir film yıldızıymış.

B) Gördüğüm ve bildiğim şeyler hakkında fikir yürütürüm.

C) Gülser, her şeyi gördüğü halde gerçeklere inanmıyor.

D) Bildiğiniz insanlara sırlarınızı söyleyiniz.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.15: On Beşinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e15*a15*s15	240	79,5%	62	20,5%	302	100,0%

SORU 15			a15		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	84 53,8%	25 16,0%	109 69,9%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	20 12,8%	27 17,3%	47 30,1%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	104 66,7%	52 33,3%	156 100,0%

Doğru	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	32 38,1%	12 14,3%	44 52,4%
Cevaplayanlar	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	20 23,8%	20 23,8%	40 47,6%
e15 1,00	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	52 61,9%	32 38,1%	84 100,0%

Tablo 6.15 (Devamı): On Beşinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

On beşinci sorunun doğru yanıtı C şıkkıdır; çünkü diğer seçeneklerde sıfat- fiil vardır. C şıkkında ise yükleme “Nasıl?” sorusu sorulduğunda, “ gördüğü halde” yanıtı alınmaktadır. Bu sözcük “gör-” fiil kökünden türediği ve yükleme sorulan “Nasıl?” sorusuna yanıt verdiği için zarf- fiildir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin filimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin on beşinci sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin on beşinci sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 240 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %79,5’idir. Öğrencilerin %20,5’i (62 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on beşinci sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 156 öğrencidir. Bu öğrencilerin %69,9’u (109 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %30,1’i (47 öğrenci) ise on beşinci soruya verdikleri yanıttan emindir. On beşinci soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %53,8’i (84 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %16’sı (25 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %12,8’i (20 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %17,3’ü (27 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on beşinci sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 84 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %52,4'ü (44 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıttan emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %47,6'sı (40 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıttan emindir. Testin on beşinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %38,1'i (32 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin on beşinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %14,3'ü (12 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %23,8'i (20 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %23,8'i (20 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

16. Soru

16. Kazanım: İsim- fiillerin özelliklerini bilir.

Şekil 6.16: Kavram Testi On Altıncı Sorusu

16. Aşağıdakilerden hangisi isim-fiillerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Ek fiil yardımıyla bir cümlemin yüklemi olabilirler.
- B)Türemiş kelimelerdir.
- C)İsim tamlaması kuramazlar.
- D)Bir cümlede isim görevinde kullanılırlar.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim

b. Emin değilim

Tablo 6.16: On Altıncı Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e16*a16*s16	267	88,4%	35	11,6%	302	100,0%

SORU 16			a16		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	66 36,9%	19 10,6%	85 47,5%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	44 24,6%	50 27,9%	94 52,5%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	110 61,5%	69 38,5%	179 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	31 35,2%	9 10,2%	40 45,5%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	24 27,3%	24 27,3%	48 54,5%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	55 62,5%	33 37,5%	88 100,0%

Tablo 6.16 (Devamı): On Altıncı Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

On altıncı sorunun doğru yanıtı C şıkkıdır; çünkü isim- fiiller isim görevinde kullanılırlar, ek fiil yardımıyla bir cümlemin yüklemi olabilirler, fiil kök ya da gövdesinden türerler. Bu özelliği ile fiilimsiler isim tamlaması da kurabilirler.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlıklarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin on altıncı sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin birinci sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 267 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %88,4'üdür. Öğrencilerin %11,6'sı (35 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on altıncı sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 179 öğrencidir. Bu öğrencilerin %47,5'i (85 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %52,5'i (94 öğrenci) ise on altıncı soruya verdikleri yanıttan emindir. On altıncı soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %36,9'u (66 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış

yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %10,6'sı (19 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %24,6'sı (44 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %27,9'u (50 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on altıncı sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 88 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %45,5'i (40 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıtın emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %54,5'i (48 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıtın emindir. Testin on altıncı sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %35,2'si (31 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin on altıncı sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %10,2'si (9 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %27,3'ü (24 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %27,3'ü (24 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

17. Soru

17. Kazanım: Gelecek zaman haber kipiyle çekimlenmiş bir fiil ile sıfat- fiili ayırt eder.

Şekil 6.17: Kavram Testi On Yedinci Sorusu

17. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil vardır?

A)Voleybol maçı haftaya yapılacak.
 B)Haftaya gelecek filme mutlaka gideceğiz.
 C)Yarın akşam İstanbul'da olacaklar.
 D)Yaz tatilinde Bodrum'a gideceğiz.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.17: On Yedinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e17*a17*s17	251	83,1%	51	16,9%	302	100,0%

SORU 17			a17		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	50 28,2%	10 5,6%	60 33,9%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	52 29,4%	65 36,7%	117 66,1%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	102 57,6%	75 42,4%	177 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	10 13,5%	6 8,1%	16 21,6%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	17 23,0%	41 55,4%	58 78,4%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	27 36,5%	47 63,5%	74 100,0%

On yedinci sorunun doğru yanıtı B şıkkıdır; çünkü bu cümlede “gelecek” sözcüğü “film” isminin önüne gelerek bu ismi nitelemiştir. Bu yönüyle sıfat

görevinde kullanılmıştır. Ayrıca, bu sözcük “gel-” fiil kökünden türemiş bir sözcüktür.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin on yedinci sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin on yedinci sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 251 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %83,1’idir. Öğrencilerin %16,9’u (51 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on yedinci sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 177 öğrencidir. Bu öğrencilerin %33,9’u (60 öğrenci) soruya verdikleri yanıtta emin değildir; %66,1’i (117 öğrenci) ise on yedinci soruya verdikleri yanıtta emindir. On yedinci soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %28,2’si (50 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %5,6’sı (10 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %29,4’ü (52 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %36,7’si (65 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on yedinci sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 74 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %21,6’sı (16 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıtta emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %78,4’ü (58 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıtta emindir. Testin on yedinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %13,5’i (10 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin on yedinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %8,1’i (6

öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %23'ü (17 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %55,4'ü (41 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

18. Soru

18. Kazanım: Zarf- fiilin cümle içerisinde zarf görevinde kullanıldığını ve cümleye sebep anlamı kattığını bilir.

Şekil 6.18: Kavram Testi On Sekizinci Sorusu

18. “Gözlerim yorulduğundan televizyonu az izliyorum.” cümlesinde fiilimsinin türü ve cümleye kattığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

A) Zarf-Fiil, Sebep Anlamı
 B) Sıfat-Fiil, Sebep Anlamı
 C) İsim-Fiil, Sonuç Anlamı
 D) Sıfat-Fiil, Sonuç Anlamı

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız

a. Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.18: On Sekizinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e18*a18*s18	257	85,1%	45	14,9%	302	100,0%

SORU 18			a18		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	40 42,6%	2 2,1%	42 44,7%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	32 34,0%	20 21,3%	52 55,3%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	72 76,6%	22 23,4%	94 100,0%

Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	35 21,5%	9 5,5%	44 27,0%
e18	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	47 28,8%	72 44,2%	119 73,0%
1,00	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	82 50,3%	81 49,7%	163 100,0%

Tablo 6.18 (Devamı): On Sekizinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

On sekizinci sorunun doğru yanıtı A şıkkıdır; çünkü bu cümlede, yükleme “Niçin?” sorusunu sorduğumuzda “ gözlerim yorulduğundan” yanıtını almaktayız, bu da sebep belirten bir ifadedir. Ayrıca bu sözcük “yorul-” fiil gövdesinden türemiştir ve zarf görevinde kullanılmaktadır.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin on sekizinci sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin on sekizinci sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 257 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %85,1’idir. Öğrencilerin %14,9’u (45 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on sekizinci sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 94 öğrencidir. Bu öğrencilerin %44,7’si (42 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %55,3’ü (52 öğrenci) ise on sekizinci soruya verdikleri yanıttan emindir. On sekizinci soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %42,6’sı (40 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %2,1’i (2 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %34’ü (32 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %21,3’ü (20 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on sekizinci sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 163 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %27'si (44 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıttan emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %73'ü (119 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıttan emindir. Testin on sekizinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %21,5'i (35 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin on sekizinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %5,5'i (9 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %28,8'i (47 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %44,2'si (72 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

19. Soru

19. Kazanım: Sıfat- fiilin, cümlede sıfat görevinde kullanıldığını ve adlaşmış sıfat olarak kullanılabileceğini bilir.

Şekil 6.19: Kavram Testi On Dokuzuncu Sorusu

19. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat vardır?

- A)Ölmüş eşek, kurttan korkmaz.
- B) Minareyi çalan kılıfını hazırlar.
- C)Güneş giren eve doktor girmez.
- D)Doğan çocuğa gömlek biçilir.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.19: On Dokuzuncu Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e19*a19*s19	258	85,4%	44	14,6%	302	100,0%

SORU 19			a19		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar e19 0,00	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	68 46,6%	16 11,0%	84 57,5%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	37 25,3%	25 17,1%	62 42,5%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	105 71,9%	41 28,1%	146 100,0%
Doğru Cevaplayanlar e19 1,00	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	32 28,6%	10 8,9%	42 37,5%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	34 30,4%	36 32,1%	70 62,5%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	66 58,9%	46 41,1%	112 100,0%

Tablo 6.19 (Devamı): On Dokuzuncu Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

On dokuzuncu sorunun doğru yanıtı B şıkkıdır; çünkü “minareyi çalan (kişi)” anlamı çıkmaktadır. Ancak sıfat- fiilden sonra isim getirilmemiştir. Bu cümleyi okurken minareyi çalan kişi anlamı çıkmaktadır. Bu durumda “çalan” sıfat- fiili adlaşmıştır.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin on dokuzuncu sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin on dokuzuncu sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 258 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %85,4’üdür. Öğrencilerin %14,6’sı (44 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on dokuzuncu sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 146 öğrencidir. Bu öğrencilerin %57,5’i (84 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %42,5’i (62 öğrenci) ise on dokuzuncu soruya verdikleri yanıttan emindir. On dokuzuncu soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin

%46,6'sı (68 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %11'i (16 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %25,3'ü (37 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %17,1'i (25 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin on dokuzuncu sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 112 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %37,5'i (42 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıtın emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %62,5'i (70 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıtın emindir. Testin on dokuzuncu sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %28,6'sı (32 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin on dokuzuncu sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %8,9'u (10 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %30,4'ü (34 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %32,1'i (36 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

20. Soru

20. Kazanım: İsim- fiil ile zarf- fiili ayırt eder. Zarf- fiilin cümlede zarf görevinde kullanıldığını bilir.

Şekil 6.20: Kavram Testi Yirminci Sorusu

20. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil vardır?

A)Yeni okulun açılışı yapıldı.
 B)Ankara'ya gelmenize çok sevindim.
 C)Bu konudaki çalışmalarınızı bana gösteriniz.
 D)Hava kararmadan yola çıkalım.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.20: Yirminci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e20*a20*s20	267	88,4%	35	11,6%	302	100,0%

SORU 20			a20		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	37 21,9%	3 1,8%	40 23,7%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde.	65 38,5%	64 37,9%	129 76,3%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	102 60,4%	67 39,6%	169 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	21 21,4%	2 2,0%	23 23,5%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	28 28,6%	47 48,0%	75 76,5%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	49 50,0%	49 50,0%	98 100,0%

Yirminci sorunun doğru yanıtı D şıkkıdır; çünkü yükleme “ Ne zaman?” sorusunu sorduğumuzda “hava kararmadan” yanıtını almaktayız. Bu da “karar-” kökünden türeyen filimsinin zarf görevinde kullanıldığını göstermektedir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin yirminci sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin yirminci sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 267 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %88,4'üdür. Öğrencilerin %11,6'sı (35 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin yirminci sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 169 öğrencidir. Bu öğrencilerin %23,7'si (40 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %76,3'ü (129 öğrenci) ise yirminci soruya verdikleri yanıttan emindir. Yirminci soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %21,9'u (37 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %1,8'i (3 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %38,5'i (65 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %37,9'u (64 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin yirminci sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 98 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %23,5'i (23 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıttan emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %76,5'i (75 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıttan emindir. Testin yirminci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencileri %21,4'ü (21 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin yirminci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %2'si (2 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %28,6'sı (28 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini

açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %48'i (47 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

21. Soru

21. Kazanım: Geniş zamanın olumlusu ve olumsuzu ile çekimlenmiş bir fiil ile sıfat-fiili ayırt eder.

Şekil 6.21: Kavram Testi Yirmi Birinci Sorusu

21. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil vardır?

A)Her sabah yürür kumsalda.
 B)O, böyle yerleri sevmez.
 C)Hemen çalar saati kurdum.
 D)Sürekli televizyon izler.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.21: Yirmi Birinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

		OLGULAR					
		GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
		N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e21*a21*s21		266	88,1%	36	11,9%	302	100,0%

SORU 21			a21		Toplam
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
			49 35,0%	5 3,6%	54 38,6%
e21 0,00	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	40 28,6%	46 32,9%	86 61,4%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	89 63,6%	51 36,4%	140 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	21 16,7%	13 10,3%	34 27,0%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	37 29,4%	55 43,7%	92 73,0%
e21 1,00	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	58 46,0%	68 54,0%	126 100,0%

Yirmi birinci sorunun doğru yanıtı C şıkkıdır; çünkü “çalar” sözcüğü ismin önüne gelmiştir ve sıfat görevinde kullanılmıştır. Ayrıca bu sözcük “çal-” fiil kökünden türemiştir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin yirmi birinci sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin yirmi birinci sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 266 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %88,1’idir. Öğrencilerin %11,9’u (36 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin yirmi birinci sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 140 öğrencidir. Bu öğrencilerin %38,6’sı (54 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %61,4’ü (86 öğrenci) ise yirmi birinci soruya verdikleri yanıttan emindir. Yirmi birinci soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %35’i (49 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %3,6’sı (5 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %28,6’sı (40 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %32,9’u (46 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin yirmi birinci sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 126 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %27’si (34 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıttan emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %73’ü (92 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıttan emindir. Testin yirmi birinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %16,7’si (21 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin yirmi birinci

sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %10,3'ü (13 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %29,4'ü (37 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %43,7'si (55 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

22. Soru

22. Kazanım: Fiilimsilerin özelliklerini bilir.

Şekil 6.22: Kavram Testi Yirmi İkinci Sorusu

22. Fiilimsilerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Fiilimsiler; isim, sıfat, zarf görevinde kullanılmazlar.
- B) Fiilimsiler ile isim ya da sıfat tamlaması kurulamaz.
- C) Fiilimsiler türemiş kelimelerdir.
- D) Fiilimsiler, fiil çekim eklerini alabilirler.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.22: Yirmi İkinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

		OLGULAR					
		GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
		N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e22*a22*s22		270	89,4%	32	10,6%	302	100,0%

SORU 22			a22		Toplam
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	74 43,0%	19 11,0%	93 54,1%
e22 0,00	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	53 30,8%	26 15,1%	79 45,9%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	127 73,8%	45 26,2%	172 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	30 30,6%	9 9,2%	39 39,8%

e22 1,00	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	33 33,7%	26 26,5%	59 60,2%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	63 64,3%	35 35,7%	98 100,0%

Tablo 6.22 (Devamı): Yirmi İkinci Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

Yirmi ikinci sorunun doğru yanıtı C şıkkıdır; çünkü fiilimsiler fiil kök ya da gövdelerinden türeyen, isim, sıfat, zarf ve bağlaç görevinde kullanılabilen kelimelerdir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin yirmi ikinci sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin yirmi ikinci sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 270 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %89,4’üdür. Öğrencilerin %10,6’sı (32 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin yirmi ikinci sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 172 öğrencidir. Bu öğrencilerin %54,1’i (93 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %45,9’u (79 öğrenci) ise yirmi ikinci soruya verdikleri yanıttan emindir. Yirmi ikinci soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %43’ü (74 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %11’i (19 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %30,8’i (53 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %15,1’i (26 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin yirmi ikinci sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 98 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %39,8'i (39 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıttan emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %60,2'si (59 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıttan emindir. Testin yirmi ikinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %30,6'sı (30 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin yirmi ikinci sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %9,2'si (9 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %33,7'si (33 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %26,5'i (26 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

23. Soru

23. Kazanım: İsim- fiil ile Sıfat- fiili ayırt eder. Sıfat- fiilin cümlede sıfat görevinde kullanıldığını bilir.

Şekil 6.23: Kavram Testi Yirmi Üçüncü Sorusu

23. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil vardır?

- A)Anlayışlı olmak zorundasınız.
- B)Bu geziye katılmanız çok yararlı olacak.
- C)Bu konudaki görüşleriniz nelerdir?
- D)Olgunlaşmış meyveleri topladılar.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

Tablo 6.23: Yirmi Üçüncü Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

	OLGULAR					
	GEÇERLİ		BOŞ		TOPLAM	
	N	YÜZDE	N	YÜZDE	N	YÜZDE
e23*a23*s23	262	86,8%	40	13,2%	302	100,0%

SORU 23			a23		Toplam
			Açıklamayanlar	Açıklayanlar	
Yanlış Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	45 32,6%	9 6,5%	54 39,1%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	52 37,7%	32 23,2%	84 60,9%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	97 70,3%	41 29,7%	138 100,0%
Doğru Cevaplayanlar	emin değilim	Toplam Sayısı Yüzde	16 12,9%	8 6,5%	24 19,4%
	eminim	Toplam Sayısı Yüzde	35 28,2%	65 52,4%	100 80,6%
	Toplam	Toplam Sayısı Yüzde	51 41,1%	73 58,9%	124 100,0%

Tablo 6.23 (Devamı): Yirmi Üçüncü Soruya Ait Bulgular ve Yorumlar

Yirmi üçüncü sorunun yanıtı D şıkkıdır; çünkü “olgunlaşmış” sözcüğü ismin önüne gelerek sıfat görevi üstlenmiştir. Ayrıca bu sözcük “olgunlaş-” fiil gövdesinden türemiştir.

İlköğretim İkinci Kademe 8. Sınıf öğrencilerinin fiilimsiler konusundaki kavram yanlışlarını belirlemek için hazırlanan üç aşamadan oluşan başarı testinin yirmi üçüncü sorusuna öğrencilerin verdikleri yanıtların analizleri şöyledir:

Testin yirmi üçüncü sorusunu yanıtlayan toplam öğrenci sayısı 302 öğrenci içerisinde 262 öğrencidir. Bu sayı da toplam öğrenci sayısının %86,8’idir. Öğrencilerin %13,2’si (40 öğrenci) ise soruyu yanıtlamayan ya da “eminim”, “emin değilim” bölümünü yanıtlamayan öğrencilerin toplamını ifade etmektedir.

Yanlış yanıtlayan öğrenciler için:

Testin yirmi üçüncü sorusunu yanlış yanıtlayan öğrencilerin %100’ü 138 öğrencidir. Bu öğrencilerin %39,1’i (54 öğrenci) soruya verdikleri yanıttan emin değildir; %60,9’u (84 öğrenci) ise yirmi üçüncü soruya verdikleri yanıttan emindir. Yirmi üçüncü soruyu yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %32,6’sı (45 öğrenci), işaretlediği seçeneği işaretleme gerekçesini yazamamıştır.

Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %6,5'i (9 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %37,7'si (52 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Yanlış yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %23,2'si (32 öğrenci), bu soruya verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

Doğru yanıtlayan öğrenciler için:

Testin yirmi üçüncü sorusunu doğru yanıtlayan öğrencilerin %100'ü 124 öğrencidir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %14,9'u (24 öğrenci) soruya vermiş oldukları yanıttan emin değildir. Bu soruyu doğru yanıtlayan öğrencilerin %80,6'sı (100 öğrenci) ise soruya vermiş oldukları yanıttan emindir. Testin yirmi üçüncü sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %12,9'u (16 öğrenci) verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Testin yirmi üçüncü sorusunu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin %6,5'i (8 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %28,2'si (35 öğrenci), verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamışlardır. Bu soruyu doğru yanıtlayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin %52,4 (65 öğrenci) ise verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamışlardır.

SONUÇ

Bu bölümde araştırmanın sonuçları ve çıkan sonuçlarla ilişkili olarak birtakım önerilere yer verilmiştir.

Öğrencilerin, 23 sorudan oluşan başarı testine verdiği cevaplardan yola çıkılarak:

Soruyu yanlış yanıtlayan, açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerde,
Soruyu yanlış yanıtlayan, açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerde,
Soruyu yanlış yanıtlayan, açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerde,
kavram yanlışlığı olduğu sonucuna varılmıştır.

Çünkü bu öğrenciler, testteki kavramlara yabancı değildirler; ancak zihinlerinde bu sorulardaki kavramlara karşı hatalı bilgiler, düşünceler, geliştirmişlerdir. Yani dersi anlatan kişinin (öğretmenin) anlattıklarından farklı düşünmektedirler. Kavram yanlışlığı bölümünde, kavram yanlışlığı hakkında yapılan tanımlara bakıldığında, kaynaklarda bu durumun bir kavram yanlışlığı nedeni olduğunun belirtildiği görülmüştür. Öğrencilerin ön bilgilerinin yetersiz ya da eksik olması, birtakım kavramları karıştırıyor olmaları ve tüm bu yetersizlikler sonucunda yalnızca fiilimsi eklerini ezberleme yoluna gitmeleri, öğrencilerin hata yapmasına ve öğrencilerin kavram yanlışlığına düşmelerine yol açmıştır.

Soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayamayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin ya da soruyu cevaplandırmayan, boş bırakan, öğrencilerin, kavram yanlışlığı nedeniyle değil; bilgi eksikliği nedeniyle hatalı yanıt verdiği ya da soruyu cevaplandırmadığı sonucuna varılmıştır.

Kavram yanlışlığı, bireyin, kavramlar hakkında hatalı düşünmesi sonucu olduğundan, doğru yanıtlayan öğrencilerde kavram yanlışlığı vardır şeklinde bir sonuç bu çalışmada çıkarılamamıştır. Yukarıdaki maddelerin dışında bulunan öğrencilerden, soruyu doğru yanıtlayanlardan birçoğunun ek ezberleyerek fiilimsi kavramını öğrenmeye çalıştığı sonucuna varılmıştır. Bu öğrenciler, 6. ve 7. sınıfta edindikleri doğru bilgilerden dolayı, ek ezberleseler dahi, çekimli bir fiil ile fiilimsiyi

ayırt edebilmektedirler. Ayrıca, isim kök ve fiil kök kavramları hakkında da ön bilgileri bulunduğundan fiilimsileri ayırmakta güçlük çekmemektedirler. Doğru yanıtlayan öğrencilerin, açık uçlu kısma verdiği yanıtların da doğru olduğu görülmektedir. Bu durum, testteki kavramları ayırt edebildiklerini gösterdiğinden kavram yanlışları olduğuna dair bir sonuca varılmamıştır. Bu öğrencilerden yanıtının doğruluğundan emin olmayan öğrencilerin, yalnızca bilgilerinden şüphe duydukları sonucuna varılmıştır.

Testteki soruları doğru yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrenciler dışında; doğru yapan diğer öğrencilerin tamamının fiilimsileri öğrenirken fiilimsi eklerini ezberleyerek öğrenmeye çalıştıkları sonucuna varılmıştır. Çünkü bu öğrenciler, sorunun doğru yanıtını bulmakta; ancak açıklayamamaktadırlar. Yanıtlarının nedenini açıklayamadıkları için de bilgilerinden şüphe duymaktadırlar.

Soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan, yanıtından emin olmayan öğrencilere ait sonuçlar:

Birinci soruya ait sonuçlar:

Birinci sorunun doğru yanıtı A şıkkıdır; çünkü “O” kişi zamiridir. Zamirler, ismin yerine kullanılabilen, isim soylu, kelimelerdir. Diğer seçeneklerde altı çizili olan sözcükler fiilimsidir ve bu kelimeler fiil köklerinden türemişlerdir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %15,5’i (11 öğrenci) olduğu görülmüştür. Öğrenciler, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamış; ancak soruyu yanlış yanıtlamışlardır. Bu durumda öğrencilerin zihninde isim kök ve fiil kök kavramları konusunda kavram yanlışlığına sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Ayrıca bu öğrenciler, geçmiş bilgileri hatırlayıp kavramlar arasında bağlantı kuramamışlardır. Bu nedenle verdikleri yanıttan emin değildirler.

İkinci soruya ait sonuçlar:

İkinci sorunun doğru yanıtı D şıkkıdır; çünkü “çalışmak” kelimesi “çalış-” eyleminin adını belirtmektedir. Ayrıca bu sözcük, “çalış-” fiil kökünden türemiştir. Diğer seçeneklerde altı çizili olan sözcükler isim ve isim soylu sözcüklerdir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %18,5’i (17 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerin fiil kök olan sözcüğü bulmaları istenmiştir. Doğru seçenekte fiilimsi olan sözcüğün kökü fiildir. Öğrencilerin çeldirici olan diğer üç şıkka yöneldikleri görülmüştür. Bu öğrencilerin yanıtlarının gerekçelerini açıklamaları ve verdikleri yanıttan emin olmamalarından, ek ezberleyerek fiilimsileri öğrenmeye çalıştıkları ve öğretmenlerin anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler içinde oldukları ve bunun sonucu olarak da kavram yanlışlığına sahip oldukları belirlenmiştir.

Üçüncü soruya ait sonuçlar:

Üçüncü sorunun doğru yanıtı D şıkkıdır; çünkü diğer seçeneklerde çekimli fiiller vardır ve bunlar olumsuzluk eki ile çekimlenmiştir; ancak D şıkkında, “okuma” kelimesi “oku-” eyleminin adını karşılamaktadır ve bu cümlede “okuma” eyleminin tanımı yapılmıştır.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %23,2’si (29 öğrenci) olduğu görülmektedir. Bu öğrencilerde “isim- fiil” kavramı ile ilgili kavram yanlışlığı olduğu sonucuna varılmıştır. Çünkü bu öğrenciler yanıtladıkları seçeneği yanıtlama gerekçelerini anlatmışlardır; ama bu yanıtlarından emin değildirler. Soruyu yanlış yanıtlamış olmaları, zihinlerinde bu konuda yanlış düşünceler oluşturduklarını, öğretmenlerin anlattıklarından farklı düşündüklerini, isim ve fiil kavramları konusunda ön koşul bilgilerinin eksik olduğunu ve bu durumda yalnızca isim- fiil eklerini ezberleme yoluna gittiklerini göstermektedir. Diğer seçenekler çeldirici görevindedir ve bu seçeneklerde çekimli fiiller olumsuzluk eki ile çekimlenmiştir; ancak burada belirtilen öğrenciler, çeldirici görevindeki şıklara yönelmişlerdir.

Dördüncü soruya ait sonuçlar:

Dördüncü sorunun doğru yanıtı A şıkkıdır; çünkü “ okuduğunuz” kelimesi “kitap” adının önüne gelerek sıfat görevinde kullanılmıştır. Ayrıca bu sözcük “oku-” fiil kökünden türediği için sıfat- fiildir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %13,4’ü (22 öğrenci) olduğu görülmektedir. Bu öğrencilerin, “sıfat- fiil” kavramı konusunda yanlışlıklarının olduğu sonucuna varılmıştır. Çünkü bu öğrenciler, işaretledikleri seçeneği işaretleme gerekçelerini açıklamışlardır; ancak soruyu yanlış yanıtlamış olmaları ve verdikleri yanıtın emin olmamaları, bu öğrencilerin zihinlerinde sıfat-fiil kavramına dair yanlış düşünceler geliştirdiklerini göstermektedir. Öğretmenin anlattığından farklı bir düşünce geliştirmeleri, sıfat- fiil kavramının ön koşulu olan sıfat ve fiil kavramlarını birleştirememeleri ve bu durumda yalnızca ek ezberlemeleri, öğrencilerde kavram yanlışlığı yaratmış ve bu öğrenciler, çeldirici olan diğer üç şıkka yönelmişlerdir.

Beşinci soruya ait sonuçlar:

Beşinci sorunun doğru yanıtı D şıkkıdır; çünkü cümlemin yüklemine “Nasıl?” sorusu sorulduğunda “ağlayarak” yanıtını alınmaktadır. Ayrıca bu kelime “ağla-” fiil kökünden türediği için zarf- fiildir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %12,3’ü (15 öğrenci) olduğu görülmüştür. Öğrencilerde, zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığı olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrenciler, soruyu yanıtlama gerekçesini açıklamış; ancak yanıtının doğruluğundan emin olamamışlardır. Soruyu yanlış yanıtlamaları ve yanıtlarının gerekçelerini açıklamaları bu öğrencilerin, öğretmenlerinin zarf- fiil kavramı ile ilgili anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler içinde olduklarını göstermiştir. Zarf ve fiil gibi ön koşul bilgilerin yetersizliği ve bu durumda yalnızca ek ezberleme yöntemine gidilmesi sonucu öğrenciler, sözcüğün

cümledeki görevine değil, aldığı eke göre yorum yapmaya çalışmışlardır; ancak çeldirici olan diğer üç şıktan birini işaretlemişlerdir.

Altıncı soruya ait sonuçlar:

Altıncı sorunun doğru yanıtı B şıkkıdır; çünkü “anlamak” ve “dinlemek” sözcükleri “anla-” ve “dinle-” eylemlerinin adını belirtmektedir ve bu eylemlerin kökünden türemişlerdir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %16,7’si (13 öğrenci) olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin, isim- fiil kavramı konusunda kavram yanılgısına sahip oldukları sonucuna varılmıştır; çünkü çeldirici olan diğer üç seçenekte zarf- fiil vardır. Zarf- fiiller cümlede zarf görevinde kullanılmaktadır. Öğrencilerin, bu konuda öğretmenlerinden aldıkları bilgilerden farklı ve yanlış düşünceler oluşturduğu, ön bilgilerinin yetersiz olduğu ve bu durumda ek ezberleyerek fiilimsileri öğrenmeye çalışmalarının zihinlerinde kavram yanılgısı oluşturduğu sonucuna varılmıştır. Bu öğrenciler çeldirici olan diğer üç seçeneğe yönelmişlerdir.

Yedinci soruya ait sonuçlar:

Yedinci sorunun doğru yanıtı B şıkkıdır; çünkü “güler” sözcüğü “ yüz” adının önüne gelerek sıfat görevinde kullanılmıştır. Ayrıca bu sözcük “gül-” fiil kökünden türemiştir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %19,1’i (31 öğrenci) olduğu görülmüştür.

Bu soruda doğru seçenek dışındaki seçeneklerde zarf- fiil vardır ve bu üç şık çeldirici görevinde kullanılmıştır. Öğrencilerin sıfat- fiil konusunda kavram yanılgılarının olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin, öğretmenlerinin sıfat- fiil kavramı konusunda anlattıklarından farklı düşünceler geliştirdiği, ön koşul

niteliğindeki bilgilerin eksikliği ve bu durumda yalnızca fiilimsi eklerini ezberlemelerinin öğrencilerde kavram yanılgısı yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu öğrenciler çeldirici olan diğer üç seçeneğe yönelmişlerdir.

Sekizinci soruya ait sonuçlar:

Sekizinci sorunun doğru yanıtı B şıkkıdır; çünkü bu cümlemin yüklemine “Ne zaman?” sorusu sorulduğunda “Yeşim geldiğinde” yanıtını almaktayız. Ayrıca “geldiğinde” sözcüğü “gel-” fiil kökünden türemiştir. Bu nedenler dolayısıyla zarf-fiildir ve zaman anlamı içermektedir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %12,4’ü (25 öğrenci) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanılgısı yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Öğrenciler, fiilimsileri, fiilimsi eklerini ezberleyerek öğrenmeye çalıştıklarından, birbirine benzeyen fiilimsi ekleri arasında karar vermekte zorlanmışlardır. Bu cümlede “-diğinde” zarf- fiil eki cümleye zaman anlamı katmaktadır; çünkü yükleme “Ne zaman?” sorusu sorulduğunda bu soruya yanıt vermektedir. Bu özelliğinden dolayı “geldiğinde” sözcüğü zarf- fiildir. Bu sözcüğün eki “-dık/-dik” sıfat- fiil ekine de benzemektedir. Yani öğrenciler, öğretmenlerinin zarf- fiil konusunda anlattığı bilgilerden farklı ve yanlış düşünceler içinde olduklarından, fiilimsilerin görevlerini fark etmek yerine ek ezberleme yöntemini kullandıklarından ve ön koşul bilgiler eksik olduğundan kavram yanılgısı yaşamışlardır.

Dokuzuncu soruya ait sonuçlar:

Dokuzuncu sorunun doğru yanıtı C şıkkıdır. Bu cümle devrik bir cümledir; ancak kurallı cümle haline getirildiğinde “kaçmak” eylemin adını belirtmektedir ve bu cümlede de bu eylemin tanımının yapıldığı görülmektedir. Ayrıca bu kelime “kaç-” fiil kökünden türemiştir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %13,7’si (14

öğrenci) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin isim- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucuna ulaşılmıştır. Çünkü dokuzuncu soruda öğrencilerin isim- fiil ile sıfat- fiil kavramlarını ayırt etmeleri istenmiştir; ancak bu öğrencilerin, öğretmenlerin bu kavramlar hakkında anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirdikleri, ön koşul bilgilerinin eksik olduğu ve bu durumda ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalışmaları, öğrencilerin kavram yanlışlığına düşmesine yol açmıştır.

Onuncu soruya ait sonuçlar:

Onuncu sorunun doğru yanıtı A şıkkıdır; çünkü “kesilmiş” kelimesi “saç” isminin önüne gelerek sıfat görevinde kullanılmıştır. Ayrıca, bu fiilimsi “kesil-” fiil gövdesinden türemiştir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %11,6’sı (15 öğrenci) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin sıfat- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucuna varılmıştır. Onuncu soru öğrencilerden, duyulan geçmiş zaman haber kipiyle çekimlenmiş çekimli bir fiil ile sıfat- fiili ayırt etmelerini istemektedir. Öğrenciler çeldirici görevinde olan ve duyulan geçmiş zaman haber kipinde çekimlenmiş çekimli fiillerin olduğu şıklara yönelmişlerdir. Yani öğrenciler, ön koşul bilgi eksiklikleri, öğretmenlerinin bu kavramlar hakkında anlattıklarından farklı ve yanlış düşündükleri, bu durumda yalnızca ek ezberleme yöntemine başvurdukları için kavram yanlışlığına düşerek soruyu yanlış yanıtlamışlardır.

On birinci soruya ait sonuçlar:

On birinci sorunun doğru yanıtı C şıkkıdır; çünkü bu cümlede kişinin, zihninde canlandığı Ali Bey ile gerçek Ali Bey’in karşılaştırması yapılmıştır. Burada öğrencilerin zarfların, sıfatları ve zarfları da niteleyebileceğini bilmeleri gerekmektedir. Aksi takdirde öğrenciler “umduğum kadar” zarf- fiilini sıfat- fiil olarak işaretleyeceklerdir. Bu cümlede “bir” sözcüğü “adam” isminin önüne geldiği ve sayı bildirmediğinden belgisiz sıfattır. “iyi” sözcüğü “bir” belgisiz sıfatının önüne geldiğinden ve “Nasıl?” sorusuna yanıt verdiğinden durum zarfıdır. “umduğu kadar”

da “iyi” durum zarfının önüne gelerek “Ne kadar?” sorusuna yanıt verdiğinden ve “um-” fiil kökünden türediğinden zarf- fiildir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %10,8’i (25 öğrenci) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin, zarf- fiil kavramında kavram yanlışlığına düştükleri sonucuna varılmıştır; Öğrencilerin, öğretmenlerinin bu kavram hakkında anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler içinde olmaları, ön koşul bilgi eksiklikleri ve bu durumda ek ezberleme yoluna başvurmaları, onların kavram yanlışlığına düşmesine yol açmıştır. Bu cümlede sıfat- fiil ekinin benzeri bir ek verilmiş olması da öğrencilerin fiilimsiler konusunu ek ezberleyerek öğrenmelerinin, fiilimsileri görev bakımından öğrenmemelerinin, onlarda kavram yanlışlığı yarattığı sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On ikinci soruya ait sonuçlar:

On ikinci sorunun doğru yanıtı B şıkkıdır; çünkü fiilimsinin bulunduğu cümleler iki yargı belirtmektedir. Bu cümleye bakıldığında “ Bütün yıl boyunca ders çalıştı. Sınavı başarıyla geçti.” cümlesi, “... ders çalışıp sınavı başarıyla geçti.” şeklinde yazılmıştır. Yükleme “Nasıl?” sorusu sorulduğunda “bütün yıl boyunca ders çalışıp” yanıtını almaktayız; yani “çalışıp” sözcüğü burada zarf- fiilidir, ayrıca “çalış-” fiil kökünden türemiştir. Bu sözcük iki ayrı cümleyi tek cümle şekline getirdiğinden de bağlaç görevinde kullanılmıştır.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %14,3’ü (13 öğrenci) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin, zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin, öğretmenlerinin bu kavram hakkında anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirmelerinin, ön koşul bilgilerinin eksik olmasının ve bu durumda ek ezberleme yoluna başvurmalarının, onlarda kavram yanlışlığı yarattığı sonucuna ulaşılmıştır.

On üçüncü soruya ait sonuçlar:

On üçüncü sorunun doğru yanıtı A şıkkıdır; çünkü bu cümlede “kazma” sözcüğü “kaz-” fiil kökünden türemiştir ve bir tarım aracının adını ifade etmektedir. Bu isim de kalıcı bir isimdir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %12,7’si (16 öğrenci) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin isim- fiil kavramında kavram yanlışlığına düştükleri sonucuna varılmıştır. Bu soruda isim- fiil kavramının kalıcı isim yapacağını bilmesi ve kalıcı ismi bulması için de sözcük türlerinden “isim” konusunda ön koşul bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Öğrencilerin, öğretmenlerinin bu kavram hakkında anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirdikleri görülmüştür. Ön koşul bilgilerin eksikliği ve ek ezberleme yoluna başvurmaları öğrencilerin kavram yanlışlığına düşürmüş ve öğrenciler çeldirici olan şıklara yönelmişlerdir.

On dördüncü soruya ait sonuçlar:

On dördüncü sorunun doğru yanıtı D şıkkıdır; çünkü yükleme “Ne zaman?” sorusunu sorduğumuzda “polisi görür görmez” yanıtını almaktayız. Bu ikileme “gör-” fiil kökünden türediği ve yükleme sorulan “Ne zaman?” sorusuna yanıt verdiği için zarf- fiildir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %16,2’si (21 öğrenci) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin zarf- fiil kavramında kavram yanlışlığına düştükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu soruyu yanıtlamak için öğrencilerin, sıfat- fiil ile zarf- fiili ayırt etme kazanımını kazanmış olmaları gerekmektedir. Yani sıfat- fiilin görev olarak “sıfat”, zarf- fiilin görev olarak “zarf” görevinde kullanıldığını bilmeleri gerekmektedir. Seçeneklerde birbirine benzer ekler verilmiştir ve böylece öğrencilerin zarf- fiili bulmaları istenmiştir. Bu öğrencilerin sıfat- fiilin olduğu çeldirici şıklara yöneldikleri görülmüştür. Öğrencilerin, ön koşul bilgi eksikliklerinin bulunması, fiilimsileri, fiilimsi eklerini ezberleyerek öğrenmeye çalışmaları ve

öğretmenlerinin bu kavramlar hakkında anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler içinde olmaları kavram yanılgısına düşmelerine ve hata yapmalarına neden olmuştur.

On beşinci soruya ait sonuçlar:

On beşinci sorunun doğru yanıtı C şıkkıdır; çünkü diğer seçeneklerde sıfat- fiil vardır. C şıkkında ise yükleme “Nasıl?” sorusu sorulduğunda, “ gördüğü halde” yanıtı alınmaktadır. Bu sözcük “gör-” fiil kökünden türediği ve yükleme sorulan “Nasıl?” sorusuna yanıt verdiği için zarf- fiildir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %16’sı (25 öğrenci) olduğu görülmüştür. Soruyu yanıtlayan öğrencilerin, sıfat- fiil ve zarf- fiil kavramlarını ayırt etmeleri gerekmektedir. Seçeneklerde verilen cümlelerde birbirine benzer ekler kullanılmıştır. Öğrencilerden zarf- fiilin olduğu cümleyi bulmaları istenmiştir; ancak bu öğrenciler, sıfat- fiilin bulunduğu çeldirici şıklara yönelmişlerdir. Bu durum ek ezberleyerek fiilimsileri öğrendikleri, ön koşul bilgi eksikliklerinin bulunduğu ve öğretmenlerinin anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirdikleri için kavram yanılgısına düşerek hata yaptıkları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On altıncı soruya ait sonuçlar:

On altıncı sorunun doğru yanıtı C şıkkıdır; çünkü isim- fiiller isim görevinde kullanılırlar, ek fiil yardımıyla bir cümlemin yüklemi olabilirler, fiil kök ya da gövdesinden türerler. Bu özelliği ile fiilimsiler isim tamlaması da kurabilirler.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %10,6’sı (19 öğrenci) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin isim- fiil kavramında kavram yanılgısına düştükleri sonucuna varılmıştır. Bu soruyu yanıtlayan öğrencilerin geçmiş bilgilerini iyi hatırlamaları gerekmektedir ve isim- fiil kavramını ve cümledeki görevini ayırt etmeleri gerekmektedir. Bu soruyu yanıtlayan öğrencilerin çeldirici olan üç şıkka yöneldikleri görülmüştür. Zihinlerindeki farklı ve yanlış düşüncelerin varlığı,

fiilimsileri ek ezberleyerek öğrenmeye çalışmaları, ön koşul bilgilerinin eksik olması sonucunda öğrenciler, kavram yanılgısına düşmüştür ve çeldirici olan şıklardan birini işaretlemişlerdir.

On yedinci soruya ait sonuçlar:

On yedinci sorunun doğru yanıtı B şıkkıdır; çünkü bu cümlede “gelecek” sözcüğü “film” isminin önüne gelerek bu ismi nitelemiştir. Bu yönüyle sıfat görevinde kullanılmıştır. Ayrıca, bu sözcük “gel-” fiil kökünden türemiş bir sözcüktür.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %5,6’sı (10 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden, gelecek zaman haber kipiyle çekimlenmiş bir çekimli fiil ile sıfat- fiil kavramlarını ayırt etmeleri istenmiştir. Bu öğrencilerin ek ezberlemeleri, geçmiş bilgilerini geri getirememeleri ve zihinlerinde farklı ve yanlış düşünceler geliştirmeleri sonucunda kavram yanılgısına düştükleri sonucuna varılmıştır.

On sekizinci soruya ait sonuçlar:

On sekizinci sorunun doğru yanıtı A şıkkıdır; çünkü bu cümlede, yükleme “Niçin?” sorusunu sorduğumuzda “ gözlerim yorulduğundan” yanıtını almaktayız, bu da sebep belirten bir ifadedir. Ayrıca bu sözcük “yorul-” fiil gövdesinden türemiştir ve zarf görevinde kullanılmaktadır.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %2,1’i (2 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu öğrencilerin çeldirici olan diğer üç şıkka yöneldikleri görülmüştür. Ek ezberleyerek fiilimsileri öğrenmeleri, zihinlerinde farklı ve yanlış düşünceler geliştirmeleri sonucunda bu öğrencilerin kavram yanılgısı yaşadıkları ve hata yaptıkları sonucuna varılmıştır.

On dokuzuncu soruya ait sonuçlar:

On dokuzuncu sorunun doğru yanıtı B şıkkıdır; çünkü “minareyi çalan (kişi)” anlamı çıkmaktadır. Ancak sıfat- fiilden sonra isim getirilmemiştir. Bu cümleyi okurken minareyi çalan kişi anlamı çıkmaktadır. Bu durumda “çalan” sıfat- fiili adlaşmıştır.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %11’i (16 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerin sıfat- fiillerin de sıfatlar gibi adlaşmış sıfat olabileceği kazanımını kazanmış olmaları gerekmektedir. Bir sözcük sıfat görevinde kullanılıyor ve bu sözcükten sonra bir isim gelmiyorsa; ancak kişi, kullanılan sıfattan yola çıkarak o sıfatın önünde bir isim varmış gibi okuyabiliyorsa, sıfat adlaşmıştır demektir. Bu konuda öğrencilerin kavram yanlışlığına düştükleri sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin, çeldirici olan diğer şıklara yöneldikleri görülmüştür. Bu durum, geçmiş bilgilerini hatırlayamamalarından kaynaklanmaktadır. Bu yüzden kavram yanlışlığına düşmüşlerdir. Bu öğrenciler işaretledikleri seçenekleri işaretleme gerekçelerini de açıkladıklarından zihinlerinde bu kavram hakkında farklı ve yanlış bilgilerin bulundu ve bunun da kavram yanlışlığı yaşamalarına yol açtığı sonucuna varılmıştır.

Yirminci soruya ait sonuçlar:

Yirminci sorunun doğru yanıtı D şıkkıdır; çünkü yükleme “ Ne zaman?” sorusunu sorduğumuzda “hava kararmadan” yanıtını almaktayız. Bu da “karar-” kökünden türeyen fiilimsinin zarf görevinde kullanıldığını göstermektedir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %1,8’i (3 öğrenci) olduğu görülmüştür. Öğrencilerden bu soruda, isim- fiil ile zarf- fiili ayırt ederek, zarf- fiilin bulunduğu cümlemin olduğu seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Öğrencilerin zarf- fiil kavramında kavram yanlışlığı yaşadıkları sonucuna varılmıştır; Seçeneklerde “-ma/-me” isim- fiil ekine benziyor gibi görünen “-madan/-meden” eki kullanılmıştır. Çünkü bu araştırmada öğrencilerin ek ezberleme yoluna gitmelerinin

onlarda kavram yanılgısı yaratacağı düşünülmektedir. Bu öğrencilerinde ek ezberleme sonucunda ve zarf- fiil kavramı hakkında farklı ve yanlış düşünceleri sonucunda kavram yanılgısı yaşadıkları sonucuna varılmıştır.

Yirmi birinci soruya ait sonuçlar:

Yirmi birinci sorunun doğru yanıtı C şıkkıdır; çünkü “çalar” sözcüğü ismin önüne gelmiştir ve sıfat görevinde kullanılmıştır. Ayrıca bu sözcük “çal-” fiil kökünden türemiştir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %3,6’sı (5 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerin, geniş zamanın olumlusu ve olumsuzunu ile çekimlenmiş bir çekimli fiil ile sıfat- fiil kavramlarını ayırt etmeleri istenmiştir. Bu öğrencilerin ek ezberlemeleri sonucunda kavram yanılgısına düştükleri sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve bu soruyu yanlış yanıtlamalarından yola çıkılarak, sıfat- fiil kavramında farklı ve yanlış düşüncelere sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Tüm bunlardan yola çıkılarak öğrencilerin sıfat- fiil kavramında kavram yanılgısına sahip oldukları sonucuna varılmıştır.

Yirmi ikinci soruya ait sonuçlar:

Yirmi ikinci sorunun doğru yanıtı C şıkkıdır; çünkü fiilimsiler fiil kök ya da gövdelerinden türeyen, isim, sıfat, zarf ve bağlaç görevinde kullanılabilen kelimelerdir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %11’i (19 öğrenci) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin, bu soruyu yanıtlamak için, fiilimsilerin genel olarak özelliklerini bilme kazanımını kazanmış olmaları gerekmektedir. Türemiş sözcük konusu 6. sınıf konusudur. Fiilimsiler de fiil köklerden isim soylu sözcüklerin türetilmesi yoluyla oluştuklarından birer türemiş sözcüktür; ancak öğrencilerin bu konuda geçmiş bilgilerini hatırlamamaları, yalnızca ek

ezberlediklerinden fiilimsilerin özellikleri ve görevleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları ve tüm bunların sonucunda zihinlerinde farklı ve hatalı düşünceler geliştirmeleri dolayısıyla kavram yanılgısına düştükleri sonucuna varılmıştır.

Yirmi üçüncü soruya ait sonuçlar:

Yirmi üçüncü sorunun yanıtı D şıkkıdır; çünkü “olgunlaşmış” sözcüğü ismin önüne gelerek sıfat görevi üstlenmiştir. Ayrıca bu sözcük “olgunlaş-” fiil gövdesinden türemiştir.

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %6,5’i (9 öğrenci) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin bu soruyu yanıtlamaları için, isim- fiil ile sıfat- fiil kavramlarını ayırt etme kazanımını kazanmış olmaları gerekmektedir. Bu da isim- fiil ve sıfat- fiilin görev bakımından kullanımlarını ayırt etmelerini gerektiren bir durumdur. Öğrencilerin sıfat- fiil kavramı konusunda kavram yanılgısına düştükleri sonucuna varılmıştır. Çünkü öğrenciler çeldirici olan diğer şıklara yönelmişlerdir. Ek ezberleme ile fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarından, geçmiş bilgilerini geri getirememelerinden ve bu kavramla ilgili farklı ve yanlış düşüncelere sahip olduklarından kavram yanılgısı yaşamışlardır.

Soruları yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilere ait sonuçlar:

Birinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %15,5’i (11 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda üç şık çeldirici görevindedir ve bu çeldirici olan şıklarda altı çizili sözcükler fiilimsidir ve fiil köklerinden türemişlerdir. Öğrencilerin isim kök olan sözcüğü bulmaları gerekmektedir. Bu öğrencilerde kök kavramı konusunda kavram yanılgısı tespit edilmiştir. Bu öğrencilerin soruyu yanlış yanıtlaması, yanıtının gerekçesini açıklayamamaları ve verdikleri yanıtın emin olmalarından, kök kavramı hakkında, öğretmenlerin anlattıkları bilgilerden farklı ve

yanlış düşünceler geliştirdikleri sonucu çıkarılmıştır. Bu durum da kavram yanılgısına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Burada, öğrencilerin yanlış bilgilerinin doğruluğundan emin oldukları sonucu da çıkarılmıştır.

İkinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %28,3'ü (26 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda, birinci sorunun aksine, öğrencilerin fiil kökü bulmaları gerekmektedir. Çünkü çeldirici olan diğer üç şıkta altı çizili sözcükler isim ve isim soylu sözcüklerdir. Öğrencilerin, çeldirici olan bu üç şıkka yönelmeleri, yanıtladıkları şıkkı işaretleme gerekçelerini açıklayamamaları ve verdikleri yanıtın emin olmaları, ezber yoluyla öğrenmeyi gerçekleştirmeye çalıştıkları ve öğretmenlerin anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirdikleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu durum da öğrencilerin kök kavramı konusunda kavram yanılgısına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Öğrencilerin, sahip oldukları yanlış düşüncelerin doğru olduğundan emin oldukları sonucuna varılmıştır.

Üçüncü soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %19,2'si (24 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda çeldirici olan üç şıkta olumsuzluk eki ile çekimlenmiş çekimli fiiller bulunmaktadır. Öğrenciden istenen ise isim- fiili bulmalarıdır. Doğru seçenekte özellikle isim- fiil eki olan “-me/-ma” kullanılmıştır. Bu öğrencilerin çeldirici olan diğer üç şıkka yöneldikleri görülmüştür. Öğrencilerin, olumsuzluk eki ile çekimlenmiş çekimli fiillerin bulunduğu seçeneklere yönelmeleri, yanıtladıkları seçeneği işaretleme gerekçelerini açıklayamamaları ve yanıtlarından emin olmaları, öğrencilerin, ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını, bu kavram konusunda öğretmenlerin anlattıklarından farklı ve yanlış düşüncelere sahip olduklarını, geçmiş bilgilerini geri getiremediklerini göstermiştir. Tüm bunlar, öğrencilerin kavram yanılgısına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Ayrıca öğrencilerin, bu yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucu da bu verilerden elde edilmiştir.

Dördüncü soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %23,8'i (39 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden, zarf- fiil ile sıfat- fiili ayırt etmeleri istenerek sıfat- fiilin olduğu seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta zarf- fiil bulunmaktadır. Öğrencilerin, çeldirici olan bu üç şıkka yönelmeleri, yanıtladıkları seçeneğin gerekçesini açıklayamamaları ve yanıtlarından emin olmaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluna başvurdıklarını, öğretmenlerin anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini göstermektedir. Bu da öğrencilerin sıfat- fiil konusunda kavram yanlışları olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Öğrencilerin, yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucu da bu verilerden elde edilmiştir.

Beşinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %27,9'u (34 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerin, soruda verilen cümledeki zarf- fiili bulmaları ve zarf- fiilin cümleye durum anlamı kattığını bilmeleri istenmiştir. Öğrencilerin çeldirici olan diğer üç şıkka yönelmeleri ve verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları sonucunda, fiilimsi konusunu ek ezberleyerek öğrendikleri ve öğretmenlerin anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirdikleri sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin, verdikleri yanıtın emin olmaları da verdikleri yanlış yanıtın emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu veriler sonucunda, öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığı olduğu sonucuna varılmıştır.

Altıncı soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %24,4'ü (19 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden, zarf- fiil ve isim- fiili ayırt etmeleri istenmiş ve isim- fiilin olduğu seçeneği bulmaları istenmiştir. Öğrencilerin çeldirici olan diğer üç seçeneğe yöneldikleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamadıkları görülmüştür. Bu durumda öğrencilerin, ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıkları ve öğretmenlerin anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirdikleri sonucuna varılmıştır. Yani öğrencilerin isim- fiil kavramında kavram yanlışlığına düştükleri sonucuna varılmıştır. Ayrıca bu öğrencilerin, verdikleri yanlış yanıtın emin olmaları da yanlış bilgilerinin doğru olduğu konusunda emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Yedinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %26,5'i (43 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden sıfat- fiil ve zarf- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve sıfat- fiilin bulunduğu seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Öğrencilerin çeldirici olan diğer üç şıkka yöneldikleri görülmüştür ve öğrenciler yanıtladıkları şıkkı işaretleme gerekçelerini açıklayamamışlardır. Bu durum öğrencilerin, ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarının farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini göstermiştir. Bu verilerden de öğrencilerin, sıfat- fiil kavramında kavram yanlışlığı yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Ayrıca bu öğrencilerin, yanlış bilgilerinin doğruluğundan emin oldukları sonucu da ortaya çıkmıştır.

Sekizinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %23,3'ü (47 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerin, zarf- fiilin zarf görevinde kullanıldığını ve cümleye zaman anlamı kattığını bilmeleri istenmektedir. Diğer üç

şık çeldirici görevindedir. Öğrencilerin, çeldirici görevi üstlenen bu üç şıkka yöneldikleri görülmüştür ve verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamadıkları görülmüştür. Buna göre öğrenciler, ek ezberleme yoluyla fiilimsi konusunu öğrenmeye çalışmışlardır ve öğretmenlerin anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirmişlerdir. Bu durumda öğrencilerin, zarf- fiil konusunda kavram yanlışları olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın doğruluğundan emin olmaları, yanlış düşüncelerinin doğruluğundan emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Dokuzuncu soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %27,5'i (28 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden isim- fiil ve sıfat- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve isim- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise sıfat- fiil olan cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin isim- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Onuncu soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %25,6'sı (33 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden duyulan geçmiş zaman haber kipi ile çekimlenmiş bir çekimli fiil ile sıfat- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve sıfat- fiilin bulunduğu seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise duyulan geçmiş zaman haber kipiyle çekimlenmiş fiillerin bulunduğu cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri

yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin sıfat- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On birinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %27,2'si (63 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden, zarf- fiilin zarf görevinde kullanıldığı ve cümleye kıyaslama anlamı kattığını bilmeleri istenmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On ikinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %30,8'i (28 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden zarf- fiilin iki ayrı cümleyi bağlayarak tek bir cümle oluşturduğunu ve bu yönüyle bağlaç görevinde kullanıldığını bilmeleri istenmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri

sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıttan emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On üçüncü soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %24,6'sı (31 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden isim- fiilin kalıcı isim oluşturduğunu bilmeleri ve kalıcı isim olan isim- fiili bulmaları istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise kalıcı isim oluşturmamış isim- fiillerin olduğu cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin isim- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıttan emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On dördüncü soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %14,6'sı (19 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden zarf- fiil ile sıfat- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve zarf- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise sıfat- fiil olan cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıttan emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On beşinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %12,8'i (20 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden zarf- fiil ile sıfat- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve zarf- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise sıfat- fiil olan cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On altıncı soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %24,6'sı (44 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden isim- fiillerin özelliklerini bilmeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise isim- fiillerin özellikleriyle bağdaşmayan özellikler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin isim- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On yedinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %29,4'ü (52 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden gelecek zaman haber kipiyle

çekimlenmiş bir çekimli fiil ile sıfat- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve sıfat- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise gelecek zaman haber kipiyle çekimlenmiş olan çekimli fiiller verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin sıfat- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On sekizinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %34'ü (32 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden, zarf- fiilin cümlede zarf görevinde kullanıldığını bilmeleri istenmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On dokuzuncu soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %25,3'ü (37 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden, sıfat- fiillerin cümlede adlaşmış sıfat olarak kullanılabileceğini bilmeleri istenmiştir ve sıfat- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise sıfat- fiilden sonra ismin geldiği cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek

ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin sıfat- fiil kavramı konusunda kavram yanılgısına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Yirminci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %38,5'i (65 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden zarf- fiil ile isim- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve zarf- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise isim- fiil olan cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanılgısına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Yirmi birinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %28,6'sı (40 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden geniş zaman haber kipinin olumlu ve olumsuz şekliyle çekimlenmiş bir çekimli fiil ile sıfat- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve sıfat- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise geniş zamanın olumlu ve olumsuz şekliyle çekimlenmiş olan çekimli fiiller verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin sıfat- fiil

kavramı konusunda kavram yanılgısına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıttan emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Yirmi ikinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %30,8'i (53 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden fiilimsilerin özelliklerinin doğru verildiği seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise fiilimsilere dair yanlış özellikler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin fiilimsi kavramı konusunda kavram yanılgısına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıttan emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Yirmi üçüncü soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklamayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %37,7'si (52 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden isim- fiil ve sıfat- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve sıfat- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise isim- fiil olan cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin sıfat- fiil kavramı konusunda kavram yanılgısına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıttan emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Soruyu Yanlış Yanıtlayan, Yanıtının Gerekçesini Açıklayan ve Yanıtından Emin Olan Öğrencilere Ait Sonuçlar:

Birinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %45,1'i (32 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden, zarf- fiilin zarf görevinde kullanıldığı ve cümleye kıyaslama anlamı kattığını bilmeleri istenmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanılgısına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

İkinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %29,3'ü (27 öğrenci olduğu görülmüştür. Bu soruda, birinci sorunun aksine, öğrencilerin fiil kökü bulmaları gerekmektedir. Çünkü çeldirici olan diğer üç şıkta altı çizili sözcükler isim ve isim soylu sözcüklerdir. Öğrencilerin, çeldirici olan bu üç şığa yönelmeleri, yanıtladıkları şıkkı işaretleme gerekçelerini açıklamaları ve verdikleri yanıtın emin olmaları, öğretmenlerin anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirdikleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu durum da öğrencilerin, kök kavramı konusunda kavram yanılgısına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıtın emin olmaları, sahip oldukları yanlış düşüncelerin doğru olduğundan emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Üçüncü soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %36,8'i (46

öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda çeldirici olan üç şıkta olumsuzluk eki ile çekimlenmiş çekimli fiiller bulunmaktadır. Öğrenciden istenen ise isim- fiili bulmalarıdır. Doğru seçenekte özellikle isim- fiil eki olan “-me/-ma” kullanılmıştır. Bu öğrencilerin çeldirici olan diğer üç şıkka yöneldikleri görülmüştür. Öğrencilerin, olumsuzluk eki ile çekimlenmiş çekimli fiillerin bulunduğu seçeneklere yönelmeleri, yanıtladıkları seçeneği işaretleme gerekçelerini açıklamaları ve yanıtlarından emin olmaları, öğrencilerin, bu kavram konusunda öğretmenlerin anlattıklarından farklı ve yanlış düşüncelere sahip olduklarını, geçmiş bilgilerini geri getiremediklerini göstermiştir. Tüm bunlar, öğrencilerin kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, bu yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucu da bu verilerden elde edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin, ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıkları sonucuna varılmıştır.

Dördüncü soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %39,6'sı (65 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden, zarf- fiil ile sıfat- fiili ayırt etmeleri istenerek sıfat- fiilin olduğu seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta zarf- fiil bulunmaktadır. Öğrencilerin, çeldirici olan bu üç şıkka yönelmeleri, yanıtladıkları seçeneğin gerekçesini açıklamaları ve yanıtlarından emin olmaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini göstermektedir. Bu da öğrencilerin sıfat- fiil konusunda kavram yanlışlığı olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Öğrencilerin, yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucu da bu verilerden elde edilmiştir.

Beşinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %39,3'ü (48 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerin, soruda verilen cümledeki zarf- fiili bulmaları ve zarf- fiilin cümleye durum anlamı kattığını bilmeleri istenmiştir. Öğrencilerin çeldirici olan diğer üç şıkka yönelmeleri ve verdikleri yanıtın

gerekçesini açıklamaları sonucunda, fiilimsi konusunu ek ezberleyerek öğrendikleri ve öğretmenlerin anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirdikleri sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin, verdikleri yanıttan emin olmaları da verdikleri yanlış yanıttan emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu veriler sonucunda, öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanılgısı olduğu sonucuna varılmıştır.

Altıncı soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %26,9'u (21 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden, zarf- fiil ve isim- fiili ayırt etmeleri istenmiş ve isim- fiilin olduğu seçeneği bulmaları istenmiştir. Öğrencilerin çeldirici olan diğer üç seçeneğe yöneldikleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıkladıkları görülmüştür. Bu durumda öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirdikleri sonucuna varılmıştır. Yani öğrencilerin isim- fiil kavramında kavram yanılgısına düştükleri sonucuna varılmıştır. Ayrıca bu öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanlış yanıttan emin olmaları da yanlış bilgilerinin doğru olduğu konusunda emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Yedinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %32,1'i (52 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden sıfat- fiil ve zarf- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve sıfat- fiilin bulunduğu seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Öğrencilerin çeldirici olan diğer üç şıkka yöneldikleri görülmüştür ve öğrenciler yanıtladıkları şıkkı işaretleme gerekçelerini açıklamışlardır. Bu durum öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıkların farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini göstermiştir. Bu verilerden de öğrencilerin, sıfat- fiil kavramında kavram yanılgısı yaşadıkları sonucuna varılmıştır. Ayrıca bu öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini

açıklamaları ve yanıtın emin olmalarından, yanlış bilgilerinin doğruluğundan emin oldukları sonucu da ortaya çıkarmıştır.

Sekizinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %42,6'sı (86 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerin, zarf- fiilin zarf görevinde kullanıldığını ve cümleye zaman anlamı kattığını bilmeleri istenmektedir. Diğer üç şık çeldirici görevindedir. Öğrencilerin, çeldirici görevi üstlenen bu üç şıkka yöneldikleri görülmüştür ve verdikleri yanıtın gerekçesini açıkladıkları görülmüştür. Buna göre öğrenciler, öğretmenlerin anlattıklarından farklı ve yanlış düşünceler geliştirmişlerdir. Bu durumda öğrencilerin, zarf- fiil konusunda kavram yanlışları olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıtın doğruluğundan emin olmaları, yanlış düşüncelerinin doğruluğundan emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Dokuzuncu soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %26,5'i (27 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden isim- fiil ve sıfat- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve isim- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise sıfat- fiil olan cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin isim- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Onuncu soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %31'i (40 öğrenci olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden duyulan geçmiş zaman haber kipi ile çekimlenmiş bir çekimli fiil ile sıfat- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve sıfat- fiilin bulunduğu seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise duyulan geçmiş zaman haber kipiyle çekimlenmiş fiillerin bulunduğu cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin sıfat-fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıttan emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On birinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %39,7'si (92 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden, zarf- fiilin zarf görevinde kullanıldığı ve cümleye kıyaslama anlamı kattığını bilmeleri istenmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıttan emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On ikinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %16,5'i (15 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden zarf- fiilin iki ayrı cümleyi bağlayarak tek bir cümle oluşturduğunu ve bu yönüyle bağlaç görevinde

kullanıldığını bilmeleri istenmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On üçüncü soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %31,7'si (40 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden isim- fiilin kalıcı isim oluşturduğunu bilmeleri ve kalıcı isim olan isim- fiili bulmaları istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise kalıcı isim oluşturmamış isim- fiillerin olduğu cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin isim- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On dördüncü soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %30'u (39 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden zarf- fiil ile sıfat- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve zarf- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise sıfat- fiil olan cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri

yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On beşinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %17,3'ü (27 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden zarf- fiil ile sıfat- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve zarf- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise sıfat- fiil olan cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On altıncı soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %27,9'u (50 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden isim- fiillerin özelliklerini bilmeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise isim- fiillerin özellikleriyle bağdaşmayan özellikler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin isim- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On yedinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %36,7'si (65 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden gelecek zaman haber kipiyle çekimlenmiş bir çekimli fiil ile sıfat- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve sıfat- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise gelecek zaman haber kipiyle çekimlenmiş olan çekimli fiiller verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklayamamaları, öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalıştıklarını ve öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin sıfat- fiil kavramı konusunda kavram yanılgısına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıttan emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On sekizinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %21,3'ü (20 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden, zarf- fiilin cümlede zarf görevinde kullanıldığını bilmeleri istenmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanılgısına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıttan emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

On dokuzuncu soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %17,1'i (25 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden, sıfat- fiillerin cümlede

adlaşmış sıfat olarak kullanılabileceğini bilmeleri istenmiştir ve sıfat- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise sıfat- fiilden sonra ismin geldiği cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin sıfat- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıttan emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Yirminci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %37,9'u (64 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden zarf- fiil ile isim- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve zarf- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise isim- fiil olan cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin zarf- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıttan emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Yirmi birinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %32,9'u (46 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden geniş zaman haber kipinin olumlu ve olumsuz şekliyle çekimlenmiş bir çekimli fiil ile sıfat- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve sıfat- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise geniş zamanın olumlu ve olumsuz şekliyle çekimlenmiş olan çekimli fiiller verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri,

verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin sıfat- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıtın emin olmaları, onların yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Yirmi ikinci soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %15,1'i (26 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden fiilimsilerin özelliklerinin doğru verildiği seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise fiilimsilere dair yanlış özellikler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin fiilimsi kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıtın emin olmaları, onların bu kavram hakkında yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Yirmi üçüncü soruya ait sonuçlar:

Bu soruyu yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrencilerin, yanlış yanıtlayan toplam öğrenci sayısının %23,2'si (32 öğrenci) olduğu görülmüştür. Bu soruda öğrencilerden isim- fiil ve sıfat- fiili ayırt etmeleri istenmiştir ve sıfat- fiil olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Çeldirici olan diğer üç şıkta ise isim- fiil olan cümleler verilmiştir. Öğrencilerin, çeldirici olan üç şıktan birini işaretlemeleri, verdikleri yanıtın gerekçesini açıklamaları, öğrencilerin, öğretmenlerin anlattıklarında farklı ve yanlış düşünceler geliştirdiklerini ortaya koymuştur. Bu durum da öğrencilerin sıfat- fiil kavramı konusunda kavram yanlışlığına düştükleri sonucu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca öğrencilerin, verdikleri

yanıtın gerekçesini açıklamaları ve yanıtın emin olmaları, onların bu kavram ile ilgili yanlış düşüncelerinden emin oldukları sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Tüm bu verilerden yola çıkılarak yanlış yanıtlayan öğrencilerin; birinci soru için % 76,1'i (54 öğrenci), ikinci soru için %76,1'i (70 öğrenci), üçüncü soru için %79,2'si (99 öğrenci), dördüncü soru için 76,8'i (126 öğrenci), beşinci soru için 79,5'i (97 öğrenci), altıncı soru için %68'i (53 öğrenci), yedinci soru için %77,7 (126 öğrenci), sekizinci soru için %78,2'si (158 öğrenci), dokuzuncu soru için %67,6'sı (69 öğrenci), onuncu soru için %68,2'si (88 öğrenci), on birinci soru için %77,6'sı (180 öğrenci), on ikinci soru için %61,6'sı (56 öğrenci), on üçüncü sorusu için %69'u (87 öğrenci), on dördüncü soru için %60,8'i (79 öğrenci), on beşinci soru için %46,1'i (72 öğrenci), on altıncı soru için %63,1'i (113 öğrenci), on yedinci soru için %71,7'si (127 öğrenci), on sekizinci soru için %57,4'ü (54 öğrenci), on dokuzuncu soru için %53,5'i (78 öğrenci), yirminci soru için %78,1'i (132 öğrenci), yirmi birinci soru için %65'i (91 öğrenci), yirmi ikinci soru için %56,9'u (98 öğrenci), yirmi üçüncü soru için %67,4'ü (93 öğrenci) fiilimsi kavramında, kavram yanılgısına sahip olan öğrencilerdir. Yanlış yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayamayan ve yanıtından emin olmayan öğrencilerin ise bu konu hakkında bilgi eksikliğine sahip oldukları sonucuna varılmıştır.

Doğru yanıtlayan öğrencilerin (doğru yanıtlayan, yanıtının gerekçesini açıklayan ve yanıtından emin olan öğrenciler hariç), ek ezberleyerek fiilimsi konusunu öğrenmeye çalıştıkları sonucuna varılmıştır. Bu öğrencilerin ek ezberleme yoluyla fiilimsileri öğrenmeye çalışmaları, onların herhangi bir kavram yanılgısına düşerek hata yapmalarına neden olmamıştır; çünkü bu öğrenciler, geçmiş bilgilerini hatırladıklarından kavramları ayırt edebilmiş ve fiilimsi olan cümleleri rahatlıkla bulmuşlardır.

Öneriler

8. Sınıf konusu olan fiilimsiler, öğrencilere anlatılmadan, 6. sınıf konusu olan isimler, sıfatlar, bağlaçlar ve 7. sınıf konusu olan zarflar ve fiiller öğrencilere hatırlatılabilir. Çünkü fiilimsi konusu, geçmişte öğrendikleri bu kavramlardan bağımsız bir konu değildir.

Öğrencilere, gerekli ön bilgiler hatırlatıldıktan ve mevcut bilgileri geri getirildikten sonra fiilimsi konusu anlatılabilir.

Öğrencilerin zihinlerinde şema oluşturması ve konuyu anlamlandırmaları açısından kavram haritaları kullanılabilir. Kavram haritası tekniğiyle öğrenciler, birçok kavramı bir arada görme fırsatı bularak, bu kavramlar arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları karşılaştırarak, parça parça öğrenmek yerine konuları bir bütün olarak görüp bu şekilde daha iyi anlamlandırma fırsatı elde edebilirler.

Fiilimsilere örnek verilirken sözcük düzeyinde örnekler yerine, cümle ya da metin düzeyinde örnekler verilebilir. Bu şekilde verilen örnekler diğer kavramlar ile fiilimsiler arasında karşılaştırma yapmalarını ve o sözcüğün niçin fiilimsi olduğunu algılamalarını kolaylaştırabilir.

Bilginin anlamlandırılmasının önem kazandığı ve bilgiye ulaşmanın önem kazandığı günümüzde, sözel kavramların ezberletme yoluyla öğretilmesi artık tercih edilen bir yöntem olmamalıdır. Sözel ya da soyut kavramlar öğrencilere öğretilceğinde, bu kavramlar öğrencilerin kavrayabileceği şekilde somutlaştırarak verilebilir. Bu durumda öğretmenler, çeşitli materyalleri tercih edebilir ya da farklı teknikler kullanarak dersi işleyebilirler.

Öğrencilere, fiilimsiler konusu anlatıldıktan sonra, öğrencinin bol örnek çözmesine, öğrendiği bilgileri uygulamasına fırsat verilmelidir. Öğrenci, öğrendiği bilgileri ne kadar çok kullanırsa, konuyu kavraması da o derece artabilir.

Sözel kavramlar, düz anlatım yöntemiyle anlatılmak zorunda gibi görünse de, Türkçede hemen hemen her kavram birbirini tamamlar nitelikte olduğundan, konu işlenmeden ya da konunun işlenişi sırasında, o konunun ön koşulu olan kavramlara değinilebilir.

Türkçe dil bilgisine ait kavramlar genellikle soyut kavramlar olduklarından, Bloom taksonomisinin bilişsel alan basamaklarına dikkat edilebilir. Öğrencilere

gerekli tanımlar ve kavramlar verildikten sonra bu tanım ve kavramlar öğrenciye örneklerle bir kez daha açıklanabilir. Bu uygulamanın ardından öğrencilere bol örnek verilerek öğrendikleri bilgileri uygulamaları sağlanabilir. Fiilimsiler, öğrenciler tarafından bir cümle ya da metin içinde gösterilebileceği gibi, öğrencilerden de fiilimsileri görevlerine uygun olarak kullanıp bir metin oluşturmaları da istenebilir.

Fiilimsiler konusu, ek ezberletilerek öğretildiğinde, öğrenci bu eklere benzeyen ancak görevi fiilimsi yapma olmayan ekleri de fiilimsi olarak nitelendirebilir. Bu yüzden, öğrencilere fiilimsilerin görevlerini kavratmak ve cümlede bu şekilde fiilimsileri bulmalarını sağlamak faydalı olacaktır. Zira ekler ezberletildiği sürece öğrenciler, fiilimsileri bulmak yerine ek bulmaktan öteye gidememektedir.

Neden- sonuç ilişkisine dayalı ve kavram haritalarıyla da zenginleştirilen bir ders, öğrencilerin kavramlar arasındaki benzerlik ve farklılıklarını daha iyi görmelerini sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Acat, M. Bahaddin (2007); "Dil Eğitiminde İşlevsel Yaklaşımın Okuma ve Okuduğunu Anlama Becerilerini Kazanmaya Etkisi," *Eurosian Journal of Educational Research*, cilt 27, sayı 1, s. 1- 13.
- Açıkgöz, Ayşe (2007); "*Orta Öğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Heyelan, Toprak Kayması ve Erozyon Kavramlarını Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları*," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, KTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Ağca, Hüseyin (2001); *Türk Dili*, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.
- Akdemir, Emine (2005); "*İlköğretim İkinci Kademe Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Katı ve Sıvıların Basıncı Konusunda Sahip Oldukları Kavram Yanılgıları*," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Aktaş, Şerif, Osman Gündüz (2003); *Yazılı ve Sözlü Anlatım*, Akçağ Basım/Yayım, Ankara.
- Akyol, Hayati (2008); *Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri*, Kök Yayıncılık, Ankara.
- Altınyüzük, Canan (2008); "*İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersi Kimya Konularındaki Kavram Yanılgıları*," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Ateş, Kemal (2007); *Türk Dili*, 8. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara.
- Aydoğan, Serkan, Bilal Güneş ve Çağlar Gülçiçek (2003); "Isı ve Sıcaklık Kavram Yanılgıları," *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:23, Sayı 2, s. 111-124.
- Bal, Şenol (2004); "Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Sera Etkisi İle İlgili Kavram Yanılgılarının Tespiti (Determination of pre- service science teachers' misconceptions concerning greenhouse effect" *Eurosian Journal of Educational Research*, Cilt 17, s. 102- 111.
- Cemiloğlu, Mustafa (1999); *Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi*, Engin Yayınevi, Ankara.
- Cemiloğlu, Mustafa (2003); *Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi*, Alfa Akademi, İstanbul.
- Cemiloğlu, Mustafa (2005); *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*, Alfa Akademi, Bursa.
- Çakır, Yavuz (2005); "*İlköğretim Öğrencilerinin Sahip Oldukları Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi*," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Çakmak, Fatih (2006); “*İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Nüfus ve Yerleşme Konusunda Geçen Kavramları Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları,*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Çıldır, Işıl (2005); “*Lise Öğrencilerinin Elektrik Akımı Konusundaki Kavram Yanılgılarının Kavram Haritalarıyla Belirlenmesi,*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demir, Nurettin, Emine Yılmaz (2005); *Türk Dili El Kitabı*, Grafiker Yayınları, Ankara.
- Dikmenli, Musa, Osman Çardak (2004); “Lise 1 Biyoloji Ders Kitapları üzerine bir araştırma (A Study On Misconceptions in the 9th grade high school biology textbooks)” *Eurosian Journal of Educational Research*, Cilt 17, s. 130- 141.
- Durmuş, Ali (1998); *Eğitim Programları ve Öğretim*, ÖSYM Yayınları, Ankara.
- Ergin, Muharrem (2002); *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Basım/Yayım, İstanbul.
- Erginer, Ergin (t.y.); “*Anadil Eğitim Programları ve 2000’ li Yıllar İçin Bir Model Önerisi*” Anı Yayıncılık, Ankara.
- Ersanlı, Kurtman, Ayla Akbaş, Enver Sarı, Erdoğan Bozkurt, Ersin Uzman, Hikmet Yazıcı, Mehmet Hakan Gündoğdu, Murat İskender, Nurten Sargun, Sevgi Özgüngör, Songül Tümkaya, Suna Karaküçük, Yasemin Dereli, Sezai Kalafat (2005); *Gelişim ve Öğrenme*, 1. Baskı, Lisans Yayıncılık, İstanbul.
- Fisher, Kathleen M. (1985); “A Misconception in Biology: Amino Acids and Translation,” *Journal of Biology Education*, Vol. 22, pp.53-62.
- Güngör, Burcu (2009); “*İnsanda Sindirim Sistemi Konusunda İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Kavram Yanılgılarının Kökenlerinin Belirlenmesine Yönelik Boylamsal Bir Çalışma,*” Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Hayat, Fatih (2009); “*İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Olasılıkla İlgili Kavramsal ve İşlemsel Bilgi Düzeyleri ve Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi,*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Hengirmen, Mehmet (2007); *Türkçe Dil Bilgisi*, Engin Yayınevi, Ankara.
- Kantemir, Enise (1997); *Yazılı ve Sözlü Anlatım*, Engin Yayınevi, Ankara.
- Kaplan, Mehmet (2006); *Kültür ve Dil*, 21. Baskı, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Kaptan, Fitnat (1998); *Fen Bilgisi Öğretimi*, Anı Yayıncılık, Ankara.

- Kinchin, I.M, B.H David ve A. Adams (2000); “How a Qualitative Approach to Concept Map Analysis can be Used to Aid Learning by Illustrating Patterns of Conceptual Development.” *Euroasian Journal of Educational Research*.
- Koç, Nurettin (1996); *Dil Bilgisi*, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Korkmaz, Zeynep (2007); *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Korkmaz, Zeynep, Ahmet B. Ercilesun, Hamza Zülfikar, Mehmet Akalın, Tuncer Gülensoy, İsmail Parlatır ve Necati Birinci (2009); *Türk Dili ve Kompozisyon* Ekin Yayınevi, Bursa.
- Korkmaz, Burhan, Emre Ünal, Ergin Erginer, Hasan Güleriyüz, Kamil İşeri, İbrahim Kıbrıs ve Yakup Topal (2008); *Türkçe Öğretimi İlke- Yöntem- Teknikleri*, 1. Baskı, Maya Akademi, Ankara.
- MEB, TTKB (2005); İlköğretim (6- 8. Sınıflar) Türkçe Dersi Öğretim Programı, <http://ttkb.meb.gov.tr/program.aspx?islem=1&kno=158> (Erişim Tarihi: 20.09.2010).
- Özden, Yüksel (2009); *Öğrenme ve Öğretme*, Pegem Akademi, Ankara.
- Polat, Dilek (2007); “ *Kuvvet ve Hareket Konusu İle İlgili Öğrencilerin Kavram Yanılgılarının Tespiti ve Kavram Karmaşası Yöntemiyle Düzeltilmesi*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Poyraz, Hasene Esra (2006); “*Üniversite Kimya Öğrencilerinin Melezleşme Konusundaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi*,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Sağır, Mukim (2002); *İlköğretim Okullarında Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi*, Nobel Yayın, Ankara.
- Sönmez, Veysel (2009); *Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı*, Ankara.
- Şahin, Abdullah, Adnan Karardüz, Ali Göçer, Esin Şahin, Eyyup Coşkun, Hayati Akyol, Osman Gündüz, Suat Umagan, Tacettin Şimşek, Turan Temur (2007); *İlköğretimde Türkçe Öğretimi*, 1.Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Tan, Şeref (2006); *Öğretimi Planlama ve Değerlendirme*, 10. Baskı, PegemA Yayıncılık, Ankara.
- Tuncer, Tuba, Banu Altunay (2010); *Doğrudan Öğretim Modelinde Kavram Öğretimi*, 3.Baskı, Kök Yayıncılık, Ankara.
- Türk Dil Kurumu (2007); *Türkçe Sözlük*, TDK, Ankara.

- Ülgen, Gülten (2004); *Kavram Geliştirme Kuramlar ve Uygulamalar*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Ülper, Hakan (2006); “Türkçe Öğretiminin Amaçları Bağlamında Yabancı Dille Eğitim Olgusuna Eleştirel Bir Bakış,” *Eurosian Journal of Educational Research*, 24, pp, 188- 198.
- Yakıcı, Ali, Mustafa Yücel, Mehmet Doğan, V.Savaş Yelok (2004); *Üniversiteler İçin Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri*, 1. Baskı, Bilge Kitabevi, Ankara.
- Yaman, Havva (2009); *İlköğretim 6. 7. ve 8. Sınıflar İçin Kavram Haritalarıyla Dil Bilgisi Öğretimi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Yıldırım, Bilal (2010); “*Sınıf Öğretmeni Adaylarının Gazlar Konusundaki Kavramlar İle İlgili Bilgi Düzeyleri ve Sahip Oldukları Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi*,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Yıldız, Fehime (2011); “*İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Elektrostatik Konusu İle İlgili Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi*,” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Zülfikar, Hamza (2008); *Doğru Yazma ve Konuşma Bilgileri*, Zerpa Yayınları, Ankara.

EKLER:

EK 1: ÜÇ AŞAMALI KAVRAM YANILGISI TESPİT TESTİ

EK 2: VALİLİKTEN ALINAN UYGULAMA İZİN BELGESİ

EK 1: ÜÇ AŞAMALI KAVRAM YANILGISI TESPİT TESTİ

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün kökü farklıdır?

- A) Onu görünce mutlu oldum.
- B) Mutlaka çok çalışıp kazanmıştır.
- C) Hepimizi bakışı ile etkiledi.
- D) Akan sular da çevre kirliliğinden etkileniyor.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim

b. Emin değilim

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sözcüğün kökü diğerlerinden farklıdır?

- A) Evin kapısı dün boyandı.
- B) Kızın çantası dün kayboldu.
- C) Otobüsün şoförü çok hızlı gidiyor.
- D) Çalışmak insanları başarıya götürür.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim

b. Emin değilim

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim fiil vardır?

- A) Kötüleri sevmeyiniz; onlara yardım etmeyiniz.
- B) Kimse yazı yazmasın duvarlara.
- C) Ormanları yakmayınız.
- D) Okuma, insanın ruhunu zenginleştirir.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim

b. Emin değilim

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil vardır?

- A) Okuduğunuz kitapları arkadaşlarınıza veriniz.
- B) İstanbul'a gittiğimizde bütün müzeleri gezdik.
- C) Sizleri tanıyınca daha çok sevdim.
- D) Zaman buldukça kitap okurum.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim

b. Emin değilim

5. “Çocuk ağlayarak vitrindeki bütün oyuncakları istiyordu.” Cümlesinde fiilimsinin türü ve cümleye kattığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İsim-Fiil, Sebep Anlamı
- B) Sıfat-Fiil, Durum Anlamı
- C) Zarf-Fiil, Sebep Anlamı
- D) Zarf-Fiil, Durum Anlamı

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim

b. Emin değilim

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil vardır?

- A) Okula gitmeden tüm ödevlerimi yaptım.
- B) Bir kişiyi anlamak için önce dinlemek gerekir.
- C) Köpek ona doğru koşunca çok korktu.
- D) Evine yürüyerek gitti.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim

b. Emin değilim

7 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil vardır?

- A) Mektubu yazar yazmaz postaya verdim.
- B) Güler yüzlü insanları herkes sever.
- C) İşim biter bitmez geleceğim.
- D) Seni okulda görünce çok sevindim.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim

b. Emin değilim

8. “ Yeşim geldiğinde ona her şeyi söyleyeceğim.” Cümlesinde fiilimsinin türü ve cümleye kattığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İsim-Fiil, Durum Anlamı
- B) Zarf-Fiil, Zaman Anlamı
- C) Zarf-Fiil, Durum Anlamı
- D) Sıfat-Fiil, Zaman Anlamı

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim

b. Emin değilim

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil vardır?

- A) Gördüğümüz şeyler azdır.
- B) Dünyada, çalışan kadınların sayısı artıyor.
- C) Korkak insanların işidir kaçmak.
- D) Okuduğum kitaptan çok şey öğrendim.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim

b. Emin değilim

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil vardır?

- A) Kısacık kesilmiş saçlarıyla tıpkı bir çocuk gibiydi.
- B) Onu, dün sabah 07.00'da görmüşler.
- C) Dedem çok kitap okumuş.
- D) Dün gelmiş Ankara'dan.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız

a. Eminim

b. Emin değilim

11. “Ali Bey, umduğum kadar iyi bir adam değilmiş.” Cümlesinde fiilimsinin türü ve cümleye kattığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İsim-Fiil, Miktar Anlamı
- B) Sıfat-Fiil, Kıyaslama Anlamı
- C) Zarf-Fiil, Kıyaslama Anlamı.
- D) Zarf-Fiil, Miktar Anlamı.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim

b. Emin değilim

12. “Bütün yıl boyunca ders çalışıp sınavı başarıyla geçti.” Cümlesinde fiilimsinin türü ve görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıfat-fiil, Sıfat Görevinde
- B) Zarf-Fiil, Bağlaç Görevinde
- C) İsim-Fiil, İsim Görevinde
- D) İsim-Fiil, Bağlaç Görevinde

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim-fiil aynı zamanda kalıcı bir isimdir?

- A) Pazardan aldığı kazmayı taşa vurunca kazma kırılmış.
- B) Çiviye duvara çakmak çok zamanını aldı.
- C) Tarlayı ekmek için köye gittiler.
- D) Bu konuyu düşünmenizi istiyorum.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil vardır?

- A) İtfaiyeciler, yanmaz kumaştan yapılmış elbiseler giyerler.
- B) Kırtasiyeden birkaç tane tükenmez kalem aldı.
- C) Serpil Hanım oğluna, krallara yaraşır bir düğün yaptı.
- D) Adam, polisi görür görmez oradan uzaklaştı.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil vardır?

- A) Bu sabah gördüğüm kadın ünlü bir film yıldızıymış.
- B) Gördüğüm ve bildiğim şeyler hakkında fikir yürütürüm.
- C) Gülser, her şeyi gördüğü halde gerçeklere inanmıyor.
- D) Bildiğiniz insanlara sırlarınızı söyleyiniz.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

16. Aşağıdakilerden hangisi isim-fiillerin özelliklerinden biri değildir?

- A) Ek fiil yardımıyla bir cümlemin yüklemi olabilirler.
- B) Türemiş kelimelerdir.
- C) İsim tamlaması kuramazlar..
- D) Bir cümlede isim görevinde kullanılırlar.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

17. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil vardır?

- A) Voleybol maçı haftaya yapılacak.
- B) Haftaya gelecek filme mutlaka gideceğiz.
- C) Yarın akşam İstanbul'da olacaklar.
- D) Yaz tatilinde Bodrum'a gideceğiz.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a.Eminim b. Emin değilim

18. “Gözlerim yorulduğundan televizyonu az izliyorum.” Cümlesinde fiilimsinin türü ve cümleye kattığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zarf-Fiil, Sebep Anlamı
- B) Sıfat-Fiil, Sebep Anlamı
- C) İsim-Fiil, Sonuç Anlamı
- D) Sıfat-Fiil, Sonuç Anlamı

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız

a. Eminim b. Emin değilim

19. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde adlaşmış sıfat vardır?

- A) Ölmüş eşek, kurttan korkmaz.
- B) Minareyi çalan kılıfını hazırlar.
- C) Güneş giren eve doktor girmez.
- D) Doğan çocuğa gömlek biçilir.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim b. Emin değilim

20. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil vardır?

- A) Yeni okulun açılışı yapıldı.
- B) Ankara'ya gelmenize çok sevindim.
- C) Bu konudaki çalışmalarınızı bana gösteriniz.
- D) Hava karamadan yola çıkalım.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim b. Emin değilim

21. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil vardır?

- A) Her sabah yürür kumsalda.
- B) O, böyle yerleri sevmez.
- C) Hemen çalar saati kurdum.
- D) Sürekli televizyon izler.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim b. Emin değilim

22. Fiilimsilerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Fiilimsiler; isim, sıfat, zarf görevinde kullanılmazlar.
- B) Fiilimsiler ile isim ya da sıfat tamlaması kurulamaz.
- C) Fiilimsiler türemiş kelimelerdir.
- D) Fiilimsiler, fiil çekim eklerini alabilirler.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim b. Emin değilim

23. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil vardır?

- A) Anlayışlı olmak zorundasınız.
- B) Bu geziye katılmanız çok yararlı olacak.
- C) Bu konudaki görüşleriniz nelerdir?
- D) Olgunlaşmış meyveleri topladılar.

Yukarıda işaretlediğiniz seçeneği niçin işaretlediğinizi kısaca açıklayınız.

a. Eminim b. Emin değilim

EK 2: VALİLİKTEN ALINAN UYGULAMA İZİN BELGESİ

T.C
ZONGULDAK VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.67.00.05.500/ 30481
Konu: Anket Çalışması

03 KAS 2010
...../.....2010

MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ZONGULDAK

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Rektörlüğünün, 25.10.2010 tarih ve B.30.2.ZKÜ.0.72.00.00/516-1827 sayılı yazısında, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Seçil YILMAZ, "8. Sınıf Öğrencilerinin Fîl ve Fiilimsiler Konusundaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi" konulu tez çalışmasını ilimiz ilköğretim okullarında uygulamak istediği belirtilmektedir.

Milli Eğitim Müdürlüğünde toplanan komisyonumuz, anket çalışmasının ilimiz ilköğretim okullarında yapılmasında sakınca olmadığına karar vermiş olup, yönerge doğrultusunda yapılmasını olurlarınıza arz ederim.

Mehmet DUYAR
Milli Eğitim Şube Müdürü

OLUR
03/11/2010
Recep DEMİRTAŞ
Vali a.
Milli Eğitim Müdür V.

Tel:0372 2536958 E-posta:zonguldakmem@meb.gov.tr
Faks:0372 2519146 int.adresi:http://Zonguldak.meb.gov.tr